Coperta de
Cr. Müller

MIRON RADU PARASCHIVESCU

SCRIERI

2

TRISTELE
TĂLMĂCIRI

1969
EDITURA PENTRU LITERATURĂ



TRISTELE

Barbarus hic ego sum, quia non intelligor illis.
(OVIDIUS, *Tristia V*, elegia X)



PREFAȚĂ

De s-ar putea, din toate cîte-mi sînt
În preajmă, să descopăr o frîntură
Pe care dintr-un bulgăr de pămînt
Să o prefac cu propria mea gură
Și suflet să-i stîrnesc, să v-o dau vouă,
Așa cum mica pasăre-și clădește
Din boabe de noroaie și de rouă
Culcuș de taină vieții celei nouă
Ce din ființa ei o pregătește
Precum un astru, în planeți, urmașii
Care-i vor duce zborul mai departe
Cînd stins va fi, să le asculte pașii
Rotați, cum suie viața peste moarte,
Atunci, senin v-aș da această carte...
Dar nu! ea nu e vasul pregătit
Ecoul unei vremi întregi să-l poarte,
Din tină și răsuflet împletit,
Ci doar o încercare nedibace
În care n-o să prindă vreun altoi;
Din tot ce sînt, numai atît pot face
Și-atît vă dau: o mînă de noroi
S-o modelați ori nu, dacă vă place.

COPILĂRIE

Copilărie crudă, tot raiul tău uitat:
Un car purtînd recolta grădinilor în el,
Re'nvii deplină iarăși, ca-n arcul de oțel
Al unui orologiu stîrnind, cînd sferturi bat,
Un timp ce nu-l încape cadranul său rotat.

Imagini migratoare, în stol foşnind aripi,
Întoarse dintr-al undei fior în ochiul clar,
Cum steaua roabă pietrei se mîntuie-n amnar,
Fiți doar secunda primă ce, ştearsă de pe chip,
Egal se contopeşte în ceasul de nisip.

ULISE

Încolăciți stau norii ca un trup
Din stinse veacuri şi pierite forme,
Doar părul galben despletit: un stup
Pe care-albine scriu cuneiforme.
Țîşneşte din havuzul de scîntei
Prin maxilarul stîncii o cascadă
Ce-şi sfîşie în albii colți de stei
Fluida avalanşă de zăpadă.
Dar, leneşă, prin vifore cînd treci
O tînguire se destramă-n vid:
Tu strînge-ți pumnii pe orbite reci
La cîntecul sirenelor, perfid.

VEGHE

Pentru Gogu

Ca Filip al doilea în Escorial
Mă plimb tăcut prin sala de spital

Îngîndurat şi trist şi strîns în mine:
Armada mea o fi ajuns ruine?

Imperiul luminat de veşnici sori
Îmi zace măcinat de negustori,

Atîtea vămi deschise mi-l despică
Şi Ţările de Jos mi se ridică.

Iar cînd privesc prelung într-o oglindă
Văd toată dogma noastră suferindă.

AGONIA FLORILOR

Tu, rege-ntre jivini, necruţător,
Tu prin cruzime eşti în fruntea lor;
Iubeşti a florii agonie lină,
Trufaş te-mpodobeşti cu ea, la fel
Cu negurosul trib care-şi anină
În vîrf de pălimari, ca pe-un drapel,
Al semenilor cap, vînat de el.

Te ameţeşte, beat, şi te îmbie
Tot dansul florii în lumină, şi
Zănatic de-a culorii veselie
Ce parcă dintr-o vrajă ar ţîşni,
Cu ochi gelos şi crunt că prea departe
De tine, este bucuria lor,
Le vrei aduse lîngă tine, moarte,
În răsfirate stoluri pe covor.
Captiv vrei cerul, din lumină resturi
În casa unde-ţi place să te-aduni
Multiplicat printre oglinzi şi gesturi
Ca într-o sindrofie de nebuni.

Dar nu vei ști, sărmane, să te bucuri
De tot ce floarea spune și vestește
Cînd, smulsă, o amesteci printre lucruri.
Ai pus-o glastră și încărunțește
Tribut lăsînd mireasma ei fugară,
Dar n-ai adus aici, între pereții
Odăii unde ea are să moară,
Pămîntul, care dete și scaieții

Și care mut răscumpărare-așteaptă
De jalea brazdei goale, cum rămase
Negru mormînt, prin mîna ta nedreaptă
Ce-atîta jaf făcu în sînul lui,
Dar toate, toate cu dobîndă trase
Cînd taina cărnii ai să ți-o descui
Dintr-ale tale desfrunzite oase.

CE LACURI

Ce lacuri mohorîte
Dormeau acolo sus
Nu știu; ci numai cîte
Din ele mi-au răpus
Seninul cer și norii
De miel și de zambile.

Creșteau printre fiorii
Tăcerii, alte zile
Și parcă
Înveșmîntînd o clipă
Acea icoană leoarcă
Și-a frunzelor aripă,
Suiau pînă-n adîncuri
Eternul efemer,
Spărgeau în toamnă struguri
Care plîngeau din cer.

ESTIVALĂ

Vara-n dogorile ei mai mă-ncinge
Cu zeii pădurii, ţiganii nomazi.
Soarele-n rîu e o aprigă minge
Multiplicată-n cerul din iaz
Iar cînd în prundişul de calcar mă-ntind,
Ce vesel scheletul prin mine-l surprind!

OMER

Un zid de lavă stinsă mă-nconjoară,
Ca ochii mei cei scurşi şi împietriţi;
Mă port cu el, jelind din ţară-n ţară
Şi hărtănit, precum odinioară
De cozi de cai legaţi, zălogii sciţi,
Potrivnice epoci mă despicară
Şi rătăcesc, şi sunt legendă iară.

FINE DE VARĂ

De-aşa preţioase poveri
Mi-e inima strîmbă,
Lăcustele ultimei veri
Îmi cîntă din drîmbă.

S-ar spune că totu-a fost ieri
Şi calea de lapte
Foşneşte în lungi scînteieri
Din trena-i de noapte.

Dar cum să te scapi de dureri
Ce susură şoapte?
Mai bine, mai bine-n tăceri
Peceţile — şapte!

SPRE TOAMNĂ

Frunza arsă mai trimete
Din mireasma ei pe prund
Unde-ntins ca nişte bete
Zburdă rîul meu cel scund.

Ce nădejdi şi ce vîltoare
Se amestecă în ape!
Cerul se roteşte-n soare
Echinocţiului aproape

Doar un chiot (de iubire?)
Mai răsună prin grădini.
Om setos de nemurire,
Căror zei te mai închini?

CLOPOT

Pierite chipuri, dintr-o ceață deasă
Memoria le vede prin perdele
Și ea atunci ca pe-un orfan mă lasă,
Întreagă regăsindu-se în ele.

Nălucile-nviate să le dărui
Vreau, celor vii, dar mă cuprinde teama
Clădirile de fum să nu le nărui
Și, grea, tăcerea își pogoară vama.

Un clopot fără limbă, mut sunt, cărui
Doar vîntu-i sună uneori alama.

CORABIA

Și astăzi mi se-ntîmplă uneori
Să mă trezesc în vuiet de sirene
Și-n coapsa încă aburind de lene
Să-mi acosteze-o navă pînă-n zori.

Minunile din larguri ea le-aduce:
Și ploi și fulgeri, pulberi coralii,
Pe cînd matrozi bărboși ies din chilii
Și peste mine prind să se hurduce,
Bidoane, lăzi cărînd în prăvălii.

Hamali în cîrduri se-ntețesc să-mi sară
Pe punțile înguste și subțiri
De unde, în convoaie de martiri,
Deșartă saci cu magică povară:

Necunoscute-arome și culori
Din pîntecul de navă, dat cu smoală

Irump atunci prin pîclă mea domoală
Şi-n ochi, fierbinţi, mă-nţeapă uneori.

Dar vînturi tinere pornesc din larg,
Corabia îndată va să plece
Spre ţări senine, goluri ce-au s-o-nnece,
Şi-i trag pavilionul la catarg.

Pustiul port în urmă va rămîne
Visînd la negre coapse de corăbii.
Mi-or ciuguli doar gureşele vrăbii
Pe lespezi vechi, împrăştiate grîne.

FATĂ TRICOTÎND

Aşteaptă, presimţit, un musafir
Pogorîtor din lună şi din stele;
Amurgul i-a împrumutat un fir
De aur, petrecut printre andrele.

Sub fruntea ei, s-a împlinit rotundă
Cununa unui vis închipuit
Iar degetele-i trag ca dintr-o undă
Veşmîntu-n care suie dibuit
Un duh, răspuns oftatului tîrziu;

Mai şovăie o clipă, să aleagă
Din norul ei de scamă, fumuriu,
O formă din vîrteje de fantasme:
Ca-n rugăciune, mîinile îi neagă
Curata ispitire printre basme.

URME

Rîvneam ca orice gest din cîte-aş face
Să fie plin, fremătător şi cald
Şi risipit prin plante, copii şi dobitoace,
În pacea zilei clare să mă scald.

Scump chin! făptura asta zgrunţuroasă
Din vînt şi ploi în slove o strămut
Cum morţi blajini, topiţi sub ierburi, lasă
Încolăcit, limbajul pietrei mut.

COLOANE

Albe surori, eu aş pleca din rînd...
OLGA CABA

Coloane, albelor fecioare,
Duh exprimat în piatra goală,
Ce duh străin să mai doboare
Această veghe minerală?

Dacă un zeu gelos şi crunt
Vă face uneori să scadă
Al numărului drept avînt
Care-l abdică din mister

Tot purităţii staţi dovadă:
Şi-n trunchiul celei ce s-a frînt
E un refuz de adulter.

HORĂ FLORALĂ

Fără de număr, pe tron de ţărînă,
Albe ori galbene, roşii, albastre,
Florile trec felurite şi-ngînă,
Roată-mpletite în joc, mînă-n mînă,
Multicolorele hore măiastre.

Moartea pe-ntinderea toată-i stăpînă
Însă noi urme gelos se-nfiripă
În abureli colorate de-o zînă,
Care se nasc şi dispar într-o clipă
Iar sub tăceri de amurg, cîrmezii,
Bate sfios sub plăpînda aripă,
Sufletul toamnii-ntr-al verii tîrzii.

Cerul alunecă, zboară ştafeta
Negrelor gînduri ce-n taină urzii,
Dar mi le-mprăştie stol violeta
Umbră a serii, în care se-aprind
Ochi de luceferi, pierduţi din cometa
Florilor strînse-n celestul colind.

AURITUL DRUM DE MIJLOC

Der goldene Mittelweg...
(Dintr-o zicală germană)

Auritul drum de mijloc
Ce-l rîvnisem tot mereu,
Auritul drum de mijloc
Nu-l ţinui vreodată eu

Auritul drum de mijloc
Ce odată mă-ncînta,
Auritul drum de mijloc
Întru deznădejdea ta

Auritul drum de mijloc
Niciodată nu-l bătui,
Auritul drum de mijloc
Care este-al nimănui,

Pe-auritul drum de mijloc
Care este-al tuturor,
Pe-auritul drum de mijloc
Mă visasem călător,

Dar

Pe-auritul drum de mijloc
Nici acum cînd sunt bătrîn,
Pe-auritul drum de mijloc
Nu-s în stare să rămîn.

SALUTUL

Sunt călător pe-un ţărm pustiu rămas
Ce, melancolic, să se-mbarce-ar vrea:
Inima-mi bate, pasul nu-i cu ea,
De cîte ori porneşte cîte-un vas.

Poate demult şi eu aş fi plecat
Dar m-am temut în urmă să nu las
Doar guri strigînd, din care ştersul glas
În spaţii mari se pierde înnecat.

Spre voi, plecaţii către alte zări,
Vreau cîntul meu biruitor să-ajungă
Nu fluturarea mîinii ce alungă
Povara unei surde renunţări.

CÎNTĂREAȚA DE JAZZ
(ELLA FITZGERALD)

Se smulge vocea tinerei femei
Din pieptul palpitînd ca o aripă;
Dar n-o să cadă oare dintr-o clipă
Într-alta, smulsă în afara ei
De vuitorul melodiei val
Zvîrlită în vîrtejul inegal
Ce-o soarbe-acum şi o redă întreagă,
Fără ecoul care să-i răspundă,
Nici golf propice care s-o culeagă?

Orbit rămîn de fiece secundă
Şi pustiit de apriga dogoare
Ce-o mistuie. Că eu o văd cum moare
Nemaiprimind napoi ce dăruise,
Sorbită-n constelaţia de vise
Ce în explozii i-o născuse cîntul,
Şi-acuma, soare tînăr, scăpăta.

Ci mîndră sta, ca o grădină-n vîntul
Din golul cărui s-ar împrospăta.

VIOARA

Cum stă-n sicriul ei cel mic culcată,
Vioara pare moartă înc-o dată.
Încremenit, arcuşul subţirel
I-a amuţit alăturea şi el,
Cel care sprinten alerga pe strune,
Şi nici o melodie nu mai spune.

Voi ştiţi prea bine că sunt o vioară
Prieteni, care cîntă să nu moară.

PARTHENONUL RENĂSCUT

Un pur esprit s'accroît sous l'écorce des pierres.
GÉRARD DE NERVAL

Coloană, antică prinsoare
În paradisul virginal,
Multiplicată cugetare
Sub arcul cerului egal,
Voi, pietre, sîmburi şi schelete
Pămîntului dintîi, pe cînd
Doar lavele pe îndelete
Îl străbăteau, contur rotund
Turnîndu-i în fierbintea plasmă.

Dar vai, convoiul ploii şi
Buimaca vîntului fantasmă
Lovind crestat din unghiuri patru
Ca-ntr-o bătaie reuşi
Să-ndoaie omul idolatru
Ce v-a clădit zidindu-şi rostul
În zeul inocent trufaş,
Să nu mai creadă-n trupul vostru
Frînt, decrepit ca de unchiaş,
Căzut sub revolute timpuri.

Voi, care-aţi întrecut prin ere
Zvelţi cipreşi ca străjerii-n mantă
Şi ale nemuririi nimburi
Le-aţi pus pe frunţile stinghere
Sacrate de-a columnei plantă
Ce-în Acropòlis leagă cerul
Printr-o săgeată, cu ţărîna,
Voi, care aţi deschis severul
Ochi de ogivă-n catedrale
Pe unde raza e stăpîna
Unor tărîmuri siderale
Cînd face lumea mai înaltă
Şi harta norilor agale
O suie-n lumea ceialaltă,
Voi, sprijinind boltitul umăr
Arcadei avîntat întoarsă
Sunînd în unde fără număr
Ca tomuri vechi cu muchea arsă,
Voi, mute urme tumulare
Ori albe, mîndre propilee
Unind ultramarina zare
Cu mări şi căile lactee,
Mai ieri doar adormite cioburi
Re-ntoarse-n matca de ţărînă
Vertebre, cruste, cioturi, loburi
Inform multiplicate pînă
La jalea unor sparte oase,
Din slava naltă şi păgînă
Acum luminii negeloase.

Ci geniul pietrei, ce ne-o lasă
Zăcînd în ţandără bătrînă
Ci mai degrabă-n praf întoarsă

Ori în fluid nisip, o mînă
Să se topească-n plante şi
În vietăţi, ca să inspire,
Nainte de-a se prăbuşi
În ciclul gingaş, prea subţire
Al vieţii vii şi animale,
Ceva din tot ce-i puritate
Păstrată-n ritmuri minerale,
Şi-o clipă de eternitate
Să suie-n tot ce-i pieritor.
Iar omul viu şi nemurit
Prin visul lui amăgitor
Nutrit din repetatul rit,
Prin tot ce umbra lui aşteaptă
Şi în meninge i se zbate
Să-şi investească-n ceas şi faptă
Un semn al dăinuirii poate,

La voi recurge, sacre stavili,
Coloane, marmore rotate;
Recunoştinţa, duioşia
Nescrise-n nici un fel de pravili
Ce limitează omenia,
Mai hotărît şi le abate
Decît spre tot ce-i este drag,
Spre voi, ciuntitele uitate,
Ca de pe-al disperării prag
Spre a vă smulge din pieire,
Pe el smulgîndu-se prin voi
Din abolite cimitire
Într-un reînviat convoi
Al primei lui copilării
Cînd visurile de mărire

Ca zeii săi erau de vii,
Cu dînşii devălmaş aice
Scornind întîiul paradis,
Şi-acum vrea iar să vă ridice
În largu-i, temerarul vis,
Ca dizolvaţii zei să vină
Din nou alăturea de noi
Spre-a-i fi îndatoraţi în fine
Şi-a nu îi mai purta război.

NAMAZ

Un hoge, bocetul stingher,
Prelung la țărmul înserării,
Și-l strigă-n vîrf de minarete
Cu lancea zveltă a mirării
Înfiptă în același cer
Prin constelații de rachete.

CIȘMEGIU

În fundul toamnei, la cernite ceasuri,
Alei de neguri cresc în Cișmegiu;
Poetul singur descifrează glasuri
Nelămurite-n evul cenușiu.

Cînd trece uneori pe-o cărăruie,
Mușchiul crescînd îi pare că-l aude
Pe doi îndrăgostiți ca o statuie
Și-i vede goi sub sălciile ude.

Prin tîrgul plin de vuiet și lumini,
Un port de piatră-n miez de bărăgan,
Mai suie-n somn mireasma din grădini
Și-n crăngi întors, un fluier de cioban.

BUFNIȚA

Căzută în țărînă
Zvîrlită de furtună
O palidă lumină sosită de departe
În bezna casei noastre
Mi-a dus-o,
Și-n fereastră
Prea gingașa jivină
Cu aripile sparte
Mi-a pus-o.

Cu ochii mari, aproape
Holbați în ceasul zilei,
Topite chihlimbare cu nesfîrșite ape,
Ea caută la mine precum în unda filei
Din brăcuite tomuri
Cat cîteodată eu.
Penaju-n stinse tonuri
Curat îi e mereu.

Nu-i știu cochetărie
Nici n-o văzui să-și facă
Mai mîndră și ușoară mantaua fumurie
Ce-n umbră o îmbracă.
Plecă. În înserare
Căzuse, flori de lotuși,
Zăpada pe trotuare,
Dar ea se duse totuși.

O lapoviță nouă s-a așternut
Și-atunce
Plimbarea ce-n trecut
Făcuse, fără-a-și frînge
Programul ei știut,
Ea și-l urmă. Și iată
Că lumea dintr-o dată
Îi pare-acum o altă;

Se simte mai înaltă
Față de ea, și încă
Mai iute și curată,
Spre zarea cea adîncă,
Se avîntă în zbor.
Aripa dezghiocată
Și rănile o dor.

Minunea mare însă
Tot se-mplini. Iar osul
Scrintit, intră la loc
În carnea ei pătrunsă,

În timp ce negurosul
Cer sur stătea pe loc.

Şi, într-o zi, deodată
Cînd soarele-o irită,
Se suie pe pervaz;
Părea o ulceluţă cu două foi, ciudată,
Pe care o invită
Amurgul de ceapraz
Să treacă peste toate,

Pe nesfîrşite valuri de nori şi de urgie,
Să biruie tempeste.
Şi-n zbor, cu-aripa încă
Bătînd încet, în zare
Pe-o dungă aruncă
Făgăduind aceste...

Şi nu cred să revie.

AUTO-LAUDA

N-am să mă laud pe lume
Că sunt bogat, nici frumos.
Ploile cad pe legume
Ca şi pe ulmul stufos,

Dar e-n văzduh o tăcere
Surdă şi dulce ca-n vis;
Ei, peste spaţii şi ere,
Sufletul meu i-e deschis.

Iar cînd lumini în zig-zag
Tremură prin giurgiuvele,
Tot ce mi-e mie mai drag
Este să pîlpîi ca ele.

Vineţi, hulubii se plimbă
Prin faţa porţii, grăbit;
Pe cînd culorile-şi schimbă
În îmbufnat gîngurit,

Eu stau mirat şi mă dărui
Ceasului lor de răgaz
Şi ca un vechi mur mă nărui
Peste-un covor de atlaz.

Cînd, pe sub crăngi seculare,
Frîu liber inimii las,
Toate bătăile-i clare
Capătă viaţă şi glas

Fiindcă atunci pe aleie
Văd pasul tău legănat:
Brînci prinde gîndul să-mi deie
Că sunt frumos şi bogat.

CARNAVAL

Haine de gală ne-am pus.
Zdrenţele noastre
Zboară acuma pe sus
În lumile-albastre.

Visul mereu ni-i stăpîn,
Visul ne leagă;
Doar eu de veghe rămîn
Viaţa întreagă.

Dar înspre zone de-adînc
Cine te cheamă?
Leagă, o, leagă de-oblînc
Masca de-aramă!

OLIMPIADĂ

Tineri, potop multiplicat în inşi
Ce nu cunosc nici bezna, nici ţărîna.
Ca zeii trec, de vreme neatinşi,
Şi neschimbaţi vor fi întotdeauna.

Din ei îşi iau statuile modelul
Ca lumii, şi podoabă şi putere
Să-i dăruie, acesta le e ţelul
Nebiruit de teamă sau durere.

O flacără îi poartă înainte,
Aprinsă de o tînără vestală.
I-a aurit lumina ei fierbinte
Prin iarba ca o ploaie vegetală.

INIMA

Ritm adunat prin cazne milenare,
Al unui sînge care nu-i al meu,
Fragilă confluenţă la hotare
De seminţii, răzbind prin lutul greu,

Tu împlineşti secreta împăcare
Între amurg şi zori abia deschise
Spre firmamentul mîndrei frunţi în care
Veghează constelaţia de vise.

CONSOLARE

Pasărea mică, sfioasă,
Împrăştiată în cînturi,
Ghearei tiparul i-l lasă
Scris în zăpezi şi pămînturi.

Uită deci plînsul de salce!
Cîntecul iar să te poarte
Zonei ce nu au s-o calce
Frunzele paşilor, moarte.

VULTURI

Şi astăzi, tinerii mei vulturi
Rotaţi la sferele de sus,
Deschise, aripile-scuturi
Zăgaz furtunilor mi-au pus.

În lacrima stîrnită-n geană
Cînd cerc văzduhul incolor,
Văd prin perdeaua diafană
Înaltul salt din pana lor.

RĂSĂRIT

Porunci căzute, ape mari de fum,
Lungi agonii pierdute-n cîmp şi zare,
Cu foarfeci negre, corbii taie-acum
Perdeaua nopţii peste înserare.

De-au fost aici cîndva oştiri, castele,
Ce ore şterse, buhne moi să spuie,
Cînd spre înfrigurate, plînse stele,
Paianjeni rari de vaiere mai suie?

Cum zvîrli-n gropi a nefiinţei carne,
Pierdutul vis vrea rîul de imagini
În matca lor de somn să le răstoarne
Cît nu-i rămîn doar trenţe şi paragini.

Vînat rănit, zburlit din vizuine,
Ajută-mă, tu, răcnete în sus,
Să-nnalţ al ierbii fir peste ruine
Şi lasă tot ce-i mort să doarmă dus.

FEERIE

Eţerna lună, raza ei cea rece,
Fior coclit din cosmicul sicriu
Ori spadă fără sunet, şi-o petrece
Prin spaţii largi, vrăjmaş pe tot ce-i viu.

Jupoaie piei de umbre şi le-aruncă
De pretutindeni: turle, arbori, case,
Lăsînd schelete albe, calcaroase
Sub care viaţa-n somn pulsează încă.

Ci-n astrul mort ce, trufaş, ne împarte
Cenuşi de zinc prin spaţii milenare,
Sclipesc mînii cînd dulcea cîntătoare,

Privighetoarea mică, vrea să-i poarte
Zvîrlind prin trilul ei mărgăritare,
Truditei lumi, visarea mai departe.

RECITAL
(MONIQUE DE LA BRUCHOLLERIE)

Deşi gătită-n rochia ei de gală,
Lîngă pian e o naiadă goală.

Îşi plimbă-ntîi şi mîinile, şi faţa,
Să-nlăture, febrilă, toată ceaţa,
De parcă-n lacrămi ţese la război;

Dar se smuceşte ca un ied, apoi:
Urzită vraja, plînsul şi-a-ntrerupt,
Un fluviu calm vuia pe dedesupt.

Stropi scuturaţi din degete, cu teamă,
Pînza de tort şi sunete-o destramă,
Ci iară se scufundă şi rămîne
Plutind prin melodie ca prin grîne.

Cum dintre snopii razelor scăpată
O rîndunică apele săgeată,

Deschise palme fîlfîie pe clape,
Danţ petrecut din depărtări, aproape;

Vin după ele-n goană căprioare,
Porumbi şi veveri care-au prins să zboare
Străpunşi de suliţi aurii din soare...

. . . .

Pe nesimţite, viaţa vegetală
O prinde-n tirania ei domoală:

Din braţe cresc liane, crăngi; obrazul
Mai luminează ca un nufăr iazul,

Reintră totu-n ordinea dintîi
A unui ritual de căpătîi

Cînd orice grai de-acuma înainte
E smuls din evul fără de cuvinte.

Cum printre roci o plantă se scufundă
În neagra şi nemişcătoarea undă,
Sau ca-n rotunda apelor vîltoare
Se pierde fermecata vrăjitoare.

Doar sunetele singure aruncă
Îndreptăţirea lucrurilor încă.

SĂRUTUL

(după RODIN)

Veneau unul spre altul dibuind
Ca noi născuţi, sau ca orbiţi de pure
Lumini, ce-n carne uneori se-aprind
Spre a-i conduce forţele obscure
Ca ulmii-ncolăciţi dintr-o pădure.

De nesfîrşite drumuri prin pustie
Dogoarea pîrjolise buza lor,
Cînd s-au găsit acum. Şi au să-şi fie
În fine, unul celuilalt, izvor.

SPÎNZURĂTOAREA

Ca un pîndar de spaimă împunge depărtarea
Cu pliscul ei cel negru, de corb, spînzurătoarea
Anume potrivită ca stîrvul ea să-l ţină
Departe de ţărînă, aproape de lumină.

STATUIA

O, neagră, surdă, ţeapănă statuie!
Din marşul viu, aprins al lumii mele,
Văd cum un ev întreg robì să-ţi suie
Arătătorul aprig către stele.

Cînd noaptea, ritmic, pică din arţar
O frunză ostenită, ea deşteaptă
Printr-al mantalei oblic fald lunar,
Un foşnet stins, cît flutură o şoaptă.

Din barba ta, ca unui scamator,
Ţîşnesc în stoluri vrăbii mici, rotunde,
Iar între fierul spadei şi picior
Un porumbiel bolborosind se-ascunde.

Dar pe sub conul vînăt de lumină
Ce-n străveziul clopot te adună,

Cu gestul care meşterul ţi-l dete
Despici în bronzul tău o pelerină

Iar din armura surdă-ţi mai răsună,
Zvîcnit şi scurt, un ţipăt de herete.

CHEMĂRI

Pentru Gh. Ionescu

Glas cunoscut! ce bucurie
Mi-ar fi chemarea ta, dar cîte
Din ce arunci cu dărnicie
Nu-mi sînt de-atîţia ani ştiute?

Şi de aceea cînd chemarea
Ta, un răspuns din parte-mi cere,
Nu uit că-n ea e şi dogoarea
Unui cuvînt, încă tăcere.

O urnă-mi pare că sunt toate,
Fiorilor căzuţi în noi
Un veac, o zi, o oră poate,
Cuvinte, aurit gunoi!

Din zilele ce-mi trec aice
Printre coline, printre boi,
Îmi pare vorba cicatrice
Pe floarea gurii, nu altoi.

O, de-aş putea zvîrli condeiul,
Flecarul ăsta, gurii scut,
Să-nvăţ cu apele şi steiul
Cuvîntul încă nenăscut.

APRILIE

Știrbe garduri, zvonuri de copite,
Pomi și case parcă dintr-o boală
Au ieșit, privind nedumerite
După-a iernii vînătă năvală.

Soare alb cu spițele firave
Se rotește-ncet pe zări de fum,
Greu trag carul vitele schilave,
Iezii cruzi și țepeni sar în drum.

Iar prin satul fără de feciori,
Scoborînd pe coastă-n șiruri dese
Prunii sunt, în dantelate flori,
O procesiune de mirese.

IANUS

Un cer adoarme. Altul, pe sub noi,
Mai limpede se urcă-n dimineață;
A stelelor cenușă în convoi
Și-o scutură, schimbîndu-se la față.

Vezi semnul? Din durerile de ieri
O bucurie nouă se-mplinește
Precum ades, prin valuri de tăceri,
Din umbra mea, obrazul tău zîmbește.

PIETRE

Cum dorm culcate-n matca de ţărînă,
Cioplite de şuvoaie şi de vînt,
Tăcerea lor cu-a stelelor se-ngînă
Din veghea mare-n somnul de pămînt.

Răspund în vegetala veselie
De-un ţipăt ciunt, de bocetul stingher,
Şi duşilor, şi casei temelie,
Şi stăvilarul umbrelor ce pier.

ARHEOLOGIE

On vendit le chien, et la chaîne,
Et la vache, et le vieux buffet.
Mais on ne vendit pas la peine
Des paysans que l'on chassait...

(Vîndură cîinele, averea...
Tot. Vaca, lanţul, scrinul sfînt.
Dar nu vîndură şi durerea
Ţăranilor zgorniţi în vînt...)

MAURICE CARÊME
(traducere: *Ion Bănuţă*)

Ca pe-un copil născut din carnea lui
Îşi apărase cu-ndărătnicie
Plăpîndul vis, ne-sclav al nimănui,
Atîta doar: o limpede secundă
Răpită din oceane de vecie.

Aşa-ncepu mizeria fecundă
Cînd, rînd pe rînd, a trebuit să-şi vîndă
Tablouri, haine, cărţile... Scheletul
Atîtor amintiri de care-acum
Se despărţea, uitîndu-se cu-ncetul,
Împrăştiat prin ele ca un fum.

Dar n-a ajuns la fund decît atunci
Cînd şi-a lăsat cu amanet unealta,
Ce-l învăţă pe vremuri meseria,
Şi cînd a început, din nou, pe brînci,
Din piatra goală să-şi cioplească alta.

...Iar speţa-şi regăsi copilăria.

AUGUST

Vara sfîrşi. Potecile adorm
Iar umbrele amanţilor, departe,
Îşi prelungesc în fluviul uniform
Al nopţii, legămîntul fără moarte.

Cînd seara cade-ncet peste grădini
Şi încolţeşte-n zare prima stea,
Clavirul ce răsună din vecini
Şopteşte parcă orelor să stea.

Iar negrii pomi, ca idolii păgîni
Păzesc aleia umbrelor ucise
Pe care-n hohot le bocesc fîntîni
Şi florile, ca rănile deschise.

Domol se pleacă ramurile-n jur,
De umbre parcă spînzurînd mai grele,
Sub care visul dibuie contur;
Adorm ca fructe păsările-n ele.

O, timp stagnant! Un singur fruct, cel plin,
Pocnit căzu din creanga lui întinsă,
Redînd mişcării sensul ei virgin
Spre inima pămîntului, aprinsă.

FÎNTÎNI

Umblam demult. Un cîmp tăcut în faţă,
Doar vîntul şuiera prin ierburi arse.
În valuri moi, ţărîna ca o ceaţă
Îşi depăna fuioarele întoarse.

Pămînt pustiu, nisipuri foşnitoare,
Falange frînte sună pomii ciungi,
Fîntîna singură îşi suie-n zare,
Subţire, ciocul cumpenei prelungi.

De toţi departe, tuturor aproape,
Fapt pămîntean prin care-un ochi de cer
Ca duhul ce pluteşte peste ape
Veghează-n fund, zălog şi prizonier.

FÎNTÎNI
(variantă)

Mergeam demult. Doar cîmpu-mi sta în faţă
Şi-un iute vînt foşnind prin ierburi arse.
În depărtări, ţărîna ca o ceaţă
Îşi legăna fuioarele întoarse.

Rîvneam ca orice gest din cîte-aş face
Să fie plin, nepăsător şi cald
Şi, risipit prin plante, copii şi dobitoace,
În pacea zilei clare să mă scald.

Ca şi făptura-mi, fapta zgrunţuroasă
Îşi scrie-aceeaşi urmă-tatuaj,
Cum numai morţii îndărătnici lasă
Prin bălării, al pietrei sterp limbaj.

OGLINDA

Privesc oglinda şi nu-mi vine-a crede
Că ochiul meu prin ochiul ei mă vede:
Obrazul vînăt-negru, de pămînt,
Mi se destramă-n ape ca un vînt.

Icoana amăgirii e-n cleştar;
Prin el un vis al ordinei străbate
Cînd, repetată-n unda lui, văd doar
Neliniştita mea singurătate.

În umbră cărţile, o floare, jeţul
Şi gestul meu prin lucrurile moarte,
O clipă numai, cît să le dea preţul,
Şi pleacă mai departe.

SEPTEMBRIE

(variantă)

Suflet al meu, ce faci acu
Pierdut prin lucrurile toate?
Lăsîndu-şi soarele-n bucate
Vara, catarg de foc trecu.

Un greier ţîrîie mărunt
Prin cîmpul unde am umblat
Şi ca un mort din somn sculat,
În toate pier şi-n toate sunt.

Prin vîntul serii, glasul tău
Aştept să-mi pîlpîie şi-acum:
O stea sclipind sub nori de fum
Tîrziilor păreri de rău.

Mai jos cad toate, pînă cînd,
Topit în ceasul cenuşiu,
Nu te mai văd, nu te mai ştiu
Prin timpul ce-l aud sunînd

Cînd umflă toamna cea lăuză
În pere, țîțele zămoase
Sub frunza, șoptitoare buză,
Pocnesc sonore crăngi de oase.

O, suflete al meu, învie
În toamna asta grea de rod,
Să vezi crescînd într-alt norod
Nestinsa ta copilărie!

FOTOGRAFIE

Lianei Grill

Cicatrice pe-un cîmp de hîrtie
De trecerea mea lăsată
Cu-a umbrei complicitate
Neprihănită pată,
Stafie
A clipei scăpate de moarte
Fotografie
Cenușăreasă-ntre arte
Ca fluturii, crinii
Document al luminii.

POARTA

Drumeţu-n faţa porţii nalte
Stătea întrebător şi mut;
O pasăre prindea să-i tresalte
Şi pieptul profund i-a gemut.

Ar fi trecut desigur mai departe
De nu era închisă; parcă drumul
Se înfunda într-însa. Şi cu pumnul
Lovi mărunt, stăruitor, de toacă.

Pasărea i-a zburat pe o cracă
De pom, la o parte.
Şi se deschise poarta, ca o carte.

CÎMP LINIŞTIT

Se leagănă valuri de spice
În calea vîntului, pe cîmp.
O cruce scoate-un umăr strîmb
Din brazdă, ca o cicatrice.

Cîndva, un om o fi murit aici;
Pisania s-a ros de ploi şi vînt.
Alături, dintr-un muşuroi, furnici
Ţîşnesc un sînge negru din pămînt.

ORIZONT MARIN

Ce răzvrătiți balauri vor să scape
Din pîntecul tău verde și afund,
Cînd fără preget se izbesc de prund
Sub încomatul catapult de ape?

Aceste iuți, spumoase proiectile
Stîrnesc în tine visul de cascadă,
Cînd tu rămîi o veșnică dovadă
De frumusețea trudei inutile.

Dar ochiul nu cunoaște vreo măsură
Să te ghicească sau să te pătrundă;
Preschimbă zarea fărîmata undă
Într-o perfectă, limpede epură.

Acel precis, tăios și clar contur
Pe care cerul își clădește bolta,
Închide-n el și truda, și revolta
Apelor iuți ce-i freamătă-mprejur.

SPRE IARNĂ

O, arbori mîndri, înălțați spre cer,
Dormiți acum aici, culcați în stive,
Fii și columne soarelui stingher,
Azi, lemn gospodăriei colective
Ce iarna este gata s-o înfrunte.

N-au mai rămas din voi decît schelete
Dar, jefuiți de frunzele mărunte,
Tot n[illegible] șoptiți domol, pe îndelete,
Despre lăstarii harnici, nalți din piatră
Ce împlinesc o tînără cunună
Știrbilor munți cu vrere idolatră,
Ne-nduplecați la vifor sau furtună.

O, mîndri arbori, voi dormiți acum
Răpuși. Dar mîine, sub toporul greu
Veți înălța ofrandă spre un zeu
Domestic, largi cununile de fum.

GRĂDINĂ ÎN PLOAIE

S-a prăbuşit peste-ntreagă grădina
Tot cerul, din urna lui spartă
Şi hohotind îşi deşartă
În cristale de lacrimi, lumina.

Verdele proaspăt născut
Se-nclină în arbori şi iarbă,
Plînsul veciei să-l soarbă
Pămîntul statornic şi mut.

De unde, în seara tîrzie
Propagă prin ramuri fiori:
În ele, mîine, ploaia străvezie
Aprinde carnavalul de culori.

DESCÎNT

Vast chin devin din cast balast
Cînd lung la plug alung pestelci
Declin suspin iconoclast
Sau smulg un fulg la şapte melci
Velină fină în desemn
Felină clină te îndemn
Să-nting în cină os de lemn
Cînd bun tăciun lăsă un semn
Şi sting paing de untdelemn.

CONTRARII

Sînt scîrbă tot, şi tot, întors pe dos:
Mi-e drag doar ce e bubă şi putoare,
Mărul, nu rumen — putred, viermănos,
Muierea, tîrfă, acră de sudoare.

Şerpi de cenuşă, vineţi, mă pătrund:
Băloase gusturi, poftele de slugă,
Şi mă ridic şi mă cufund pe rînd
Sub neagra lor şi blestemata glugă.

Iar cînd ajung numai pîrjol şi clocot
De fumeg tot: un maldăr de ruine,
Ca-n turnul vechi neostenitul clopot,
Opt îngeri sună trîmbiţele-n mine.

NU-I ÎNCĂ TIMPUL

Nu-i încă timpul... Ceasul de argint
N-a dat de veste ora ce-o presimt
Că peste leşul nopţii-nvinse vine.

Nu-i încă timpul faptelor depline
Ce-şi cresc în mine limpezitul grup
Precum vuiesc albinele în stup.

Nu-i încă timpul. Primăvara încă
Nu a topit a gheţurilor stîncă
Sub care dorm în matcă zeci de neamuri.

Doar florile zăpezilor pe geamuri.
Nu este ora. Încă-i întuneric
Jur-împrejur, ce caut să-l desferic

Ca pe o taină-n care dorm atîte
Răspunsuri, nume, gesturi ne-ncepute.
Nu este ora. Nu strica din grabă

Tăcerea clipei ceadintîie, oarbă,
Şi care, mîine poate, o să fie
Fereastra zării tale-n veşnicie.

Nu este ora. Lasă ne-nceputul
Să doarmă greu, ca-n miezul iernii lutul,
Nu-l tulbura, nu-l scormoni-n neştire,

Întîi aşteaptă buna lui vestire!
Iar după ce dureri şi cazne grele
Te-or fi rănit ca grindini de mărgele

Ce bat în floare pomii din livezi,
Atuncea, poate, dat ţi-o fi să vezi
În miezul verii, cînd o să rămînă

Pe creanga lor bătută de furtună,
Un roşu fruct; şi-n stupul din poiană,
În plîns de aur, mierea cea bălană.

OAMENII

De-aş trece pe lume şi-n chip de strigoi
Şi tot mi-aş aduce aminte de voi,
De cei morţi în pace, căzuţi în război
Cînd urmele voastre mă-ntîmpină roi.

Vă cîntă-al pămîntului sferic cimpoi
Vă murmură vîntul cînd trece prin foi
Vă spune şi umbra întinsă-n zăvoi
Şi turma de nouri şi turma de oi
Sirepii cei sprinteni şi boii greoi
Şi holdele pline de grîu, păpuşoi
Zăpada din fluturi, beteala din ploi
Şi luna rotundă cu umerii goi
Şi steaua din ceruri şi cea din noroi
Şi ziua de astăzi, de ieri, de apoi
Cu toate-mi cuvîntă mereu tot de voi.

De pasul mi-e leneş, de-o ia înainte
Ca vîntul de zboară, ca apriga minte
Secretele semne îi ies înainte:

Şi munţii de gheaţă şi cîmpul fierbinte
Şi hîrca rînjită cu albul ei dinte
Din slovele moarte aprinse cuvinte
De voi mi-aduc, oameni, într-una aminte:

Palatele albe şi roşii ruini
Vînatul ce-l latră zăvozii haini
Măreţele baluri cu mii de lumini
Nămiaza din carne şi nordul din pini
Şi sîngele rozei, zălog între spini.

Un semn dintr-o mie ajunge să spuie
De soarele toamnei rămas în gutuie
De-un zîmbet pe buza arzînd de plăcere
De roua trecută în stropul de miere

De pîndele voastre-n lacustrele case
De cruntele mutre teşite, păroase
De talpa desculţă în smîrcuri mîloase
De oastea pierită în vraful de oase
De albe corăbii pe valuri spumoase
De lungi caravane prin albii secate
De paznici la veghe în vîrf de cetate
De viscole iuţi pe ţepoasele creste
De trîmbiţi ce sună o tînără veste
De mîini fluturînd o năframă-n ferestre
De ochi de copile, de guri de neveste

De trunchiuri zvîrlite ca hoituri pe maluri
De rîvne deşarte, de mari idealuri

De-o mumă albită, de-o soră ce plînge
De carpenu-n care un trăsnet se frînge
De neamuri trecute prin foc şi prin sînge

De cazne şi lupte de sute de ani
De robii-n spinare cărînd bolovani
De trufaşii despoţi, de oameni sărmani
De berea băută călări pe butoi
De laşi, tîrgoveţi, şi nebuni, şi eroi
Adesea, iubito, de noi, şi de noi.

De toţi şi de toate îmi trece prin minte:
De fruntea-ţi culcată la pieptu-mi, cuminte
Şi-mi bate sub coaste o undă fierbinte
Zvîrlindu-mă iarăşi prin vreme nainte.

Adesea de voi mi-aduc, oameni, aminte
O, fraţilor veşnici, popor de morminte.

TÎNĂRUL AENEAS

(Glosse pentru timpul meu)

1

Nu e paingul univers intim!
De caut unul, mi-e mai scump în floare.
Surprinşi între ce-am fost şi ce-o să fim
Mai bine număr timpii în chilim
Şi-i regăsesc în diafana boare,
Că-n tot ce e rapace e-un infirm
Şi nu-mi visez cu el asemănare.
Te dărui sau apuci: e-ntregul rost
Citit de mii de veacuri pînă azi
Al firii, între mîine şi a fost;
Printr-una sui, cît prin cealaltă cazi.
Detest făpturi cu-nfăţişări de gheare:
Deşi fragil, lipsit de apărare,
Decît cătina, crinul e mai tare.

2

Un gol imens e-n pofta fără saţiu,
Şi-această neagră boltă, mută încă,
Prin mesagerii ce spre ea se-aruncă
Răsună ca un clopot peste spaţiu.

Prea des se cască-n noi tăcerea mare
Ca să ne luăm la-ntrecere cu ea.
Şi tu, şi eu îi sîntem de mîncare...
Mi-e drag zefirul galeş în perdea
Şi-un chip de fată, zîmbitor, printr-însa.

3

Un demon, vraci în deznădejdi, ascuns-a
Obrazul bucuriei, minţii mele;
Dar nu mă strîng în nici o văgăună
Cînd sînger tot de visele rebele
Ci mi le sui pe scripete de lună
Să ardă mai departe printre stele.
Iubito-mi stai alăturea ca ieri,
Prietene, răsuni în glasul meu,
Voi, morţi iubiţi, striviţi de temniceri,
Şi lacrimi, re-ncepute tot mereu,
Doar m-aţi răsfrînt oricare dintre voi
Şi cînd ţi-apropii ochii de cicoare,
Sau cînd răsuni, sau străluciţi, sau cînd
Desprins de voi, pe muchea unei coaste,
Tăcerea voastră mă-mpresoară blînd,
Îmi regăsesc privirile mai caste
Şi-aud o orgă-n inimă vibrînd.
O, viitoruri, eu vă vreau curînd!

4

În orice clipă-n care mă cufund
Cu tot ce este formă şi culoare
În ochi, în lacrimi stropi, văd noi planete

Spre care tind, şi-mi este fiecare
Icoana-n care vrea să se îmbete
Şi ochiul meu, cel cărui sunteţi soare.
Lumina voastră l-a pătruns, apoi
Sporit se-ntoarce, astru, pentru voi...

5

Nu, nu-mi vorbiţi de umbră şi jivină,
De cheagul stins, de morţii sori, şi nici
De ţepii zgriburitului arici
Cînd eu a mea te recunosc, lumină,
(Deşi n-avui nicicînd de beznă teamă
Şi nu o dată m-am lăsat cuprins
De gura ei vicleană, ce mă cheamă;)
Da' n hora ce cu alţii am întins
Toţi împreună îţi slujim, şi pînă
În funduri de abise nepătrunse
Peste neant tot tu vei fi stăpînă
Iar prin chemări răsfrînte şi răspunse
De-un clopot viu cu ne-ntreruptă limbă
În firmament genunea se preschimbă.

ULTIMUL ASEDIU

Memoriei lui Lucian Blaga

Împrejmuiţi, asediaţi aproape
De timpii muţi, acei ce se vor naşte,
Ca ei de muţi ne-nchidem gînd şi guri.
Prinşi în tiptile revărsări de ape
Ne vom vedea şi-n ceţuri ne-om cunoaşte
După ce oare? Nici măcar din uri
Ce ne-au hrănit cîndva, n-a mai rămas
Nimic decît cenuşă şi nisip.
Strîngîndu-ne prin palele fugace
Ne dă răspuns doar reîntorsul glas
Ciocnit de nori şi lacuri, care-un chip
De noi străin, mai nepătruns ne face.
Deprinderi vechi într-ale căror stavili
Ne-am claustrat sub iluzoriu scut,
Ne facem concesivi şi maleabili
Răpuşi nainte chiar de-a fi căzut.
Aici e semnu-nfrîngerii stăpînă
Ori a tăriei noastre certă probă?
Un umăr mai cătăm vecin, o mînă
Cînd unul dintre noi rosteşte-o vorbă
Sau o privire doar, ne-ar fi de-ajuns

Căci zîmbetul tot mai străin rămîne
De ochiul nostru tot mai nepătruns.
Ne căutăm în pietre, ploi și grîne,
În toate ce durează și grăiesc,
În apa mării aspră și coclită
În tot ce peste margini se dilată
În roșul aurorii-mpărătesc
În verdele umplînd pădurea beată
Și solidari pornim ca-ntr-o ispită
Chemați de cele ce nu ispitesc,
Într-un atac hotărîtor, cel care
De veac și de materie ne-o rupe,
O ultimă și grea despresurare
Cînd vrem apoi cu-nvinse-ne-le trupe
Să ne predăm uitării ce ne-așteaptă,
Cu-atîta consolare sau mîndrie
Că, pogorînd pe ultima ei treaptă,
Nu sîntem anonimi în veșnicie.

TÎNĂRUL ZARAF

Zaraful cel tînăr
în templu stătea.
Acolo avutu-și ducea.
O rază pe umăr
de soare-i cădea
și aurul vechi strălucea.

Cu-o mînă primea
cu alta dădea
zaraful cel tînăr
dădea și primea
talanți fără număr.

Bogaților le-mprumuta
aurul care suna
iar celor săraci le-arăta
avutul ce-l tot aduna.

El număra, cîntărea
tot ce dădea
tot ce primea
iar pe săraci îi momea.

Aur avea el în saci
şi argint fără număr
pe cînd cei săraci
priveau la zaraful cel tînăr
atraşi ca de-un vraci.
El banii grămadă
în ladă-i punea
şi furii stîrnea
în cei strîmtoraţi
că aur dădea
numai celor bogaţi.

Zaraful cel tînăr
ce-n templu stătea
cu saci fără număr
nimic nu vindea
şi-o rază-i cădea
de soare, pe umăr
zarafului tînăr.

Bogaţii posaci
veneau şi schimbau
pe cînd cei săraci
vedeau şi rîvneau
ce aur în saci
străin la săraci.

Bogaţii posaci
primeau şi tăceau
pe cînd cei săraci
se-ntorceau
şi priveau
deşi ei nimic nu primeau.

Zaraful cel tînăr
mereu scotocea
şi-o rază pe umăr,
de soare-i lucea
o rază de soare
de aur şi-argint.
Privea cel ce n-are
la raza de soare
cu jind.

Săracii cu duhul în templu veneau
în templu veneau
la zaraf se-nchinau
zarafu-i vedea
se mira şi rîdea
şi-un zîmbet de aur
în schimb le dădea
al zeilor faur
zaraful cel tînăr
cu pungi fără număr.

DIN GEAM

Îi ține loc privirea de cuvînt
Călătorind mereu cît duce drumul
Și se destramă-n amintiri ca fumul,
Icoană așteptării pe pămînt.

I s-a desprins din streașină o pană
Prin care ceru-ntreg a coborît;
E proaspăt varul însă mohorît
Cînd pică doliul umbrei pe vădană.

Cum stă acolo mută în fereastră,
Ea e complicea orelor și știe
Cînd suie peste ulița pustie
Zoreaua-n taina serilor, albastră.

MĂRUL

Privește acest măr: e mai aprins
Decît obrazul tinerei fecioare
Și arcuirea lui ce dinadins
A rotunjit ispita în dogoare.

Avar în letargia lui lăuză,
Culoarea cea mai vie-n carne-o strînge
Cînd trage din pămînt, ca o ventuză,
Al morților tăcut și spornic sînge.

EXERCIȚII

de versuri automate pentru rime comandate
însă nu și repetate
(cronometrul: 7′ 55″)

Dintre acele
14 821 de stele
Care mi se urcă domol pe bretele
(Fără să am nici o înțelegere cu vreuna din ele)
Aripile, aripile fără curele
Mă împînzesc cu sunete rebele.
Armata aeronavelor mititele
Scîncește aurul furat din inele
Și peste pieptul blondei mele
Și peste umerii din perdele
Peste solzii atîtor ascunse lichele
Mingile rotunde le simt pînă la piele.
Ordinea curge din tavane ca niște betele
Sub lampionul luminat de lalele
Și nici o undă nu-mi mai rămîne-n podele.
Aș putea oare
(nu că mă doare
prea tare)
Încerca doctoria aceasta pe cățele?
Aș putea oare
(nu că mă doare
prea tare)

Să-mi bag briceagul pînă-n prăsele
Să mă scobesc cu limba (lui) în măsele
Să-mi descui poftele lubrice și chele
Și să mă folosesc de 24 de iele.
O, aromelor fără șosele!
O ultimă prevestire ce naște peste umbrele
Dar orele sînt prinse-n vergele
Și dacă vine din rînceda catapeteasmă de nuiele
O singură urmă zvîcnită printre lulele
Aceste degete vor plesni singurele
Peste pămătuful de limpezi ereți prinși sub oțele
Și îmi zvîcnește sîngele-n pingele.

(Cu trei cuvinte corectate după transcriere)

CONJUNCȚII

Asta ni-i harul:
Bravi cetăţeni,
Eu şi groparul
De la Văleni.

Timpul ca fumul
Cît se perindă,
Ne suntem unul
Altui, oglindă.

N-avem hotare
Zile şi luni,
Totul ne pare
Plin de minuni:

Lui, i-e pămîntul
Cert adăpost,
Mie, cuvîntul
Singurul rost.

După ce-ngroapă
Fostele vieţi,
Vine de-mi sapă
Pentru puieţi.

Beci şi fîntînă
Tot cu lopata
Harnica-i mînă
Mi le-a dat gata.

Zice: „Cutare
Azi a murit".
Eu scot ţigare,
El dă chibrit

Şi cu plăcere
Fumu-l sorbim
Într-o tăcere
De ţintirim.

ARC DE TRIUMF

După atîtea bătălii pierdute
Tocmai în pragul biruinței, stau
Ca un gorgan topit sub ierburi sau,
Răscumpărat din oase și redute
Ce-au înfruntat a focului coloană,

Mă las de liniști năpădit, de scrum,
De mușchiul spornic, moale ca o blană,
Și rînd pe rînd încep să-nvăț acum
Prilejul altor bucurii, pe cînd
Învingătorii-n veci au să ignore
Ce arcuire suie-n mine blînd

Cînd a negare clopote sonore
Își pleacă ritmic frunțile în vînt
Blajine cum înfrînții singuri sînt.

CĂMAȘA DE FORȚĂ

Veșmînt inteligențelor de gală
În mînios și despletit avînt,
Tu împlinești ținuta ideală
A duhurilor rupte de pămînt.

Mai aspră decît pătura de pîslă,
Mai suplă ca oțelul din cătușe,
Tu prinzi, ca jocul apei într-o vîslă,
Corola unei flăcări sub cenușe.

Iar cînd îmbrac manșeta cînepie
Sunt un Ovidiu-n toga virilă, așteptînd
Pe malul getic, ultima solie
Să-i ducă-n Urbe întristatul gînd.

NIMIC DIN CÎTE SUNT...

Nimic din cîte sunt nu mă uimeşte:
Nici călătoare lumi sub cer egal,
Nici unda mlădiată într-un peşte
Ori fluturată-n coama unui cal.

Neliniştea ce deseori mă-ncearcă
E poate clipa de singurătate
Ce nu mă vrea şi cere să se-ntoarcă
Iar, în virgina ei eternitate,
Cînd fructe în grădini, de timp se-ncarcă.

Dar sub atîtea schimbătoare feţe
O inimă în fiecare bate
Cum sună, peste seri şi dimineţe,
Acelaş timp, din turnuri depărtate.

HAINA

Purtăm ascunse vechi dorinţe
Ce parcă le-au uitat în noi
Din alte vremi, nişte fiinţe,
Iar azi vor să le ia-nnapoi.

Noi suntem urne vii, de sînge,
În care dorm trecute vieţi,
Ci raza lor ne mai răsfrînge
Ecoul altei dimineţi.

Cînd doruri vechi sunt deşteptate,
Cîte-am rîvnit şi n-am avut,
Ca o aripă ni se zbate
Spre zare, străveziul lut.

Ce bucurii vin împreună
Şi se-mpletesc în tine, parcă
Într-o lentilă se adună
Lumina cîtă o încearcă

Uzat pămînt şi ape clare,
Imaculatele zăpezi
Sau clipe frînte şi amare
Ce-şi cheamă sumbrele cirezi!

De-am învăţa nescrisa taină:
Să stríngi în tine doruri noi
Şi voci trecute, să fii haină
Celor ce-au fost, şi de apoi.

LACUL

O, străluciri de ape stătătoare,
Nu vă clintiţi, cu ochiul cît colinzi,
Egal sclipind sub lună ori la soare,
Capcane reci, placidelor oglinzi

În care sensul răsturnat străbate
Al lumilor din sferele de sus,
Cu apogee subteran curbate
Şi răsăritu-ntors către apus.

Fiori străini deschid arare-n voi
Privirea străvezie de mirare
A unor orbi solari, cu ochii goi,
Ce-şi schimbă nevăzutu'n aşteptare.

SISIF (I)

La mine-n chilie, ca şi alteori,
În largul fotoliu căzusem învins,
Ce-n vechile, roase rezemători
Cu o-mbrăţişare, oftînd m-a cuprins.

Şi-odaia în care de sute de ori
Intrînd, nici n-o luasem în seamă,
Mi-e plină acum de străini spectatori
Tăcuţi, ce mă umplu de teamă.

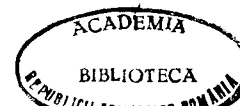
O, vise-ale serii! nici nu-i încă noapte
Că voi aţi şi dat peste mine.
Acum conspiraţi viitoarele fapte,
Arvună a zilei ce vine.

SISIF (II)

De ce acum, cînd drumul tău coboară,
Suişul ţi se pare mai uşor?
Sau amintirea-l schimbă în povară
Şi în sandale tălpile te dor?

Ţi-ai şi sfîrşit săracele merinde
Şi, ostenit de cît te mai aşteaptă,
Trecuţii paşi privirea ţi-i cuprinde
Fără să vadă cea din urmă treaptă

Şi nici să vrea. Sau mai curînd ţi-ar place
Să iei tot drumul iar, de la-nceput.
Ţi-e teamă de răgaz şi nu-ţi dă pace
Puţinul ce-a rămas necunoscut.



PRIVEGHIU

Sub ziua care a-nceput să scadă,
Cum te privesc şi îmi aduc aminte
De ochii tăi, de fruntea ta cuminte,
Eşti alb şi-ntins etern, ca o zăpadă.

O, vise reci, zădărnicii şi goluri,
A luminării tremurată limbă
Doar plante moi de întuneric plimbă
Pe faţa ta, stîrnindu-le în stoluri.

Ca un pămînt fecund în aşteptare,
Cum creşte mută iarba în cîmpii,
Taina pe care n-ai putut s-o ştii
Urcă din tine ca o întrebare.

N-au fost acele zile inegale,
Pînde, mîhniri, regrete, bucurii,
Toamnele dulci, culese printre vii
Şi focurile fructelor, bengale,

Gesturi zvîrlite-n grabă, fără rost,
Chemări şi alergări nu erau haina
Şi lacăte, să-ncui în carne taina
Mai neştiută, ca-ntr-un adăpost?

Şi-acuma cînd sătul eşti de nesaţii,
Suie din tine, tot necunoscută,
Cum se înalţă peste gravitaţii
Lumina grea prin ţeava de cucută.

Zadarnic limba luminării scrie
Pe chipul tău fragilele contururi,
Ce-ai ignorat vei ignora de-a pururi
Şi-ţi schimbă neştiinţa în vecie.

AUTUMNALĂ

pentru Malvina

Stau zilele lingave şi moi, nişte pisici
Pe care nici o maică nu-ncearcă să le cheme
La blidul alb de lapte, să-l lingă cu ochi mici
Şi cu petale roze şi burţi de crizanteme.

Dar este vreo durere să n-o înduri tu singur?
Aşteaptă deci un frate ce-o să te ia de mînă
Cînd vom sorbi fiertura cu-n lemn cioplite linguri
Şi-ţi vei citi obrazu'n găleata din fîntînă.

Că o să vină ceasul ce l-am rîvnit ades
Cu frunze veştejite şi zornăind ca bani
Ce-i pierde turcul nostru din stacojiul fes
Printre coline vineţi şi triştii măghirani.

DIOGENE

S-ajung păstorul unei dulci ruine,
Dar netocit în ticuri şi citate,
Să nu aleg ce-i rău de ce e bine
Şi să adorm la umbră ca-n cetate.

Să-mi simt căldura proprie prin armă
De-ar fi să mă descopăr prea tîrziu
Pierdut, uitat de lume şi-a ei larmă,
Şi să mă văd în geamul străveziu

Al unui lac. Din care, ghioceii
Ieşiţi sfioşi să mă privească, poate
Mi-or aminti de pieliţa femeii
Cînd mă trezesc la soare în cetate.

JUSTIFICĂRI

O, scumpul meu stejar de aur,
O, tîrgul meu plin de livezi!
Ca tolănit pe sub un plaur,
Din ele nici nu te mai vezi

Prin cîte ai trecut! Și totuși
Ca-ntr-o poveste s-ar putea
Din cîmpul năpădit de lotuși
Să mai apară astăzi, ea?

Tulburi dorinți și ape clare,
Nedoveditele zăpezi...
Cît crezi în ele nu te doare
Nici pîn' la brîu de te mai vezi.

ENDYMION

Acum doar spectrul lunii e stăpîn
Pe bolta înstelată și profundă,
Cînd neclintiții arbori îi rămîn
Fideli, și buhna care își cufundă
Lînosul foșnet în tapițeria
De frunze, pe cînd stîncile sub stele
Și-au prefăcut întreagă schelăria
În turle ruinate și castele.

Copiii ațipesc, în timp ce fumul
Și-a destrămat în fibre lungi perdeaua,
Topit în zări și împletit cu drumul
Iar vocea clară-și sună doar cișmeaua.
Noapte, lucidă patimă, în tine
Armonica respiră liniștit
Cînd se împarte-n zvonuri și suspine
Pînă ajunge pragul limpezit
Și se dizolvă-n rumeguș de greieri,
Ai beznei sîmburi. Însă, pe sub pleoape,
Începi un drum feeric să cutreieri.

Tăcute sfere lunecă aproape
Împodobindu-ţi cristalinul arc
Sub razele, tremurătoare gene,
Tiară văduvită de monarc,
Mîndru păun abiselor, Selene.
E de ajuns ca secera să-ţi treacă
Prin aştri ca prin grîne, şi-o sclipire
De-a ta, prin recea punte semn să-mi facă
Spre a mă-ntoarce-n somn şi în neştire
Să-ţi dăruiesc fiinţa-mi ce n-aşteaptă
Decît doritul tău sărut de gheaţă
Şi, reîntoarsă-n minerala treaptă,
Să-adoarmă-n veci cu masca ta pe faţă.

DOJANĂ

Poetule, de ce-ţi bagi versu'n timp?
De nu răcneşti ori nu blestemi, n-atinge
Cu àripa vreo culme din Olimp
Ci-n laude festive se va stinge.

Cresc după ploaie albele ciuperci
Mărunte, mute-n moile cotoare.
De nu poţi fi un trăsnet, vrei să-ncerci
Să fii numai o silă zîmbitoare?

SFÎRŞIT DE ODISEE

Păsări tîrzii mai zburau către sud
Toamna, cînd marea cea rece purta
Lespezi fluide ce-n goluri se-aud,
Vuiet prelung, pe cînd drumuri scurta,
Dornic să-ajungă acasă, Ulise.
Leagănă miei din căpşoare de flori,
Visul imens al grădinii de vise,
Lin răsuna şi spiral scoica dulce
Dezlănţuind în şuvoaie fiori:
Fruntea pe ele nu-i chip să şi-o culce.
Spintecă totuşi vîltoarea vorace
Fulgere lungi, printre care carena
Plină de ierburi zbura, iar dincoace
Stinsă, pe ţărmul înalt, Melpomena.
Verdea Colhidă-n amurg amuţise
Sirinx şi turme, pe cînd Europa
Calmă broda la sfielnice vise
Ce le destramă-n tăceri Penelopa.

CĂPRIOARA

Pe munţii goi şi vineţi, o neagră căprioară
Priveşte spre amurgul vestind din zeci de trîmbe
Că soarele şi astăzi din nou are să moară
Iar peste piramide cu muchiile strîmbe,
Secunda săriturii în goluri o măsoară.

JUNGLA

Printre domestice fiare mă trec,
Care tăcerea mi-o latră.
Intru în pielea eroului grec
Sub o mască de piatră.

Sîngele-mi curge şiroaie atunci
Şi purpurii constelaţii
Lasă-n ţărînă sigilii prelungi
După cîte ablaţii?

Nu cer în trecerea asta decît
Nopţii să-mi ţină aprinse făcliile
Şi-n peştera unde m-am zăvorît
Un proaspăt răcnet, să-mi sperii stafiile.

ŢARĂ

ORACOL

Mă fură nu o dată ispitele blajine
În vreo-nserare dulce, cu umbre moi pe-aproape,
Cînd sfărîmat orgoliul din nou se-nchide-n sine,
Din cuiburi cade somnul pe streşini şi pe pleoape.

Dar dimineaţa-n flacări te mistuie, uitare!
Mă naşte-a cîta oară lumina ei prea tare.

Îmi strig atunci ca-n faţa poporului de ape
Al mării, întrebarea spre-oracolii din altă
Epocă: e destinul ce vrea din mîini să-mi scape
Ori el ciopli din mine docila lui unealtă?

Sunt contopit cu ţara aceasta cum e-n strune
Un bocet care schimbă durerea-n limpezi unde,
Prin depărtări şi vîrste cînd face să-i răsune
Scurtă şi cert, chemarea din viscere profunde.

ULTIMA RATIO

La patrie c'est la possession en commun
d'un antique cimetière.
MAURICE BARRÈS

Te vreau soldat cu steag și jurămînt,
Și nevăzute poți să ți le porți
Legat de lume, liber pe pămînt
Și fără teamă de potrivnici sorți.

Deplin în tot ce faci și dăruit
Celor ce sunt și celor care vin
Să n-ai nici scut, nici cuget ciuruit,
Nici în pahar sau inimă venin.

Să aperi viața tînără s-o știi
Ci sub al țării aprig trandafir,
Tu stăpînești de lungi devălmășii
Țărîna unui antic cimitir.

Minciuna, scîrba și fățărnicia
Nu-ți dau nici aripi, nici tărie, dar
În pieptul ce-ți respiră veșnicia
Fii sinuos și ferm ca un hotar.

EPISCOPIA RÎMNICULUI

Sta cerul sus în seara lină
Fără să-l tulbure vreun vînt,
Lăsînd ostatec pe pămînt
Prisosul ultim de lumină.

Vechi turle-n ceasul înserării;
Doar lor, un plîns pe clare strune
Izvoru-n taină le mai spune,
Și greieri, scripete uitării.

De prin clopotniți, lilieci,
Călugărești sutane-n zbor,
Înnoadă-n fîlfîit sobor
Aerienele poteci.

Tivit de soarele pe moarte,
Un zid poros, de vremi ne-nvins,
Muiat pe muchi în aur stins,
E un cotor străvechi de carte.

Decor sub vineţi munţi fundal,
În care-o dramă se întîmplă:
Drept, voievodul, sus, pe tîmplă,
În straiul mîndru, feudal.

Coroana, frunţii i-e arcada;
Hrisovul slav îl ţine drept
Cu stînga inimii, la piept,
Ci-n dreapta-l bizuie cu spada.

Ce scrise mîna, azi e ceaţă
Dar ce-a clădit, răspunde încă
Şi stăruie prin noapte-adîncă,
Şi-i rourat în dimineaţă.

CÎNTEC DIN BĂTRÎNI

Neuitatului Andrei

Un cîntec vechi am să vă spui,
Şi minunat din cale-afară,
Ce sub o creangă de gutui,
Demult, o tînără fecioară
Îl îngîna cu dulce glas
În curtea unui han de ţară.
De-atunci în suflet mi-a rămas
Deşi trecură ani de-a rîndul,
Iar cîntecul, ca vinul vechi
Ce mai viclean îţi fură gîndul,
Tot îmi răsună în urechi
Şi buza-mi tremură spunîndu-l.
Mi-aduc aminte ca acum
De seara ce pica domoală:
Plutea un abur ca un fum
Pe zarea lîncedă şi goală
Şi-ntregii firi, atîta preţ
Îi da cîntarea ei cea dulce!
Întîrziat, cîte-un drumeţ
Ce-a tras în gazdă să se culce,
Sub un întins şopron pătrat
Cu scîrţîit îşi mînă carul

Iar cu feştila, un hargat
Aprinde-n poartă felinarul.

La staul, vite rumegînd
Mugeau în ieslea foşnitoare
Şi străbătea din cînd în cînd
Din crîşmă, ciocnet de pahare.
În pacea care se-aşternea,
Cu zvonuri stinse prin ferestre,
Cîntecul ei, fecioara mea
Şi-l depăna ca pe-o poveste.

Ieşise luna — şi încet
Urca pe-al cerului pridvor,
Din vîrful unui nalt brădet
Să-şi dea lumina tutulor,
Iar cîntecul din pieptul tînăr
Vibra sub recile văpăi.
Spunea de lupte fără număr
Şi de-un viteaz trădat de-ai săi
Că prea-l iubea întreaga ţară.
De-abia şoptit am întrebat
Atunci, pe frageda fecioară,
Cine-o fi fost acel bărbat?

Trosni un ram, ea a tăcut.
Urcase-n fruntea nopţii luna,
Iar cîntecul mi s-a părut
Că îl ştiam dintotdeauna.

Trecute vremi! de mult v-aţi stins
Dar glasul vostru tot mai bate
În pieptul meu, unde-am cuprins
Fecioara, sărutînd-o poate.
Ci anii-n stol s-au dus de-atunci,
În ţară multe se schimbară,
Dar prin răstimpuri cît de lungi
Aceeaşi vrajă mă-nfăşoară:
Dumineci line, plaiuri verzi
Şi flori în creanga foşnitoare
Care-şi strecoară prin livezi
Înmiresmată, cruda boare;
Sau zile triste, în furtuni,
Cu ploi şi vifore prin crăngi,
Cînd frînţi se zbat bătrînii ulmi
Şi-n neguri, stins, se-aud tălăngi;
Ori, cînd pe drumuri lungi străbat
Rîpoase muchii, netezi şesuri,
Pe-al ţării drag pămînt se-abat
Mii zvonuri, pline de-nţelesuri.
Şi azi, pe toate cînd le-ascult,
Făptura mea se înfioară
Ca-n povestirea de demult
Din curtea hanului de ţară.

Că-n cînturi din bătrîni rămîne
Pecetluit cîte un semn
Ce poate fi, la cei de mîne,
Podoabă, pildă şi îndemn.

DINCOLO DE RUINURI

Tîrgovişte, matcă de ţară,
Pămînt de ţiţei şi livezi,
În soarele tare de vară
Prin straturi de timpi te străvezi
Cum pîlpîi cu ţara întreagă
În august douăzeş' trei:
Cîrlova cu Labiş se leagă,
Ruini, bolţi de timp, şi temei
Al aprigei zile de azi
Prin care pătrundem nainte
Spre libere zări şi noi astre,
Sclipiţi între pîlcuri de brazi,
Ruini, biruite morminte,
Voi, rampe visărilor noastre!

STEAG

În iarna asta fără de zăpadă
Văzui cîndva, mai sus de giurgiuveni,
Un camion în trap ca la paradă
Tîrînd (cum pluta naiul de buşteni)
Remorca uriaşă cît o curte,
Unde zăceau, ca feţi doar expulzaţi,
Prefabricaţii muri, în straturi scurte,
Ce-aveau să fie reazim altor fraţi.

Uimit priveam această arătare
De brontozaur îmblînzit, pe roţi,
Cînd desluşii spectacolul cel mare
Ce te-ndemna căciula să ţi-o scoţi:

În coadă, nu lîngă volan, şi nici
Pe bot, unde-i vuia radiatorul,
Prins la vedere între două şipci,
Pe-un băţ banal, îi exploda motorul

Căci steagul rupt, stropit de var, mortar,
Ce-şi flutura în coadă roşul şters,
Părea helicea unui vas barbar
Ce împingea dihania în mers.

ZĂVOZII LUI NASTRATIN

Un paşă ce-avea mare livadă cu pomăt
Pe Nastratin al nostru şi-l luase logofăt.
Zăvozi la curte-acesta îi puse, de nădejde,
Ca să-i păzească paşei avutul de primejde.

Şi într-o bună zi, s-a întîmplat să vie
Chiar pe nepusă masă, paşaua la moşie,
Cînd vede cîinii-n zgardă lătrînd cu gură mare,
El îi făcu lui Hogea această întrebare:
— Cum, zice el, păi astfel îmi vezi tu de moşie,
Dulăi atît de harnici, în stare să sfîşie
Un bou, îi ţii în zgardă în loc să-i laşi prin curte
Ca să alunge hoţii, ce au picere scurte?
Iar Nastratin îi spune:
— Zăvodul bun, stăpîne,
Se ţine-n lanţ, că altfel, de-l laşi de capul lui,
Se-apucă de-o răzneşte şi umblă tot haihui,
Ba nici în bătătură să ţi-l mai ţii nu poţi:
Se moleşeşte càpiu, nu se mai dă la hoţi
Şi-n loc să ai de pază, cum trebuie, dulăi,
Ajung pînă la urmă doar javre şi potăi,

Se gudură tot timpul, cerşesc şi-şi pierd din vlagă,
De-i chiu şi vai atuncea de bieţi urmaşii tăi
Că din agoniseală nimica n-au să-aleagă.
Zăvodu-i paznic bun doar cui îl leagă.

ZĂVOZII LUI NASTRATIN

(variantă optimistă)

Un paşă cărui toate-i merseseră în plin
Drept logofăt şi-l luase pe Hogea Nastratin.
Zăvozi la curte-acesta îi puse, de nădejde,
Ca să-i păzească paşei avutul de primejde.

Cînd, într-o bună zi, s-a întîmplat să vie,
Chiar pe nepusă masă, paşaua la moşie.
Zăvozii, neştiindu-l, s-au repezit la el
Să-l sfîşie, crezîndu-l că e vreun hoţ mişel.
Noroc că logofătul ieşi numa-n cămaşă
De-a dat în cîini, că altfel mi ţi-l mîncau pe paşă.

— Hei, zice ăsta, apoi aşa-mi vezi de moşie,
Că pui dulăi ca lupii, ce stau să mă sfîşie?
S-au repezit, turbaţii, la barba mea de-a dreptul,
Nici nu mă ling pe poale şi nici nu-mi dau respectul!...

Iar Nastratin îi spune:
— Zăvodul bun şi harnic

E aprig, prea-mărite, nu slugarnic!
— Ba, zice paşa, cată să pui altfel de cîini
Ca să se dea la alţii dar nu şi la stăpîni
Iar pe-ăştilalţi prea aprigi, în lanţ să-i legi, fă bine,
Că-au sfîşiat aproape giubeaua de pe mine!

— Păi, zice logofătul, de pui numai potăi,
E chiu şi vai, stăpîne, de bieţi urmaşii tăi
Că din agoniseală nimica n-au să-aleagă.
Zăvodu-i paznic bun doar cui nu-l leagă.

CĂTRE CITITOR

I

Aceste versuri frînte
nu-s lumii noi oglindă.
Nici melodii n-au vrut să-i cînte,
doar zvonul ei cercînd să-l prindă
cînd toate-i stăteau împotrivă.

Sunt spaţii albe printre rînduri:
citeşte-le, rogu-te, bine!
Acolo, ca printre şine
cadavrul strivit de-o locomotivă,
marele vis poate-ai să-l vezi
scris cu cerneala conspirativă
a lacrămii şi-a tăcerii:
mladă rîvnind sub zăpezi
venirea primăverii.

II

Cojile vorbelor doar
Din tot ce-a fost în mine

Bucurie sau amar,
Rămîn aici ruine.

Îmi pare totul uneori
Un joc de loterie:
Din milioane de fior
Nici unul pe hîrtie.

S-a dat aicea un război
Iar fila: cîmp de bătălie.
De-au căzut eroi, strigoi
În tine-au să învie.

EROS

LE COCU

Şi tocmai în clipa aceasta
Cînd simt că mă-nşeală nevasta
Îmi vine să-mi iau la spinare
Ursuzele mele picioare
Mi-e dor, ah! mi-e dor de-o ţigare,
Mi-ajunge cerşitul prin porţi
Privesc cu binoclul la morţi
Ştiu bine că n-am vreo salvare
Te rog ia măsuri, dom' primare,
Să nu-mi dea o doză mai mare
Cu stimă şi multă onoare
Pierdută pe străzi timişoare.

PE CRIŞURI

Era într-o vară prelungă
Pe malul limpedelui Criş,
N-aveam nici o para în pungă,
Nici pantalonii puşi la dungă,
Mîncasem hămesit haşiş.

Şi-apoi, ca o fată-morgană,
Vînam curios din tufiş
O dulce şi roză codană,
Decis să o schimb pe-o havană.

Dar ochiul ei fără prihană
Atît de adînc m-a pătruns
Că pînă şi-un zîmbet ascuns
(Chiar ultimul care-mi rămase)
În flori l-am sădit, vie rană,
Fugind printre casele joase
Ce Crişul ades le-nnecase.

Oglinzile-acelui apus
Mai limpezi erau, mai străine,
Cu cît mai departe de mine
Şi nici un cuvînt n-am mai spus,
De Crişul cel Negru răpus.

MARINĂ

Ea-mi arătă oglinda şi mă-ntrebă
Cît va dura iubirea pentru ea?
(O, gestul leneş, strîns sub o perdea,
Cînd inimă şi văz n-au nici o treabă!)

Şi cunoştinţă fără de cuvinte
Ca într-un vis ce-şi dezveleşte miezul
Cum ţipă-n toiul nopţii huhurezul
De care mîine nu-ţi aduci aminte.

Prin zîmbetu-ncărcat de-o grea iubire
Hainul ochi mi-l simt, care-o fură,
Şi-ntipărit pe al ei chip dură
Etern, ca şi fugara mea privire.

NOAPTE

Ea doarme-aicea lîngă mine,
Statuie prin milenii de ruine.
Doar fluturele pleoapei îmi spune că e vie
Şi ca să nu-i desfigurez visarea
Sfială pun în gest, şi gingăşie
Cînd îmi întorc din drum şi răsuflarea
Pe care-n somn mi-o împrumută mie.

Îmi şovăie şi mîna care scrie:
Să nu-mi răsune, poate de cristal.
Tăceţi, voi, mobili! taci şi tu, hîrtie!
Din sînul ce-i palpită ca un val
Stîrnit de o maree subterană
Şi teama care parcă mă emană,
Se naşte versul, fiul natural.

Şi-acel răsuflet care mă străbate
Precum Iahvèh însufleţitul lut,
Dă ţipetul incestuos şi mut
Stîrnit de-o nouă vietate.

ALTĂ NOAPTE

Acum dorm toate liniştite. Doar
Făptura ei prin somn răsuflă rar
Ca să îmi spuie că aici e, parcă,
Şi iară întru sine să se-ntoarcă.

Pisica moale a-ncetat să toarcă
Şi adunată ca un melc, în blană,
Visează printre şoareci o prigoană.

În lumea de tăceri şi-ntunecime,
Afară, singur am rămas, din mine,
Cînd, ostenite, mobilele doar
Îşi amintesc de viaţa lor, şi-arar
Pocnesc, ca sub secure despicate
Pe cînd erau copaci în libertate.

În toiul zilei nimeni nu le-ascultă,
Cînd e mişcare şi lumină multă,

Cînd ce e-n clipa asta unitate,
În fracţii, larmă, prăştiat se zbate.

Şi tot ce văd acum e o bucată
Din începutul lumilor rămasă,
Ce ne-ncetat se-ntoarce şi îşi cată
Pierduta ei, neprihănita casă.

Doar santinela, singură în post,
Desparte ce va fi, de ce a fost.

DOUĂ OCTAVE

I

Din cuibul reavănului păr
Din pulpa dulcelui tău fruct
Și-a dăruitei tale guri
Ce m-a condus în adevăr
Pe care nu ai să mi-l furi
Vîrtej trecut prin apeduct
Din țipetul înalt crescut
Spre ierni aprinse în păduri.

II

Se arcuise mîndrul curcubeu
Într-o apoteoză ca de vară
Dar mult prea plin (așa gîndisem eu)
Reci lacrimi nalte palid îl dublară

Și în arteziana lor curbată
Din miazănoapte pînă către sud
Amenința tăria să-ți străbată
Prin ploile ce nu se mai aud.

PLIMBARE

Să ne-mbrăcăm, iubita mea, de mare gală
Și-ntr-o călătorie s-ar putea
Să trag prin nori o rază de beteală
Și să-ți petrec spre inimă o stea.

O, brațul tău, atîtea dezmierdări
Și calde, și lunare, lunecate
În moliciuni de lebezi, ce brățări
L-au strîns cu-așa cătușe delicate

Cînd tu îmi ești stăpînă iar eu sclavul
Sub neînduplecata legiuire
Supușilor sortită de burgravul
Cetății cucerite de iubire?

Doar vîntul stăpînește pe aici
Peste-un popor de crăngi muiate-n zări
Și suflă frunze galbene și mici
Cum stingi în candelabre lumînări.

Iubita mea, această promenadă
Prin parcul plin cu despuiaţi aluni
Te trece-n somnul lor ca-ntr-o baladă,
Să mai aprinzi în toamna mea minuni.

ECHINOX

Te-am aşteptat atent. Ştiam că vii
Ghicită printre nopţi şi galaxii.
Al meu ţi-e trupul răsunînd în mine
Ca o vioară-n pieptul cui o cîntă,
Lumina scapă ca să ne îmbine
Iar vîntul ca pe plante ne-nveşmîntă
Şi-alungă dintre noi singurătăţi.
Scheletul ni-i acelaşi, împărţit
Părelnic, între două entităţi.

A fost o clipă-n care ne-am simţit
Chemările suind către izvoare
Ce azi sînt fluviu unic şi unit.
Tu, gurii mele gură-i eşti, şi boare,
Cu ochii mei vezi cerul de cicoare
Iar palmele şi-au locul pregătit
Din vreme: ale tale pe-al meu umăr,
A mea, căuş pe sînul tău rotund,
Cealaltă-ncinge coapsele domoale.
Cu tine-ncep şi isprăvesc să număr.

În părul tău ca-n ùnde mă scufund,
Suntem topiţi aceloraşi metale
Iar cînd ne-atingem în îmbrăţişare
Acelaşi sunet naştem amîndoi.
Venim din depărtări ce-au fost egale:
Acum înfrînte se-ntîlnesc în noi
Şi lor le proiectăm aceeaşi zare.

Ne suntem unul altuia altoi,
Aceeaşi veghe ne-a sporit apoi
Unind acelaşi lut şi-acelaşi cer
În două mlădiate verticale.
Nici zîmbet, nici cuvînt avem stingher:
Tu visu-mi spui iar eu tristeţii tale
Zîmbesc şi-i rîd: ne-au împărţit vecii
Dar astăzi, cer, pămînt, şi foc, şi apă
Sunt ale unei vaste-mpărăţii
Unice. De aceea spre zenit
Cînd tu priveşti, privirea mea se-adapă
La pîntecul pămîntului rănit
Pe care-l sap prin tine mai departe
Şi un vulcan ne zguduie nainte
De-a ne lua zborul dintre lucruri moarte
Spre-un tînăr astru, care ne presimte.

PLAJE

Ca pe argonautele zale
Ne azvîrlea iarăşi marea
Darurile neliniştii sale
Vuindu-şi chemarea.

Ca două scoici sau, mai bine,
Ca doi pescăruşi stam în prund
Vorbind şi cu ea şi cu mine
Sub cerul tăcut şi rotund.

Era cald. Era bine
Şi prin noi, ca nişte copoi
Urcau, fierbinţi şi reci apoi,
Apeluri marine.

JURNAL

Mut îi rămîn şi astăzi, dinainte,
Acestei guri, pustie de chemarea
Pe care tot aştept să mi-o cuvinte.
Nici nu-mi mai recunosc înfăţişarea

Decît în umbra care mi-o propagă
Lumina ta; docila pradă sunt
A aşteptării ce mă soarbe-ntreagă
Ca un nisip în smîrcuri fără fund.

Numai tăcerea-n spectrul ei solar
Durerea mi-o absoarbe — şi apoi
Smulsă fîşii, mi-o zvîrle înapoi,
Multiplicată-n sine însăşi iar.

IDOL

Rămasă ziua scurtă la măsură,
Îmi simt amărăciunea mai tăcută:
Ca floarea stelei lacrima de pură,
Cu umbra ei prin suflet petrecută.

Îmi cînt din frunză, mai crestez în lemn
Vertebra lui cu golul la mijloc,
Atît răboj ce lasă-n vreme semn,
Un fluier frînt chemîndu-mă la joc.

Mirare mă cuprinde, şi sfială,
Prin ce minune-n tine-au încăput
Şi lut inert, şi steaua de beteală,
Scump idol surd la cîntul ne-nceput!

SUSPIN

Un tei în noapte palpita
Ca un plămîn,
Tu ai zburat, cu gura ta,
Ca un lăstun.

Ţii minte cînd stăteam sub tei
La ceas tîrziu?
Te oglindeai în ochii mei,
Acuma ştiu

Că scrisă mi-ai rămas în ei
Şi de neşters.
Ţii minte cînd şopteam sub tei
Un singur vers,

Că eşti a mea de la-nceput
La nesfîrşit
Şi să-mi răspunzi nici n-ai putut,
Doar m-ai privit.

Stăteam cu tine sub un tei
Ce-n floare da.
Cuvintele nu au temei
Cînd nu spui: da!

Un tei prin noapte respira
Ca un plămîn,
Tu ai plecat, etcaetera,
Dar eu rămîn.

GALANTĂ

De cîte ori în brațe te cuprind
Și șoldul tău sub coapsă mi-l adun,
Simt niște mari motani cum se întind
Prin mine, cu o tihnă de stăpîn.

Ascuns izvor, ce neștiută vlagă
Mi-aprinzi în mădulare și în oase?
Te stăpînesc întinsă și întreagă
Doar cu tării din carnea-ți dulce scoase.

Cînd te destrami sub mine ca un ghem
Ori cînd scîncești cu glasul moale, mort,
Văd dragostea ce-ți port ca un blestem
Și nesfîrșita ură ce ți-o port

Că-ți sînt pe veci un infidel datornic
Cu trupul tot și răsuflarea mea,
Dar pot încremeni precum un ornic,
Stăpîna să-l întoarcă de nu vrea.

CA UN GARIMPEIRO...

Ca un garimpeiro bețiv și păgubos
De anii lungi, pierduți în căutări,
Mă uit acum în unda pîrîului, mai jos,
Să aflu-n ea incendiul altor zări.

Dar nu! Teleajenu-i secat și nu-mi arată
În apa lui, cînd tulbure, cînd clară,
Decît un chip neîmplinit de fată
Ce-l șlefuiește și-l îneacă iară.

CERTITUDINI

Ascultă, ascultă bine ce-ţi spun:
Mai repede ca ghiuleaua pornită din tun
Mai repede ca rîndunica peste ape
Mai repede ca piatra-n prăpastie
Mai repede ca fulgeru-n vînt
Mai repede ca visu-n cuvînt
Mai repede ca guşteru-n ruine
Mai repede ca seva prin cucută
Simt cum mă-apropii vertiginos de tine
Iubita mea (încă) necunoscută.

BLUES

Pe-al morţii fluviu plutind
Pînă spre seară,
Braţul domol mi-l destind
Lîngă ghitară.

Vineţi şi iuţi mi se-aprind
Pîlcuri de stele
Pe cînd în zbor trec vuind
Gînduri rebele.

Toate şi cîte mai vin
Sunt ale tale,
Pieptul, ah, pieptul mi-e chin,
Inima — jale.

Fiindcă eu însumi sunt doar
Glas din păduri,
Paradă lăsată-n zadar
Fragedei guri.

LAMENTO ENDECASILABIC PENTRU TAM-TAM

Ah, setea, ah, setea aceasta fierbinte
De-a merge, de-a merge mereu înainte!...
(Dintr-o emisiune satelitică)

Degeaba, degeaba mă cer în Olimp,
Zadarnic visez al zăpezilor nimb,
Umorile suie, îmi cad, mi le schimb
În capricios, inegal anotimp.

O dată mă bucur, o alta regret,
Văd bine, văd bine într-una: nu sînt
Decît o fofează furată de vînt
Şi tot mă mai cred cîteodată poet.

Mă vreau dizolvat în tăceri, diafan,
Dar vai ce m-aş face pe alt continent
Străin şi pierdut, la schimbări impotent,
Sub vitrege zodii şi templul profan?

Învie iubirea ucisă de dor
Cînd trece prin danţuri, din lupte şi cînt
În somnul adînc legănat, de pămînt,
Atuncea visez un pierdut Labrador

Că nu sunt decît, între cer şi dogori,
Un veşnic ceasornic prin care să ştii
Cu vînătul puls măsura veşnicii
Cînd nu mai poţi stele şi sori să măsori.

SCRISOARE FOARTE POSTUMĂ

Aş putea crede că totul a fost o-ntîmplare
De n-ar fi degetul care mă doare;
Muiat în memorie ca într-o rană,
În inima simplă şi fără prihană.

Uneori cînd luna îşi trece umbra peste cap
Cum îţi treci peste călcîi un ciorap,
Cînd pluteşte în moi rotocoale nătînge,
Cînd ar putea semăna cu tine, cu un ghioc sau cu un
hanger plin de sînge,

(Mai ales cu un hanger)

Mă-ntreb de nu te plimbi uneori cu ochii pe cer
Şi mi-e dor atunci de douăzeci de anii mei
Pe care-i tîrăşti după tine, cercei,
Sau umbli-n buzunare cu ei

Şi pot să-ţi atîrne cam grei
Sunîndu-ţi ca nişte bani sau ca nişte chei.

Scrisă în anul 1943.

POST-SCRIPTUM

O, bietul meu stejar de aur,
O, povîrniş plin de livezi!
Ca scufundat pe sub un plaur
Din ele nici nu te mai vezi.

Nu vreau să-alerg, mi-e greu, dar încă
Îmi stăruie în ochi lumina
Din iazul ce sclipea în luncă
Iar azi pe-acolo creşte tina.

La ce să cerc să zbor pe creste
Cînd nu îi e oricărui dat
Să fie-n vremurile-aceste
Şi rău poet şi bun soldat?

Dar dacă prin lumina stinsă
A unei ere de apoi,
Aş mai putea găsi ascunsă
A voastră urmă, s-o despoi,

Atunci desigur că mi-e bine
Chiar dacă n-om zbura-mpreună
Alunecînd pe drumuri line
Spre inefabila comună.

Să fiu chiar Miles Gloriosus
Şi tot nu mi-ar păsa nimic
Dacă-aş putea, pe foi de lotus,
Să vă mai tălmăcesc un pic,

Trecute vremi şi viitoare!
Aici, înscris cu mîna grea
De-o dragoste şovăitoare,
Îmi pun şi semnătura mea.

PIATRA

Un joc de fulgere e totul
În jurul meu; sunt într-un bal
În care mie-mi sunt plus-potul
Pe drumul larg și triumfal.

N-am învățat de-atîta vreme
Decît să fac ce-am mai făcut,
Nimica n-am de ce mă teme:
Condeiul meu e-aproape mut.

Din tot ce știe el să spuie
Nu e nimic ce s-ar putea
Să înfierbînte o statuie
Ori să clipească într-o stea.

De ce, cînd un nebun aruncă
O piatră, zece înțelepți
Sar toți în unda cea adîncă
Să cate-n urma ei peceți?

SPIN ȘI LEGE

Trăiesc cu spinu-n carnea ce mă doare
Atît de mut și de statornic iar,
Că-mi fac din piatra prundului altar
Și-aleg în apa lui mărgăritare.

Știu bine că din toate nu se-alege
Decît durata unui zbor afund,
Dar ca un fagur, învățat fecund,
Și din durerea mea aștept o lege

Pe care să v-o las neîntinată
Din antipozi și pînă în vîltoare;
Clădirea de v-aș da-o terminată,
Trăiesc cu spinu'n carnea tot mai tare.

ÎNFRÎNGEREA NOPŢII

Înfrîntă, deci, fu noaptea.
Şi acum
ne-om face umbră doar din nori de fum.

De negrul ei nu ne mai este dor.
O, de-ar veni domol măcar un nor
să ne vorbească despre seri şi nopţi.
Şi strugurii, ah! strugurii nu-s copţi!

Nu e nimic! Pătrunşi de-o sfîntă lene
lăsa-vom să-i păzească Magdalene
şi poate vrun dulău mai ştirb de stînă
ce surd cu urlătoarea se îngînă.

Pătrunşi de timpu'nfrînt, o creangă-n mînă
vom lua acum şi-o să plecăm domol
departe într-al apelor ocol.

Nu vrem oracoli, nici însemne, nici
gîlgîitoare roiuri de furnici;
ne-ajunge-o fată limpede să vie
cristalul vocii sale să ne ţie
acum şi pînă-n veac tovărăşie.

Stă tristă poarta, curtea e pustie.

TĂLMĂCIRI

din 12 poeţi europeni

... aşa că, pentru poezia propriu-zisă, e indiferent dacă o operă poetică e citită în gînd sau recitată. Ea poate deopotrivă, fără nici o vătămare esenţială, să fie tradusă într-o limbă străină, ba chiar din versuri în proză. Raportul sunetelor poate fi astfel în întregime schimbat.

G.F.-W. HEGEL *(Estetica)*

...toate aceste poeme ale mele n-au nici o valoare, dacă nu pot fi scrise de oricare dintre oameni...

WALT WHITMAN *(Fire de iarbă)*

San Juan de la Cruz

(1542—1591)

Míos son los cielos, y mía es la tierra, mías son las gentes, los justos son míos, y míos los peccadores, los angeles son míos, y la madre de dios y todas las cosas son mías. Y el mismo dios es mío y para mi porque χρ͞ο es mío y todo para mí pues q̃ pides y buscas alma mía tuyo es todo esto y todo es para tí no te pongas en menos ni repares en meajas que se caende la mesa de tu padre sal fuera y gloria te en tu gloria, escondete en ella. Y goça y alcancaras los peticiones de tu coraçon.

El espiritu bien puro no se mezela con estrañas advertencias ni humanos respectos sino solo ensoledad de todas las formas interiormente...

Sfîntul Ioan al Crucii

(1542—1591)

Tălmăcirea autografului Sfîntului Ioan al Crucii

Ale mele sînt cerurile, şi al meu pămîntul; ale mele seminţiile, cei drepţi tot ai mei, şi ai mei păcătoşii, îngerii-s ai mei şi Maica Domnului e-a mea, şi toate lucrurile-s ale mele, Dumnezeu însuşi e al meu şi pentru mine, fiindcă Isus e al meu şi totul pentru mine. Ce mai rîvneşti şi mai cauţi, deci, suflete al meu? Toate acestea ale tale sînt şi pentru tine toate. Nu te preţui mai ieftin, nu te împiedica de fărîmiturile ce cad de la masa Tatălui tău: ieşi şi laudă-te-n lauda ta, şi ascunde-te-ntr-însa, şi te bucură, şi ai să împlineşti rîvnele inimii tale.

Duhul preacurat nu se amestecă în părerile altora, nici în relaţii lumeşti, ci unul singur, însingurat în toate chipurile înlăuntrul său (în dulce hodină, vorbeşte cu Domnul, căci a lui cunoaştere e dumnezeiască).

Micul Larousse ilustrat scrie despre San Juan de la Cruz doar atît: „Spaniol, fondatorul ordinului carmeliţilor desculţi“.

Despre scrierile, predicile şi versurile lui, nici un cuvînt. Şi a fost doară, după cum ni-l prezintă şi Armand Godoy, a cărui prelucrare după textul de faţă am consultat-o o dată cu originalul, un poet ce stă alături de Iov şi de David, „poet înnăscut... poet din prima tinereţe pînă cînd, ca un prunc, şi-a închis, ca să adoarmă, «ochii dulci, osteniţi de cîte au văzut» ... poet prin adoraţia faţă de Sfînta Fecioară... poet în viaţa pe care a dus-o, în lupta lui eroică pentru reformarea ordinului carmeliţilor, pe care a desăvîrşit-o împreună cu Sfînta Tereza din Avila, trecînd peste piedicile cele mai grele şi peste cea mai duşmănoasă neînţelegere... Situat în miezul acelui Secol de Aur cînd, cum spune unul din biografii lui, Teologia îşi desfăşura toate puterile şi Poezia toate aripile, cînd Spania făcea să răsune peste zgomotul armelor sale victorioase, glasul puternic al filosofilor ei şi cîntările vrăjite ale trubadurilor săi, Sfîntul Ioan al Crucii a rezistat tuturor influenţelor literare, celor mai covîrşitoare chemări ale maeştrilor zilei. Aşa că personalitatea lui poetică străluceşte pe cerul poeziei spaniole şi universale ca o stea solitară care, împăcată în sine, nu aparţine nici unei constelaţii.“

Ros, ca mai toţi marii mistici — şi mai cu seamă cei spanioli — de patimile cărnii convertite în poezie şi spiritualitate, Sfîntul ne-a lăsat în Cîntarea Spirituală, *subintitulată: „stihuri între suflet şi mire“, toată măsura sincerităţii lui omeneşti şi poetice, cu atît mai sensibilă cu cît transfigurarea mistică e mai degrabă în acest poem o convenţie teologică, decît o realitate lirică, şi ea păstrează toată puterea lumească a accentului pornit dintr-o memorie a cărnii, de dincolo de bine şi de rău, dacă nu spunem o dată cu Platon că frumosul e tot una cu binele.*

Bibliografie:

Poèmes mystiques, text spaniol şi versiune franceză de Benoit Lavaud, colecţia „Cahiers du Rhône“, éd. de la Baconnière, Neuchâtel, 1942.

Le Cantique spirituel, suivi de quatre poèmes, adaptés par Armand Godoy, éd. de la Librairie de l'Université, Fribourg, 1943.

¿A DONDE TE ESCONDISTE?...

Esposa:

¿A donde te escondiste
Amado, y me dejaste con gemido?
Como el ciervo huiste,
Habiéndome herido,
Sali tras ti clamando y eras ido.

¡Pastores, los que fuerdes
Allà por las majadas al otero
Si por ventura vierdes
Aquel que yo mas quiero,
Decidle que adolezco peno y muero!

Buscando mis amores,
Iré por esos montes y riberas,
Ni cogeré las flores,
Ni temeré las fieras
Y pasaré los fuertes y fronteras.

UNDE TE-AI ASCUNS?...

Mireasa:

O, unde te-ai ascuns
Iubite, de-am rămas îndurerată?
Ca un cerb mi te-ai dus,
M-ai lăsat sfîșiată,
Zadarnic strig și pasul meu te cată.

Ciobănași călători
Sus, pe zănoage și peste creste,
De-mi vedeți în zori
Dragul, fără veste,
Să-i spuneți că jale și plîns viața mi-este.

Dorul nu mă lasă
Ci tot rătăcesc pe munți și pripoare,
Nici de flori nu-mi pasă,
Nu-mi pasă de fiare
Și-o să trec de străji și peste hotare.

Pregunta a las creaturas:

¡¿Oh bosques y espesuras,
Plantados por la mano del amado,
¿ ¡Oh prado de verduras,
De flores esmaltado,
Decid si por vosotros ha pasado?!

Respuestas de las creaturas:

Mil gracias derramando,
Pasó por estos sotos con presura,
Y yéndolos mirando,
Con sola su figura,
Vestidos los dejó de hermosura.

Esposa:

¿ ¡Ay quien podrá sanarme?!
¡Acaba de entregarte ya de vero,
No quieras enviarme
De hoy más ya mensajero
Que no saben decirme lo que quiero!

Y todos cuantos vagan
De ti me van mil gracias refiriendo,
Y todos más me llagan,
Y déjame muriendo
Un no sé qué que quedan balbuciendo.

¿Mas cómo perseveras,
Oh vida non viviendo donde vives,
Y haciendo por que mueras

Întrebare către vietăți:

O, livezi, desişuri,
De mîna acelui ce-l iubesc sădite,
Cîmpii şi verzi şesuri
De flori smălțuite,
Spuneți voi, n-ați fost de-al lui pas strivite?

Răspunsul vietăților:

Gingaş a trecut
Pasul lui grăbit prin aceste lunci.
Cît ce l-am văzut
Şi-am rămas de-atunci
Cu mai mîndre flori şi roade mai dulci.

Mireasa:

Cine-o să-mi dea viață?
Vino, în sfîrşit, mi te-arată mie
Față către față
Că nici o solie,
Nici dorul, nici vorba ce rîvnesc n-o ştie!

Orice-ntîmpinare
De mîndrețea ta îmi aduce-aminte
Mai tare mă doare
Şi dor mă cuprinde
Mai amar din ale lor frînte cuvinte.

Cum nu te doboară
O, trai fără viață-n care viețuiesc,
Cînd spre tine zboară

Las flechas que recibes
De lo que del amado en ti concibes?

¿Por qué, pues has llagado,
Aqueste corazón no le sanaste,
Y pues me le has robado,
Por qué asi le dejaste
Y no tomas el robo que robaste?

¡Apaga mis enojos!
Pues que ninguno basta a deshacellos
Y véante mis ojos,
Pues eres lumbre de ellos,
Y sólo para ti quiera tenellos.

¡Descubre tu presencia!
Y màteme tu vista y hermosura,
Mira que la dolencia
De amor que no se cura
Sino con la presencia y la figura.

¡Oh cristalina fuente!
Si en esos tus semblantes plateados,
Formases de repente
Los ojos deseados
Que tengo en mis entrañas dibujados,

¡Apártalos, amado,
Que voy de vuelo!...

Şi te aţintesc
Săgeţi mii aprinse, şi de el grăiesc?

Cum de nu te-nduri
Cînd inima-mi frîngi, fără de tămadă?
După ce mi-o furi,
De ce-o laşi să cadă,
La ce nu ţi-o iei după jaf, drept pradă?

Potoleşte-mi chinul,
Că nimica-n stare nu-i ca să-l alunge!
Ochii mei, seninul
Nu ţi-l pot ajunge,
Ci le dai lumina ca să poată plînge.

Vino, mi te-arată!
Şi de mă ucide a ta-nfăţişare,
Suferinţa-mi toată
Află alinare
Doar în chipul tău, şi-a ta arătare!

O, fîntînă lină,
Dacă-ntr-ale tale argintate unde
Raza-i de lumină
Din ochi i se-ascunde,
Cu al căror foc vintrele-mi pătrunde,

Te rog să mă cruţi,
Că eu îmi iau zborul!...

Esposo:

¡Vuelvete, paloma!
Que el ciervo vulnerado,
Por el otero asoma,
Al aire de tu vuelo y fresco toma.

Esposa:

Mi amado, las montañas,
Los valles solitarios nemorosos,
Las ínsulas extranas,
Los rios sonorosos,
El silbo de los aires amorosos,

La noche sosegada
En par de los levantes del aurora,
La música callada,
La soledad sonora,
La cena que recrea y enamora.

Nuestro lecho florido,
De cuevas de leones enlazado,
En púrpura teñido,
De paz edificado,
De mil escudos de oro coronado.

A zaga de tu huella,
Las jóvenes discurren al camino.
Al toque de centella,
Al adobado vino
Emisiones de bálsamo divino.

Mirele:

Vino, turturea,
Că pe piscuri iuţi,
Cerbul, rana grea
Doar în zborul tău şi-o mai răcorea!

Mireasa:

Iubitul mi-e munte,
Plaiul singuratec şi de codri plin,
Ostroavele multe,
Rîul cristalin
Şi zefirul dulce murmurînd senin,

Noapte potolită,
Cînd zorile-n geana zării se anină,
Cîntare şoptită,
Singurare plină,
Şi hodinitoare, drăgăstoasă cină.

Înflorit ni-i patul,
De-a leilor peşteri tot încunjurat,
De purpur macatul,
În pace scăldat,
Cu talanţi de aur, mii, încununat,

Pe calea călcată,
De-al tău pas, aleargă şiruri de fecioare;
Scînteia picată,
Din vinul cel tare
Îşi nalţă divina-mbălsămată boare.

En la interior bodega
De mi amado, bebí, y cuando salía
Por toda aquesta vega,
Ya cosa non sabía
Y el ganado perdí que antes seguía.

Allí me dió su pecho,
Allí me enseñó ciencia muy sabrosa
Y yo le dí de hecho
A mí sin dejar cosa,
Allí le prometí de ser su esposa.

Mi alma se ha empleado
Y todo mi caudal en su servicio,
Ya no guardo ganado,
Ni ya tengo otro officio
Que ya sólo en amar es mi ejercicio.

Pues ya si en el ejido,
De hoy más no fuere vista ni hallada,
Diréis que me he perdido,
Que andando enamorada
Me hice perdidiza y fuí ganada.

De flores y esmeraldas,
En las frescas mañanas escogidas,
Haremos las guirnaldas
En tu amor florecidas
Y en un cabello mío entretejidas.

Băui din cămară
La iubitul meu, — şi cînd am ieşit
În poiană-afară,
M-am fost zăpăcit
Şi mi-am pierdut turma ce-aveam de păzit.

Inima mi-a dat
Cînd m-a învăţat ştiinţa aleasă
Şi lui i-am lăsat
Fetia culeasă,
Cînd m-am şi legat ca să-i fiu mireasă.

I-am dat pîn'la urmă
Sufletul meu tot, şi roabă i-am fost...
Nu-mi mai văd de turmă,
Nici nu am alt rost,
Doar iubirii lui să-i fiu adăpost.

Şi dacă pe plai
Nu mai ies de-atunci, nici mai sînt zărită,
Spuneţi că umblai
Tot îndrăgostită,
Pîn'ce-am rătăcit şi am fost găsită!

Din flori şi smaralde
Culese-n răcoarea zorilor acele,
Vom face ghirlande,
Flori iubirii mele,
Cu un fir din părul meu ţesut în ele.

...En sólo aquel cabello
Que en mi cuello volar consideraste,
Mirástele en mi cuello,
Y en el preso quedaste
Y en uno de mis ojos te llagaste.

Cuando tú me mirabas,
Tu gracia en mí tus ojos imprimían;
Por eso me adamabas
Y en eso merecían
Los míos adorar lo que en tí vían.

¡No quieras despreciarme
Que si color moreno en mí hallaste!
Ya bien puedes mirarme
Después que me miraste,
Que gracia y hermosura en mí dejaste.

Cogednos las raposas!
Que está ya florecida nuestra viña,
En tanto que de rosas
Hacemos una pina
Y no parezca nadie en la montiña.

¡Detente! cierzo muerto!
¡Ven, austro, que recuerdas los amores!
Aspira por mi huerto
Y corran sus olores
Y pacerá el amado entre las flores.

...De-acel singur fir
Ce mi l-ai văzut pe grumaz, zburînd
Scurte clipe-n şir,
Şi te-ai prins curînd
Doar într-o privire a mea, rob căzînd.

De cînd m-ai privit,
Farmecul tău ochii tăi l-au scris în mine;
De-asta m-ai iubit
Şi li se cuvine
Să adore ceiace-au văzut în tine.

Ci nu mă scîrbi,
Dacă neagră piele pe mine-ai găsit!
Tot mă poţi privi
De cînd m-ai privit,
Fiindcă frumuseţe în mine-ai sădit.

Pe vulpi să le prinzi
Căci de-acuma-n floare dete via noastră!
Şi-un des gard să-ntinzi
De răsuri, pe creastă,
Să nu vină nimeni la noi sus, pe coastă.

Staţi, viscole reci!
Vin', austru, adă-ai dragostei fiori,
Prin grădină-mi treci,
Şi-n mireasmă s-o-nfăşori,
Fiindcă vreau iubitul să-mi ospătez în flori!

Esposo:

Entrádose ha la esposa
En el ameno huerto deseado
Y a su sabor reposa,
El cuello reclinado
Sobre los dulces brazos del amado.

Debajo del manzano,
Allí, conmigo fuiste desposada,
Allí, te dí la mano
Y fuiste reparada
Donde tu madre fuera violada.

¡¡A las aves ligeras,
Leones, ciervos, gamos saltadores,
Montes, valles, riberas,
Aguas, aires, ardores
Y miedos de las noches veladores!!

¡Por las amenas liras,
Y canto de serenas, os conjuro,
Que cesen vuestras iras
Y no toquéis al muro
Porque la esposa duerma más seguro!

Mirele:

Iată, mireasa-mi veni
Unde mult rîvnita grădină se-ntinde!
După voie-şi hodini
Fruntea ei cuminte
Pe braţul în care iubitu-o cuprinde.

Sub ăst merişor
Fost-ai tu a mea mireasă curată!
Rod strălucitor
În creangă s-arată,
Iar nu-nşelătorul măr de altădată[1].

Păsări uşurele,
Lei voinici, cerbi iuţi, sprinteni căpriori,
Munţi, văi şi vîlcele,
Ape, vînt, dogori,
Şi voi, nopţi înalte, pline de fiori,

Pe lira gingaşe,
Pe cîntul sirenei, vă înduplecaţi,
Să nu fiţi iabraşe
Curtea să-mi călcaţi,
Al frumoasei mele somn nu-l tulburaţi!

[1] Aici, sensul versiunii româneşti e mai apropiat de versiunea franceză a lui Armand Godoy:

L'arbre, jadis funeste,
T'abrite désormais, ma tourterelle.
Une pomme céleste
Au lieu de celle
Qui fit la noire faute maternelle.

Esposa:

¡Oh, ninfas de Judea!
¡En tanto que en las flores y rosales
El ámbar perfumea,
Morá en los arrables,
Y no querráis tocar nuestros umbrales!

¡Escóndete, carillo!
Y mira con tu haz a las montañas
Y no quieras decillo:
¿Mas mira las compañas
De la que va por insulas extrañas?

Esposo:

La blanca palomica
Al arca con el ramo se ha tornado
Y ya la tortolica,
Al socio deseado,
En las riberas verdes ha hallado;

En soledad vivía,
Y en soledad ha puesto ya su nido,
Y en soledad la guía,
A solas, su querido
También en soledad de amor herido.

Esposa:

¡Gocémonos, amado!
¡Y vámonos a ver en tu hermosura,
Al monte o al collado,

Mireasa:

O, iudee zîne,
Numai cît mireasma floarea şi-o împarte
Şi-n văzduh rămîne,
Rămîneţi departe,
Nu ne treceţi pragul casei, vă rog foarte!

Iubite, te-ascunde
Şi întoarce-ţi fruntea spre-a munţilor cline!
Nimic nu-mi răspunde
Ci vezi doar, cu cine
E-acea călătoare prin insuli străine?

Mirele:

Alba porumbea
La catarg cu creanga-n plisc a şi venit,
Cînd o turturea,
Tovarăş rîvnit
Pe verzile maluri, şi-a fost iscodit;

Singură trăia
Şi-n singurătate cuibul şi-a-ntocmit;
Şi-i numai cu ea
Singuru-i iubit,
Şi el, aşa singur, de amor rănit.

Mireasa:

Să ne iubim, iubite!
Să pătrundem într-a dragostei lumină
Printre stînci tocite,

Do mana el agua pura,
Entremos más adentro en la espesura!

Y luego a las subidas
Cavernas de la piedra nos iremos,
Que están bien escondidas,
Y allí nos entraremos
Y el mosto de granadas gustaremos.

Allí, me mostrarías
Aquello que mi alma pretendía
Y luego me darías
Allí, tú vida mía
Aquello que me diste el otro día:

El aspirar del aire,
El canto de la dulce filomena,
El soto y su donaire
En la noche serena,
Con llama que consume y no da pena.

Que nadie lo miraba;
Aminadab tampoco parecía,
Y el cerco sosegaba,
Y la cabellería,
A vista de las aguas, descendía.

Izvorul suspină;
Să-i pricepem rostul şi a lui pricină!

Să mergem îndată
În cele vrăjite peştere adînci,
Pitite în piatră,
Să intrăm pe brînci
Şi să gustăm zeama roadelor prea dulci!

Atunci să-mi arăţi
Minunile toate, rîvnite de mine!
Dă-mi, ca-n alte dăţi,
Ce mi se cuvine,
Să zbor aurită ca grele albine,

Ca zefiru-n boare,
Ca ghiersul pierdutei, dulci privighetori,
Valea foşnitoare,
Noaptea cu fiori,
De flăcări pătrunsă şi de reci dogori.

Tăinuita clipă,
Nici zborul Satanei nu o va pătrunde.
A morţii aripă
Şi ea s-ar ascunde,
Năpădită de-ale ochilor tăi unde.

Charles Péguy

(1884—1914)

Se cam uitase de el. Mai bine zis, fusese uitat de cînd „dreapta" fascistă sau fascizantă, și nu numai din Franța, îl luase-n exploatare. Căci se face așa că un poet poate înnobila și împrumuta din strălucirea poeziei lui numai acelor mișcări politice care luptă pentru cauza poporului, pe cînd simpla apropiere de celelalte îi întunecă și-i degradează chiar nimbul poeziei lui. Veșnicia se împlinește prin tot ce tinde spre veșnicie, dar se adumbrește în umbra pieritoare.

Astăzi, Péguy s-a reîntors acasă. Franța rezistenței și l-a regăsit și și-l apropie, patriotismul și catolicismul lui nu se întîlnesc cu șovinismul și rasismul, ci cu libertatea și încrederea în oameni. Iar poezia lui Charles Péguy strălucește mai departe pe cerul Franței, înseninat prin lupta ei din care poetul n-a lipsit și în care a căzut încă de acum cincizeci și cinci de ani, în 1914, în vîrstă de 30 de ani, pe cîmpia de la Villeroy.

„Péguy nu suferă nici apologie, nici pledoarie. Cine se hrănește din el, îl iubește. Asta e destul", — așa își încheie editorul postum prefața la cărticica omagială pe care i-a tipărit-o N.R.F., la douăzeci de ani după moarte, în 1934, sub titlul „Prières".

Bibliografie:

Oeuvres Complètes (15 vol.), Ed. N.R.F., Colecția *„Bibliothèque de la Pléiade"*.

L'ENFANT QUI S'ENDORT

Pour moi, dit Dieu, je ne connais rien d'aussi beau dans tout le monde
Qu'un gamin d'enfant qui cause avec le bon Dieu
Dans le fond d'un jardin;
Et qui fait les demandes et les réponses (c'est plus sûr);
Un petit homme qui raconte ses peines au bon Dieu
Le plus sérieusement du monde,
Et qui se fait lui-même les consolations du bon Dieu
Or, je vous dis, ces consolations qu'il se fait,
Elles viennent directement et proprement de moi.

Je ne connais rien d'aussi beau dans tout le monde, dit Dieu,
Qu'un petit joufflu d'enfant, hardi comme un page,
Timide comme un ange,
Qui dit vingt fois bonjour, vingt fois bonsoir, en sautant
Et en riant et en (se) jouant.

PRUNCUL SOMNOROS

Eu unul, spune Dumnezeu, nu știu nimic mai frumos pe lume
Decît un țînc ce stă de vorbă cu bunul Dumnezeu
Într-un fund de livadă;
Și care singur se-ntreabă și-și dă răspunsuri singur (ca să fie mai sigur);
Un omuleț care-i povestește păsurile lui bunului Dumnezeu
Cu aerul cel mai serios de pe lume.
Și care singur se-alintă cum l-ar alinta bunul Dumnezeu
Dar eu vă spun că aceste alintări pe care singur și le spune,
De-a dreptul și cu-adevărat vin de la mine.

Nu știu nimic mai frumos pe lumea-ntreagă, spune Dumnezeu,
Decît un țînc dolofan, zvăpăiat ca un copil de Curte,
Sfios ca un înger,
Care spune de zeci de ori bunăziua, de zeci de ori bunăseara țopăind
Și rîzînd și jucînd(u-se).

Une fois ne lui suffit pas. Il s'en faut. Il n'y a pas de danger.
Il leur en faut, de dire bonjour et bonsoir. Il n'en ont
jamais assez.
C'est que pour eux la vingtième fois est comme la première.
Ils comptent comme moi.

C'est ainsi que je compte les heures.
Et c'est pour cela que toute l'éternité et que tout le temps
Est (comme) un instant dans le creux de ma main.

Rien n'est beau comme un enfant qui s'endort en faisant sa
prière, dit Dieu.
Je vous le dis, rien n'est aussi beau dans le monde.
Je n'ai jamais rien vu d'aussi beau dans le monde.
Et pourtant j'en ai vu des beautés dans le monde.
Et je m'y connais. Ma création regorge de beautés.
Il y en a tant qu'on ne sait pas où les mettre,
J'ai vu des millions et des millions d'astres rouler sous mes
pieds comme les sables de la mer.
J'ai vu des journées ardentes comme des flammes,
Des jours d'été, de juin, de juillet et d'août.
J'ai vu des soirs d'hiver posés comme un manteau.
J'ai vu des soirs d'été calmes et doux comme une tombée de
paradis,
Tout constellés d'étoiles.
J'ai vu ce coteaux de la Meuse et ces églises qui sont mes
propres maisons,
Et Paris et Reims et Rouen et des cathédrales qui sont mes
propres palais et mes propres châteaux,
Si beaux que je les garderai dans le ciel.
J'ai vu la capitale du royaume et Rome capitale de la
chrétienté.

Nu-i de ajuns numai o dată. Aşa se şi cuvine. N-are de ce
să-i pese.
Se şi cuvine să spună mereu bunăziua şi bunăseara. Nu li-i
destul nicicînd.
Fiindcă pentru ei, şi-a zecea oară-i ca şi-ntîiaşi dată. Ei
numără ca şi mine.

Fiindcă şi eu, ceasurile tot aşa le număr.
Şi de aceea veşnicia-ntreagă şi vremea cîtă e
E (ca) o clipă strînsă-n căuşul palmei mele.

Nimic nu-i mai frumos ca un copil care-aţipeşte făcîndu-şi
rugăciunea, spune Dumnezeu.
V-o spun eu, nimic nu-i mai frumos pe lume.
Nicicînd n-am văzut ceva mai frumos pe lume.
Şi doar văzut-am eu destule minunăţii pe lume.
Şi mă pricep la ele. Tot ce-am creat eu gîlgîie de minunăţii.
Atîtea sunt, că nici nu ştii unde să le mai pui.
Am văzut milioane şi milioane de aştri rostogolindu-se sub
tălpile mele ca prundişurile mării.
Am văzut nămiezi dogorind ca flacăra,
Zile de vară, de iunie, de iulie şi de august.
Am văzut seri de iarnă căzînd ca nişte ţundre.
Am văzut înserări de vară potolite şi dulci ca o cădere din
paradis,
Pe de-a-ntregul semănate cu stele.
Am văzut aceste maluri ale Meusei şi-aceste biserici ce sînt
chiar casele mele,
Şi Parisul şi Reims şi Rouen şi catedrale ce sunt chiar
palatele şi castelele mele,
Atît de mîndre că le-aş pune-n cer.
Am văzut cetatea-mpărătească şi Roma, cetatea creştinătăţii.

J'ai entendu chanter la messe et les triomphantes vêpres.
Et j'ai vu ces plaines et ces vallonnements de France
Qui sont plus beaux que tout.
J'ai vu la profonde mer, et la forêt profonde, et le coeur profond de l'homme.
J'ai vu des coeurs dévorés d'amour
Pendant des vies entières,
Perdus de charité,
Brûlant comme des flammes.
J'ai vu des martyrs si animés de foi
Tenir comme un roc sur le chevalet,
Sous les dents de fer
(Comme un soldat qui tiendrait bon tout seul toute une vie,
Par foi,
Pour son général (apparemment) absent).
J'ai vu des martyrs flamber comme des torches,
Se préparant ainsi les palmes toujours vertes.
Et j'ai vu perler sous les griffes de fer
De gouttes de sang qui resplendissaient comme des diamants.
Et j'ai vu perler des larmes d'amour
Qui dureront plus longtemps que les étoiles du ciel.
Et j'ai vu des regards de prière, regards de tendresse,
Perdus de charité,
Qui brilleront éternellement dans les nuits et les nuits.
Et j'ai vu des vies tout entières de la naissance à la mort,
Du baptême au viatique,
Se dérouler comme un bel écheveau de laine.
Or je le dis, dit Dieu, je ne connais rien d'aussi beau dans tout le monde
Qu'un petit enfant qui s'endort en faisant sa prière
Sous l'aile de son ange gardien
Et qui rit aux anges en commençant de s'endormir;
Et qui déja mêle tout ça ensemble et qui n'y comprend plus rien;

Am auzit liturghiile şi biruitoarele vecernii.
Şi-am văzut aceste poiene şi văi resfirate ale Franţei
Care-s mai mîndre ca orice.
Am văzut adînca mare, şi pădurea adîncă, şi adînca inimă omenească.
Am văzut inimi sfîşiate de iubire
De-a lungul unei vieţi întregi,
Pline de milostenie,
Arzînd ca nişte flăcări.
Am văzut martiri atît de-nsufleţiţi de credinţă
Că neclintiţi stăteau în chinuri, ca o stîncă,
Sub ţepi de fier
(Ca un soldat rezistînd singur, încremenit pe poziţie, o viaţă-ntreagă,
Din credinţă
Faţă de generalul lui (aparent) absent.)
Am văzut martiri arzînd ca nişte torţe,
Pregătindu-şi astfel cununi de-a pururi verzi.
Şi-am văzut ţîşnind sub spinii de fier
Broboane de sînge, strălucind ca nişte diamante.
Şi-am văzut înflorind lacrimi de iubire
Ce-or dăinui mai mult ca stelele pe cer.
Şi-am văzut priviri în rugăciune, priviri înduioşate,
Pline de milostenie,
Ce-or străluci pe veci în nopţi şi nopţi de-a rîndul.
Şi-am văzut vieţi întregi din leagăn pînă-n moarte,
De la botez pînă-n groapă,
Depănîndu-se ca un fuior frumos de lînă.
Dar vă spun eu, spune Dumnezeu, nu ştiu nimic mai frumos pe lume
Decît un prunc somnoros spunîndu-şi rugăciunea
Sub aripa îngerului său păzitor
Şi care zîmbeşte îngerilor cînd începe s-aţipească;
Şi care le-amestecă pe toate laolaltă de nu mai pricepe din ele nimic;

Et qui fourre les paroles du *Notre Père* à tort et à travers
pêle-mêle dans les paroles du *Je vous salue, Marie!*

Pendant qu'un voile déja descend sur ses paupières,
Le voile de la nuit sur son regard et sur sa voix.
J'ai vu les plus grands saints, dit Dieu. Eh bien, je
vous le dis,

Je n'ai jamais rien vu de si drôle et par conséquent je ne
connais rien de si beau dans le monde,
Que cet enfant s'endort en faisant sa prière

(Que ce petit être qui s'endort de confiance)
Et qui mélange son *Notre Père* avec son *Je vous salue, Marie.*

Rien n'est aussi beau et c'est même un point
Où la Sainte Vierge est de mon avis
Là-dessus.
Et je peux bien dire que c'est le seul point où nous soyons du
même avis. Car généralement
nous sommes d'un avis contraire,
Parce qu'elle est pour la miséricorde
Et moi il faut bien que je sois pour la justice.

Și care-mperechează vorbele din *Tatăl Nostru* de la un cap
la altul într-un talmeș-balmeș cu
Prea Sfîntă Născătoare de Dumnezeu,

În timp ce un văl îi pogoară peste pleoape,
Vălul nopții căzînd peste privirea și peste glasul lui.
I-am văzut pe cei mai mari dintre sfinți, spune Dumnezeu.
Ei bine, eu vă spun,

N-am văzut nicicînd nimic mai minunat și nu știu așadar
nimic mai frumos pe lume,
Decît acest prunc somnoros făcîndu-și rugăciunea
(Decît această plăpîndă făptură ce adoarme de credință)
Și care-l amestecă pe *Tatăl Nostru* cu *Prea Sfînta Născătoare
de Dumnezeu.*

Nimic nu-i mai frumos, — și aicea-i chiar un punct
Asupra căruia Sfînta Fecioară e de părere cu mine
În această privință.
Și pot s-o spun cu drept cuvînt că doar în punctul ăsta
suntem noi amîndoi de-aceeași părere. Fiindcă-n deobște
noi suntem de păreri contrarii,
Pentru că ea e pentru îndurare
Pe cînd eu, eu sunt — precum se cuvine — pentru justiție.

Max Elskamp

(1862)

Poet belgian de limbă franceză.

Lucrul cel mai interesant pe care l-am putut afla din biografia lui este că se ocupa şi cu gravura în lemn şi şi-a împodobit cu mîna lui cartea cu Şase cîntece ale bietului om; *ceva din acest spirit artizan, ca o prelungire a deprinderilor medievale atît de înfloritoare în Flandra lui natală, această migală pentru lucrul ieşit din aceeaşi minte şi din aceeaşi mînă, gustul pentru lucrul domestic, mărunt dar cu artă şi rost încheiat, se recunoaşte şi în poezia lui Max Elskamp.*

S-a născut la Anvers, din tată flamand şi mamă franceză, la 5 mai 1862. Ultima ştire pe care-o deţin despre el datează de acum 43 de ani, de cînd n-am mai întîlnit, nici prin presă, nici prin radio, vreun cuvînt despre acest poet al Flandrei, unde oamenii trăiesc mult ca şi tradiţiile lor de burghezi zdraveni şi domoli, — şi dacă n-a murit, cum zice basmul, mai trăieşte şi astăzi, numărînd 107 de ani; o vîrstă de patriarh care s-ar potrivi bine cu tonul niţel sfătos, niţel zîmbitor din poezia lui.

Rémy de Gourmont îi învinuieşte poezia că ar fi „prea pretenţioasă cele mai deseori, şi scoborîtă printr-o naivitate ce are o conştiinţă prea precisă despre ea însăşi", ceea ce poate fi în bună parte întemeiat, dacă-i considerăm întreaga operă, strunită cam la acelaşi diapazon.

Făcînd parte din familia spirituală a lui Francis Jammes, el aduce însă faţă de acesta un accent mai dramatic, o tulburare mai amară, o undă subtilă de venin ce-i străbate ca un fior şi o presimţire tablourile şi peisajele pline de seninătate. Se adaugă apoi şi o mare forţă de a sintetiza într-un element, într-o figură, într-un gest, o întreagă stare de simţire şi de spirit, realizînd în versul lui acea forţă de evocare cu adevărat poetică. Nu e doar o poezie „emblematică", aşa cum îi spune Rémy de Gourmont, lăsîndu-se condus de faptul că semnele poetice ale lui Max Elskamp sunt toate ale acelei Flandre fericite căreia el îi rămîne unul din nu mai puţin fericiţii cîntăreţi, — dar lirica lui e şi una de sens mai adînc, dramatic, asupra vieţii rumene şi voioase în aparenţă dar în care roade nevăzut viermele morţii. Şi de aceea cîntecul lui Max Elskamp o slăveşte cu o şi mai mare căldură.

Bibliografie:

Mai toată opera lui poetică se cuprinde în două volume: *Lauda Vieţii (Le Louange de la Vie)*, apărută în 1898, în editura Mercure de France, — şi *Enluminures*, tipărită în acelaşi an, la Bruxelles, în editura Lacomblez, cu gravuri în lemn executate de poet.
Trebuie menţionat şi *Alfabetul Doamnei Noastre Fecioare (L'Alphabet de Nôtre-Dame la Vierge)*, cuprinzînd gravuri în lemn colorate, editat în 1901, la Anvers, în Ed. du Conservatoire de la Tradition Populaire.



HUIT CHANSONS REVERDIES

OPT CÎNTECE ÎNVERZITE

LES QUATRE QUI RIENT

LE MATIN

Et la première est d'un matin
Dit tout en bleu, dit tout en blanc,
Et la première est d'un matin
Ici pour le commencement,

De paix d'abord, clôches sonnant,
Et Flandre étant — Vive la Rose —
Douce à chacun à sa façon,
Suivant son bien, suivant ses choses.

Or Mai mettant des fleurs en cause,
Et la première est d'un matin,
Or Mai mettant des fleurs en cause,
El la première est d'un jardin,

Voici qu'il sent le rosmarin,
Et qu'on dirait — Vive la vie —
Voici qu'il sent la rosmarin
Ex qu'on dirait qu'on se marie,

CELE PATRU ZÎMBITOARE

DIMINEAȚA

Și-i cea dintîi a dimineții
Cîntare albă, viorie,
Și-i cea dintîi a dimineții,
Cîntare de-nceput să fie

Și pace, clopotele sună,
— Trăiască Roza-n Flandra țară! —
Unde îți porți atît de dulce
Mărunta zilelor povară.

Mai e cu flori împodobit;
Cîntarea-ntîi, de dimineață,
Și Mai cu flori împodobit,
E a grădinii în verdeață,

De rozmarin îmbălsămată,
Să spui — trăiască viața sfîntă! —
De rozmarin îmbălsămată
Să zici că-i cîntecul de nuntă,

Et la première est d'un matin
Ainsi de paix et d'ornement,
Avec du pain, avec du vin,
Ici pour le commencement.

L'OISEAU

Mais lors voici qu'un oiseau chante,
Dans une pauvre cage en bois,
Mais lors voici qu'un oiseau chante
Sur une ville et tous ses toits,

Et qu'il dit qu'on le voit le monde
Et sur la mer le pluie tomber,
Et des voiles s'en aller rondes,
Sur l'eau si loin qu'on peut aller.

Puis voix dans l'air plus haute montée,
Alors voici que l'oiseau dit
Que tout l'hiver s'en est allé
Et qu'on voit l'herbe qui verdit,

Et sur les chemins la poussière
Déja, et les bêtes aussi,
Et les toits fumant dans la lumière
Que l'on dirait qu'il est midi,

Şi-i cel dintîi al dimineţii
De pace, ca de bucurie,
Rodit cu pîine şi cu vin,
Un cîntec de-nceput să fie.

PASĂREA

Dar iată-o pasăre ce cîntă
În colivie, strîmt locaş,
Dar iată-o pasăre ce cîntă
Peste streaşini de oraş,

Spune că vede-n lumea largă,
Cum plouă ceru-n apa mării
Pe care pînzele aleargă
Rotunde, pînă-n geana zării.

Cu viers săltat în boare, sus,
Micuţa pasăre vesteşte
Că iarna albă s-a fost dus
Şi iarba crudă înverzeşte,

Se-naltă colb din povîrnişuri
Pe urma blîndelor cirezi,
Fumegă-n zare coperişuri
Ca-n ceasul caldelor amiezi;

Et puis encore sa voix montée,
Que l'air est d'or et resplendit,
Et puis le bleu du ciel touché,
Qu'il est ouvert le paradis.

LE NAVIRE

La troisième, elle, est d'un navire
Avec tous ses drapeaux au ciel,
La troisième, elle, est d'un navire,
Ainsi qu'ils vont sous le soleil

Avec leurs mâts, avec leurs ancres,
Et leur proue peinte en rouge ou vert.
Avec leurs mâts, avec leurs ancres,
Et tout en haut leur guidon clair.

Or la troisième, elle, est dans l'air
Et puis aussi elle est dans l'eau,
Or la troisième sur la mer
Est comme y sont les blancs bateaux,

Et les rochers, et les accores,
Et terre dure ou sable mol,
Et les rochers, et les accores,
Et les îles et les attols;

Și viersu-i urcă în tărie,
Că e văzduhul fermecat
Și-albastrul cer e mărturie
Că raiul s-a desferecat.

CORABIA

Cîntarea treia-i cu corăbii
Și cu năframe-ntinse-n zare,
Cîntarea treia-i cu corăbii
Care alunecă sub soare

Cu ancore și cu catarge
Văpsite ca de sărbătoare,
Cu ancore și cu catarge
Și cîrme-nalt strălucitoare.

A treia-i în văzduh, cîntare
Ca și pe apă, plutitoare,
Cîntarea treia e pe mare
Umblînd ca luntrile hoinare,

Cu stîncile și coastele,
Asprul prundiș, nisipul moale,
Cu stîncile și coastele,
Măргenii și ostroavele;

Et la troisième est seule au monde
En large, en long, en vert, en bleu,
Et la troisième est seule au monde
Avec le soleil au milieu.

L'ANGE

Et puis après, voici un ange,
Un ange en blanc, un ange en bleu,
Avec sa bouche et ses doux yeux,
Et puis après, voici un ange,

Avec sa longue robe à manches,
Son réseau d'or pour ses cheveux,
Et ses ailes pliées en deux
Et puis ainsi voici un ange,

Et puis aussi étant dimanche
Voici d'abord que doucement
Il marche dans le ciel en long
Et puis aussi étant dimanche,

Voici qu'avec ses mains il prie
Pour les enfants dans les prairies,
Et qu'avec ses yeux il regarde
Ceux de plus près qu'il faut qu'il garde;

E-a treia singură pe lume,
În larg, în lung, neprinsă-n loc,
Cîntare singură pe lume
Cu-aprinsul soare la mijloc.

ÎNGERUL

Pe urmă-i una cu un înger
Cu albe, viorii veşminte,
Cu ochii dulci, gura cuminte,
Pe urmă-i una cu un înger

Cu mîneci largi şi lung veşmînt,
Cunună-n păr i-e soarele
Şi-npăturite-aripele:
E cîntecul cu-un înger sfînt.

Şi-n limpedea duminică
Plutind uşor, încetişor,
Străbate-al cerului pridvor
Şi-n limpedea duminică,

Se-nchină el, cu dreapta lui,
Pentru copiii cîmpului,
Şi ochii lui cei buni veghează
La toţi pe cîţi îi are-n pază.

Et tout alors étant en paix,
Chez les hommes et dans la vie
Au monde ainsi de son souhait,
Voici qu'avec sa bouche il rit.

Și fiindcă prea slăvita pace
Azi între oameni dăinuiește,
Și vrerea-i pe pămînt se face,
Deschide gura și zîmbește.

LES QUATRES QUI PLEURENT

LA FEMME

Mais maintenant vient une femme,
Et lors voici qu'on va aimer,
Mais maintenant vient une femme,
Et lors voici qu'on va pleurer,

Et puis qu'on va tout lui donner
De sa maison et de son âme,
Et puis qu'on va tout lui donner,
Et lors après qu'on va pleurer;

Car maintenant vient une femme,
Avec ses lèvres pour aimer,
Car à présent vient une femme,
Avec sa chair tout en beauté,

Et ses robes pour la montrer
Sur des balcons, sur des terrasses,
Et des robes pour la montrer
A ceux qui vont, à ceux qui passent,

CELE PATRU PLÎNGĂTOARE

FEMEIA

Dar vine-acuma o femeie,
Şi dragostea în tine creşte,
Dar vine-acuma o femeie,
Şi iată lacrima-nfloreşte.

Cînd totul o să-i dăruieşti,
Căminul tău şi inima,
Cînd totul o să-i dăruieşti,
În urma ei vei lăcrima,

Că vine-acuma o femeie
Cu buze roşii, de iubit,
Că vine-acuma o femeie
Cu trupul cald şi înflorit

Şi rochii ce-o împodobesc
Cînd se arată în pridvor,
Şi rochii ce-o îmbodobesc
Să-ncînte ochiul tuturor,

Car maintenant vient une femme
Suivant sa vie pour des baisers,
Car maintenant vient une femme,
Pour s'y complaire et s'en aller.

LA VIE

Et lors la sixième est aveugle
Comme un pinson tout à chanter,
Et la sixième, elle, est aveugle,
Car voici qu'on est à aimer,

Est que des mets sont sur des tables,
Et que du vin coule de nuit,
Aux bougies brûlant sur des tables
Où sont des fleurs avec des fruits.

Or gestes alors qui se pressent,
Vins bus, paroles échangées,
Lèvres tendues, yeux qui se baissent,
Chair ici qui jette les dés.

C'est temps allé qui se dérobe,
Et la tête de Jean, coupée
Qu'emporte saignante en sa robe
Une fois de plus Salomé,

Că vine-acuma o femeie
Ce viaţa-n dragoste-şi petrece,
Că vine-acuma o femeie
Doar ca să-i placă — şi să plece.

VIAŢA

Cîntarea şasea este oarbă
Ca pasărea cînd ciripeşte,
Acum, a şasea este oarbă
Că dragostea în tine creşte.

Şi de mîncare e pe mese,
Din cerul nopţii curge vin,
Făclii de ceară ard pe mese
Între gutui şi rozmarin.

Cum te avînţi atunci în grabă,
Ciocneşti, prind vorbe să se-nchege,
Simţi buze-ntinse, ochi ce-ntreabă,
Şi-n carne-o soartă se alege.

Timp destrămat şi oră goală,
Şi capul lui Ion, tăiat,
Pe care îl aduce-n poală,
O Salomeie, încă-odat,

Car la sixième, elle, est aveugle,
Comme un pinson tout à chanter,
Car la sixième, elle, est aveugle,
Et puis voici qu'on a aimé.

LE DÉBOIR

Puis c'est l'heut et du temps qui passent,
Un jour qui part, un jour qui vient,
Pour à tout faire de la place,
Même à la peine ou au chagrin,

Et yeux déja qui portent larmes
Pour le déboire qu'on attend,
Et fierté ici qui désarme
Lors plaie de coeur et plaie d'argent.

C'est de tous les jours de la vie,
Précaires, graves, soucieux,
Dans la maison qu'on s'est bâtie,
Que l'on se sent devenir vieux,

Et trois coups frappés à la porte,
Voici qu'il est entré l'huissier,
Et trois coups frappés à la porte
Que la septième est de regrets.

Fiindcă a şasea este oarbă
Ca pasărea cînd ciripeşte,
Cîntarea şasea este oarbă,
Cînd dragostea se istoveşte.

PUSTIUL

Trec ceasuri, timpuri, la un loc,
O zi se duce, alta vine,
Pe rînd, de toate este loc,
Şi de amar, şi de ruşine.

Ochiul e trist şi parc-ar plînge,
Inima grea, deşi pustie,
Trufia cade şi se frînge,
De mult amar şi sărăcie.

Din zile şubrede ce-apasă
Viaţa care se-nfiripă,
Simţi în cămin cum ţi se lasă
A bătrîneţii grea aripă,

Dar trei bătăi se-aud în poartă
Şi intră cămătarul tău;
Trei lovituri răsună-n poartă
C-a şaptea-i de păreri de rău.

LA NUIT

Et maintenant c'est la dernière
Et la voici et tout en noir,
Et maintenant c'est la dernière
Ainsi qu'il fallait la prévoir,

Et c'est un homme au feu du soir
Tandis que le repas s'apprête,
Et c'est un homme au feu du soir,
Qui, mains croisées, baisse la tête.

Or pour tous alors journée faite,
Voici la sienne vide et noire,
Or pour tous alors journée faite,
Voici qu'il songe à son avoir.

Et maintenant la table prête,
Que c'est tout seul qu'il va s'asseoir,
Et maintenant la table prête,
Que seul il va manger et boire,

Car maintenant c'est la dernière
Et qui finit au banc des lits,
Car maintenant c'est la dernière
Et que cela va mieux ainsi.

NOAPTEA

Cîntarea asta-i cea din urmă
Şi mai cernită dintre toate,
Cîntarea asta-i cea din urmă
Precum aţi bănuit-o, poate;

Cu-un om ce stă la focul serii
Aşteptînd cina aburită,
Un om ce stă la focul serii
Şi-şi pleacă-n mîini fruntea trudită.

Cînd toţi cu bine-au sfîrşit ziua,
A lui e goală, 'ntunecată,
Cînd toţi cu bine-au sfîrşit ziua,
El rosturile şi le cată.

Şi-acum, cînd masa este pusă,
Singur în faţa ei va sta;
Şi-acum, cînd masa este pusă,
Tot singur se va ospăta,

Fiindcă acum-i cea din urmă,
Ce se termină-n pat, întins,
Fiindcă-i cîntarea cea din urmă,
Parcă sfîrşită dinadins.

Rainer Maria Rilke

(1875—1926)

De bună seamă, poetul cel mai poet, *în înțelesul adînc al acestui cuvînt pe cît de vag pe atîta de pretențios totuși, fiindcă se lasă cel mai greu definit, ca și poezia. Căci Rilke exprimă cu vorbe ceea ce e mai gingaș de exprimat, simțiri și fulgere de gînduri pe care o singură atingere e de ajuns ca să le sfărîme în pulbere. Poezia lui are ceva din cotitura frîntă și neprevăzută a zborului de rîndunică și ceva din înfiorarea undei în care-și moaie vîrful de aripă doar cît a zecea parte dintr-o clipă; la fel de imaterială, de nestatornică, tocmai ca să atingă elementele vieții, încheieturile ei, să le cuprindă și să le exprime, ea e ceea ce se cheamă cu un termen la modă, dar care-i aparține lui Hegel, poezia „esențială“, de care lirica noastră contemporană pare să fie încă atît de însetată.*

Tălmăcită în românește cu merit de Maria Banuș, precum și de forța unui talent care i-a împrumutat sunetul său original, cum e acela al lui Al. A. Philippide, poezia lui Rilke rămîne, ca și a lui Baudelaire, o permanentă invitație la meșteșug și ucenicie pentru poetul debutant, ca și pentru maiștri; invitația de a spune cu vorbe ceea ce pare că nu poate fi spus prin ele, dar și invitația de a descoperi chiar prin ele acest inefabil.

Lucru pe care l-am încercat și noi pe strunele a două din catrenele poetului ceh, din ciclul Poèmes Français *(după traducerea lui Maurice Betz, deci o traducere din traducere), scrise între anii 1923—1926, adică în ultima parte a vieții, așa că primul din ele, intitulat* Fiindcă totul trece, *capătă pecetia unor tulburătoare presimțiri și îndemnuri.*

B i b l i o g r a f i e:

Poésies, traduction de Maurice Betz, ed. Emile-Paul 1942. *Les Cahiers de Malte-Laurids Brigge* (în aceeași traducere și editură); *Lettres à un jeune poète*, traduse și editate de Bernard Grasset, 1942; *Poezii*, traduse de Maria Banuș, ed. Fundațiilor regale; *Poeme*, traduse de Al. A. Philippide, în aceeași editură, 1940.

(Aceasta e, după cum se vede, numai o parte din bibliografia pe care i-o putem comunica cititorului și ea are și lipsa de a fi de mîna a doua. Mai ample referințe bibliografice se găsesc în lucrarea citată a lui Al. A. Philippide.)

ERNSTE STUNDE

Wer jetzt weint irgendwo in der Welt,
ohne Grund weint in der Welt,
weint über mich.

Wer jetzt lacht irgendwo in der Nacht,
ohne Grund lacht in der Nacht,
lacht mich aus.

Wer jetzt geht irgendwo in der Welt,
ohne Grund geht in der Welt,
geht zu mir.

Wer jetzt stirbt irgendwo in der Welt,
ohne Grund stirbt in der Welt,
sieht mich an.

CEAS GREU

Cine plînge-acuma undeva pe lume,
fără să știe de ce plînge-anume,
mă plînge pe mine.

Cine rîde noaptea undeva pe lume,
fără să știe de ce rîde-anume,
rîde tot de mine.

Cine umblă-acuma undeva pe lume,
fără să știe încotro anume,
vine către mine.

Cine moare-acuma undeva pe lume,
fără să știe de ce moare-anume,
se uită spre mine.

PUISQUE TOUT PASSE...

Puisque tout passe, faisons
la mélodie passagère;
celle qui nous désaltère,
aura de nous raison.

Chantons ce qui nous quitte
avec amour et art;
soyons plus vite
que le rapide départ.

FIINDCĂ TOTUL TRECE...

Să facem, fiindcă totul trece,
şi melodia călătoare;
aceea care-ţi dă răcoare,
cu siguranţă te va-ntrece.

Să cînţi tot ce te părăseşte
cu meşteşug şi rîvnă mare;
mai repede te dovedeşte
decît grabnica plecare.

O MES AMIS...

O mes amis, vous tous, je ne renie
aucun de vous; ni même ce passant
qui n'était de l'inconcevable vie
qu'un doux regard ouvert et hésitant.

Combien de fois un être, malgré lui,
arrête de son oeil ou de son geste
l'imperceptible fuite d'autrui,
en lui rendant un instant manifeste.

Les inconnus! Ils ont leur large part
à notre sort que chaque jour complète.
Précise bien, ô inconnue discrète,
mon coeur distrait, en levant ton regard.

O, DRAGI PRIETENI...

O, dragi prieteni, eu n-am renegat
pe nime dintre voi; nici trecătorul care
din necuprinsa viață a-nsemnat
doar o privire dulce, deschisă, 'ntrebătoare.

Fără să vrea, un om de cîte ori
oprește cu privirea sau cu un gest în pripă,
nelămurita goană-a altor muritori,
făcînd vădită nevăzuta clipă?

Necunoscuții își au stăpînirea
în soarta noastră, zi de zi-mplinită.
Discretă trecătoare, vezi cît mai lămurită
inima mea distrată, cînd îți ridici privirea.

Federico Garcia Lorca

(1899—1936)

I s-a spus „privighetoarea Spaniei". Şi era într-adevăr, căci el a împerecheat cum nu se putea mai fericit tradiţia cîntecului popular andaluz, cu sensibilitatea, viziunea şi limba poetului modern, trecut prin rodnica experienţă a suprarealismului şi investigînd astfel cu mai multă profunzime izvoarele vieţii.

N-a fost numai poet, dar şi un animator şi om de teatru; a scris şi a prelucrat piese din repertoriul clasic iberic, din Lope de Vega, Calderon, al căror text l-a adaptat spiritului democratic al vremii şi credinţelor sale; a întemeiat o trupă ambulantă de teatru, Barraca, *nume ce pe româneşte ar veni:* magazia, *alcătuită din studenţime, cu care-a colindat prin satele şi tîrgurile spaniole ca să lumineze, să îndrume şi să veselească poporul.*

Acel popor alături de care a fost statornic în cele mai grele încercări ale lui, pe vremea războiului din 1936—1939, ceea ce i-a şi atras răzbunarea franchiştilor care l-au prins şi l-au făcut pierdut fără urmă, într-una din acele nopţi de groază şi masacre ce amintesc de „execuţiile" lui Goya şi pe care le-a denunţat cu atîta sfîntă furie Georges Bernanos în cartea lui, Marile cimitire de sub lumina lunii, — *într-una din nopţile anului*

de sînge şi de graţie 1936, cînd Federico Garcia Lorca, „privighetoarea Spaniei", împlinise 37 de ani.

Cît priveşte ultima judecată enunţată sumar mai demult de către istoriograful G. Călinescu, după care Lorca ar fi un poet lipsit de interes, ea nu poate fi primită nici măcar sub beneficiul de inventar, ci de curiozitate hilară.

Cititorul se poate convinge mai bine singur cît de mare, nou şi autentic e poetul spaniol care şi-a putut înregistra propria-i moarte, cu o teribilă precizie a presimţirii ce ţine, ca la toţi adevăraţii poeţi, de prevestire dacă nu chiar de profeţie.

Din Bibliografia lui nu putem cita decît cărticica intitulată *Romancero Gitan* şi editată într-o colecţie populară pentru luptătorii de pe frontul spaniol, cu menţiunea „Edicion de Homenaje Popular" (ediţie omagială populară) — şi cele două extrase în limba franceză însoţite de textul original, dintre care una a fost editată în 1939 de Guy Levis Mano, poetul cunoscut mai tîrziu în anii şi poezia rezistenţei franceze sub pseudonimul Jean Garamont. Am prelucrat şi noi patru din aceste „romancero" într-o broşură intitulată *Cîntice ţigăneşti* şi editată la „Prometeu", în 1941.

Micul vals vienez pe care-l publicăm aici l-am tradus după un text apărut prin 1937 într-o revistă străină.

PEQUEÑO VALS VIENES

En Viena hay diez muchachas,
un hombro donde solloza la muerte
y un bosque de palmas disecadas.
Hay un fragmento de la mañana
en el museo de la escarcha.
Hay un salón con mil ventanas.

¡Ay, ay, ay, ay!
Toma este vals con la boca cerrada.

Este vals, este vals, este vals,
de sí, de muerte y de coñac
que moja su cola en el mar.

Te quiero, te quiero, te quiero,
con la butaca y el libro muerto,
por el melancólico pasillo,
en el oscuro desván del lirio,

MIC VALS VIENEZ

Erau la Viena zece codane,
un umăr peste care moartea suspină
şi-un veşted rînd de palmieri.
Zorile-şi tîrau un crîmpei
prin sidefiul, de ceaţă, muzeu.
Era şi-un salon cu mii de fereşti,

Era cîndva, de mult!
Să dansăm acest vals cu buzele strînse.

Acest vals, acest vals, acest vals,
valsul de da, de moarte, de coniac,
cu poalele grele, pînă-n mare tîrşite.

Te iubesc, te iubesc, te iubesc,
laolaltă cu jilţul şi cărţile moarte,
prin coridorul cel melancolic,
în mansarda cu umbre şi crini,

en nuestra cama de la luna
y en la danza que sueña la tortuga.

¡Ay, ay, ay, ay!
Toma este vals de quebrada cintura.

En Viena hay cuatro espejos
donde juegan tu boca y los ecos.
Hay una muerte para piano
que pinta de azul a los muchachos.
Hay mendigos por los tejados.
Hay frescas guirnaldas de llanto.

¡Ay, ay, ay, ay!
Toma es vals que se muere en mis brazos.

Porque te quiero, te quiero amor mío,
en el desván donde juegan los niños,
soñando viejas luces de Hungría
por los rumores de la tarde tibia,
viendo ovejas y lirios de nieve
por el silencio oscuro de tu frente.

¡Ay, ay, ay, ay!
Toma este vals del „Te quiero siempre".

în patul nostru-aşternut către lună,
şi-n dansul visat de ţestoasă.

Era de mult, cîndva!
Să dansăm acest vals cu talia frîntă.

Erau la Viena şi patru oglinzi
ce răsfrîngeau gura ta şi chemările ei.
Era şi o moarte-n bocetul pianului
învineţind băieţii uşor,
şi cerşetorii erau pe sub streaşini.
Şi bocete spînzură-n crude ghirlande.

Erau de mult, cîndva!
Să dansăm acest vals ce-n braţe mi se stinge.

Că te doresc, te doresc, draga mea,
în mansarda unde copiii se joacă,
pe cînd visul aprinde vechi lumini ungureşti
în acordul tîrziului flaut,
cînd cerne zăpada de miel şi de crin
pe fruntea-ţi de linişti obscure.

Era cîndva, de mult!
Să dansăm acest vals al „eternei iubiri".

En Viena bailaré contigo
con un disfraz que tenga
cabeza de río.
¡Mira qué orillas tengo de jacintos!
Dejaré mi boca entre tus piernas,
mi alma en fotografías y azucenas,
y en las ondas oscuras de tu andar
quiero, amor mío, amor mío, dejar,
violín y sepulcro, las cintas del vals.

La Viena cu tine aş vrea să dansez
cu capul mascat într-un fluviu.
Un ţărm de iasomie să am!
Gura-ntre coapsele tale mi-o lasă,
sufletul între fotografii şi crini,
şi-ntre obscurele unde-ale paşilor tăi,
dragoste, dragoste, vreau să-mi dai drumul,
mormînt şi lăută, fîşiile valsului.

Robert Desnos

(1899—1945)

A fost unul dintre fruntaşii suprarealişti, dar în ultima lui culegere de versuri, intitulată Fortunes *şi apărută în 1942, adică pe vremea cînd Franţa îşi organiza rezistenţa, el mărturiseşte: „Una din ambiţiile mele este mai puţin de a face acum poezie, cît poeme cărora tovarăşii mei şi cu mine le negam prin 1920 realitatea, pe vremea cînd eram de părere că, de la naştere pînă la moarte, un mare poem se elaborează în subconştientul poetului care nu poate scoate la iveală din el decît crîmpeie arbitrare. Astăzi cred că arta (sau dacă vreţi, magia) care îngăduie o coordonare a inspiraţiei, a limbajului şi a închipuirii, oferă scriitorului un plan superior de activitate."*

Şi îşi încheia acest curriculum vitae *poetic cu următoarea mărturie: „Ce am să fac pe viitor? Dacă toate planurile nu s-ar măsura pe întinderea unei vieţi, aş vrea să-mi reiau studiile de matematici şi de fizică, lăsate în părăsire de un sfert de veac, să învăţ din nou frumoasa lor limbă. Aş avea atunci ambiţia să fac din Poetică un capitol al Matematicilor. E, de bună seamă, un gînd nemăsurat, dar reuşita lui n-ar păgubi cu nimic nici inspiraţiei, nici intuiţiei, nici senzualităţii. Poezia nu e şi ea o ştiinţă a numerelor?"*

Dacă toate planurile nu s-ar măsura pe întinderea unei vieţi!...

Fiindcă tocmai zilele acestea, la început de an, ne-a sosit vestea că Robert Desnos a murit într-un lagăr de concentrare.[1]

În Robert Desnos moare cel mai mare poet modern al Franţei la ora actuală, mare în înţelesul de cel mai dotat cu armele proprii meşteşugului poetic: simţire, putere de evocare şi invenţie, plasticitate, forţă de asociere, inteligenţă, viziune şi suflu liric, larg, avîntat, deschis, pe care poezia franceză modernă aproape că nu l-a mai cunoscut de cincizeci de ani încoace. E un ritm înaripat ce aminteşte de versul lui Hugo şi de toţi romanticii cărora simbolismul le-a însemnat — tot înaripată, e drept — lunecarea spre tonurile din ce în ce mai şoptite, mai distilate.

Poemul său, The night of loveless nights, *tipărit aşa, cu titlul pe englezeşte, (probabil pentru prilejul de sinteză pe care-l oferă cuvîntul* loveless *— fără iubire, lipsit de iubire) şi apărut prima oară la Anvers în 1930, într-un tiraj restrîns de 152 exemplare cu ilustraţii de George Malkine, — rămîne mai ales prin finalul lui împăcat, o punte de trecere între decadentismul simbolist, năzuinţa suprarealistă către expresia unei noi sensibilităţi şi către o nouă expresie a funcţiunii gîndirii, şi poezia luptătoare din ultimii ani ai rezistenţei franceze, hrănită din seva tradiţiei, a cîntecelor de legendă şi cavalereşti pe care le-a reînviat cu strălucire Louis Aragon. Poezia lui Desnos cuprinde cît trei epoci lirice laolaltă şi, de n-ar fi decît nobila intenţie a poetului de a da corp şi expresie unei vîrste de tranziţie a poeziei, şi ea tot ar putea fi consemnată ca un caz unic în lirica modernă. Oricum, de la Baudelaire pînă la Paul Éluard, André Breton şi Louis Aragon, şi cuprinzîndu-i pe toţi laolaltă, Robert Desnos rămîne pînă azi cel mai mare poet al iubirii din ultimele trei sferturi de veac de poezie*

[1]) Prezentarea aceasta a apărut pentru prima oară în anul 1946 — M.R.P.

franceză şi, poate, universală. Moartea lui de martir pentru cauza libertăţii Franţei nu face decît să-i proiecteze şi mai puternică strălucirea peste ceţurile vremii noastre.

Noi prezentăm aici cîteva fragmente din traducerea pe care am încercat-o după două poeme ale lui Desnos. Trebuie citit însă în limba franceză, pentru ca să ne putem da seama pe deplin de forţa lui poetică, iar ediţia de faţă înlesneşte acest lucru.

Mai cu seamă două poeme din primul său volum, Corps et Biens, *apărut în editura N.R.F., prin anul 1928, exercită de-a dreptul o putere magnetică asupra ascultătorului. Se şi spune, în mărturiile lui André Breton despre el, că pe vremea aceea, Desnos îşi elabora poemele în stare de transă hipnotică, pe jumătate dormitînd, iar camarazii lui le copiau aşa cum se năşteau, fără nici o modificare, amestecate cu visul, ca din gura unei moderne Pythii poetice. Unul din aceste poeme se intitulează* J'ai tant rêvé de toi... *şi începe despletit şi evocativ: „J'ai tant rêvé de toi, que tu perds ta réalité; est-il encore temps d'atteindre ce corps vivant et de baiser sur cette bouche la naissance de la voix qui m'est chère?..." pentru ca toată această statuară evocare să realizeze cum nu se poate mai fericit acel climat, acea aură şi vrajă fără nume, împletită din tăceri, din ecouri, din pînde şi doruri nelămurite, din înfiorări şi presimţiri, şi care-i dă meşteşugului poetic puterea de a exprima ceea ce e mai anevoios de exprimat dintr-un suflet omenesc. Acest fior tainic al poeziei se desprinde din toate poemele lui Robert Desnos, iar în cele două traduceri pe care le publicăm aici, am căutat să păstrăm cît de cît ceva din forţa de comunicare a originalului, abătîndu-ne cît mai mult de la litera lui.*

A doua poezie intitulată 10 Iunie 1936, *aduce dincolo de răcoarea unui optimism însorit, un accent de tristeţe înăbuşită, o reflexiune în faţa morţii, ce se acordă ca o presimţire cu moartea lui Robert Desnos însuşi, care, după ce a fost deportat de nazişti în lagărul de la Auschwitz pentru legăturile lui cu*

mişcarea de rezistenţă, a murit anonim, istovit, exact în momentul cînd fusese eliberat de trupele americane, în vîrstă de 46 de ani. Identitatea i-a fost stabilită după numele ce-i era cusut pe cămaşă. Urna cu cenuşa lui a fost adusă la Paris de curînd, de către poeţii rezistenţei franceze, Louis Aragon, Paul Éluard şi numeroşi alţii care i-au dat lui Robert Desnos ultimul onor în patria lui într-a cărei limbă a cîntat atît de inspirat. Căci limba lui maternă era poloneza, el însuşi fiind de origine poloneză ca şi Apollinaire.

În ce priveşte lucrul tălmaciului, el trebuie să-şi mărturisească absoluta libertate pe care a-nţeles să şi-o ia faţă de originalul ce i s-a părut comunicat de-un alter-ego. *Puterea de-a sugera noi soluţii şi variante, i-a fost dată chiar de textul original.*

Şi astfel, Desnos răspunde încă unei admirabile definiţii a lui Breton: „le poète est plutôt celui qui inspire que celui qui est inspiré".

Bibliografie:

Corps et Biens, éd. N.R.F.
Deuil pour Deuil, éd. Simon Kra, Paris.
C'est les bottes de sept lieues cette phase „Je me vois", éd. Galerie Simon.
La Liberté ou l'Amour, éd. Simon Kra, Paris.
Fortunes, éd. N.R.F. Gallimard, Paris, 1942.
Le Vin est tiré, roman, éd. N.R.F., Paris, 1942.

THE NIGHT OF LOVELESS NIGHTS

Nuit putride et glaciale, épouvantable nuit,
Nuit du fantôme infirme et des plantes pourries,
Incandescente nuit, flamme et feu dans les puits,
Ténèbres sans éclairs, mensonges et roueries.

Qui me regarde ainsi au fracas des rivières?
Noyés, pécheurs, marins? Eclatez les tumeurs
Malignes sur la peau des ombres passagères,
Ces yeux m'ont déja vu, retentissez clameurs!

Le soleil ce jour-là couchait dans la cité
L'ombre des marronniers au pied des édifices,
Les étendards claquaient sur les tours et l'été
Amoncelait ses fruits pour d'annuels sacrifices.

Tu viens de loin, c'est entendu, vomisseur de couleuvres,
Héros, bien sûr, assassin morne, l'amoureux
Sans douleur disparaît, et toi, fils de tes oeuvres,
Suicidé, rougis-tu du désir d'être heureux?

NOAPTEA NOPȚILOR

Noapte putredă și rece, înspăimîntătoare noapte,
Noapte cu fantome slute și cu putrezite plante,
O, incandescentă noapte, oglindită în fîntîni,
Cu nefulgerate bezne, cu urzeli și cu minciuni!

Din troznetul de pe maluri cine mă privește oare?
Înnecați, pescari, matrozi? Plesniți bube cu puroi
Care ați dospit sub pielea umbrelor rătăcitoare,
Acești ochi mă știu prea bine, — sfîrșiți, tînguiri, și voi!

Pe străzile tîrgului soarele culca pe atunci
Despletite pe ziduri umbrele castanilor, prelungi,
Steaguri își pocneau pe turnuri faldurile-n rotocoale,
Vara strîngea fructe grămezi pentru jertfele ei anuale.

Rotești în ochiul galben sleita uitătură
De sfînt și de tîlhar (la fel ajunși la fund),
Cînd sufletul, nici vorba, nici gestul nu-l ascund,
Biet scamator ce scoți șopîrlele pe gură!

Fantôme c'est ma glace où la nuit se prolonge
Parmi les cercueils froids et les coeurs dégouttants,
L'amour cuit et recuit comme une fausse orange
Et l'ombre d'une amante aux mains d'un impotent.

Et pourtant tu n'es pas de ceux que je dédaigne
Ah! Serrons-nous les mains, mon frère, embrassons-nous
Parmi les billets doux, les rubans et les peignes,
La prière jamais n'a sali tes genoux.

Tu cherchais sur la plage au pied des rochers droits
La crique ou vont s'échouer les étoiles marines:
C'était le soir, des feux à travers le ciel froid
Naviguaient, et, rêvant au milieu des salines,

Tu voyais circuler des frégates sans nom
Dans l'éclaboussement des chutes impossibles,
Où sont ces soirs? O flots rechargez vos canons
Car le ciel en rumeur est encombré de cibles.

Quel destin t'enchaîna pour servir les sévères,
Celles dont les cheveux charment les colibris,
Celles dont les seins durs sont un fatal abri
Et celles dont la nuque est un nid de mystère,

Celles rencontrées nues dans les nuits de naufrage,
Celles des incendies et celles des déserts,
Celles qui sont flétries par l'amour avant l'âge,
Celles qui pour mentir gardent les yeux sincères,

Văd o fantomă în oglinda ce, lung, prin noapte mă resfrînge
Între sicrie reci și inimi din care sînge pică lent,
Îi pîlpîie-n priviri iubirea ca o făclie cînd se stinge
Și ca umbra mult doritei în mîna unui impotent.

Și totuși nu ești dintre cei pe care îi disprețuiesc,
Hai, frate, să te-îmbrățișez, întinde-mi firavele mîini!
Printre bilete dulci, pamblici, piepțeni și fardul muieresc,
Genunchii nu ți i-ai mînjit pînă acum în rugăciuni.

Pe țărmul mării, printre stînci, cătai numai acele locuri
Unde cădeau din înălțimi strivite stelele marine;
Seara, pe cerul înghețat pluteau încet albastre focuri
Și cum te visai în mijlocul unor bolte saline,

Ți se părea că vezi trecînd o flotă nemaiîntîlnită
Prin clocotul dezlănțuit de a mareelor beție
Cînd valul suie pînă-n cer sînul umplut cu dinamită
Și neagra norilor cortină un verde fulger o sfîșie.

Ce crunte zodii te-au robit numai amantelor severe?
Cele al căror păr vrăjește pasărea paradisului,
Cele cu sîni mai răcoroși decît e miezul visului,
Cele ce ascund sub bucle un moale cuib plin de mistere,

Cele-ntîlnite goale în nopți de naufragii,
Cele din incendii, din deșertul fierbinte,
Cele cu obrazul ars de ale dragostei ravagii,
Cele care-și fac privirea și mai limpede cînd minte,

Celles au coeur profond, celles aux belles jambes,
Celles dont le sourire est subtil et méchant,
Celles dont la tendresse est un diamant qui flambe
Et celles dont les reins balancent en marchant,

Celles dont la culotte étroite etreint les cuisses,
Celles qui, sous la jupe, ont un pantalon blanc
Laissant un peu de chair libre par artifice
Entre la jarretière et le flot des volants,

Celles que tu suivis dans l'espoir ou le doute,
Celles que tu suivis ne se retournaient pas,
Et les bouquets fanés qu'elles jetaient en route
T'entraînèrent longtemps au hasard de leurs pas.

Mais tu les poursuivras à la mort sans répit,
Les yeux las de percer des ténèbres moroses,
De voir lever le jour sur le ciel de leur lit
Et d'abriter leur ombre en tes prunelles closes.

Une rose à la bouche et les yeux caressants
Elles s'acharneront avec des mains cruelles
A tortuter ton coeur, à répandre ton sang
Comme pour les punir d'avoir battu pour elles.

Heureux s'il suffisait, pour se faire aimer d'elles,
D'affronter sans faiblir des dangers merveilleux
Et des toujours garder l'âme et le coeur fidèle
Pour lire la tendresse aux éclairs de leurs yeux.

Cele tăcute, profunde, cînd trec cu pulpele lor,
Cele cu zîmbetul tainic, ameţitor, şi pervers,
Cele-a căror mîngîiere e-un diamant arzător,
Cele ce-şi duc legănate şodurile pline-n mers,

Cele cărora chiloţii le strîng coapsele rotunde,
Cele ce poartă sub rochie un alb pantalon strîmt
Ce-anume doar o palmă din carnea lor n-ascunde
Între ciorap şi poala dezvelită de vînt.

Cele urmărite cu speranţă sau teamă,
Cele urmărite nu s-au întors spre tine,
Şi care niciodată nu te-au băgat în seamă
Cînd te-au luat după ele hămesit ca un cîine.

Însă pe urma lor pînă-n mormînt vei merge,
Iar ochii tăi prea tulburi de-ntunecimi şi ceaţă
N-au să le vadă ziua, trezite-n dimineaţă,
Nici umbra lor sub pleoapele-ţi strînse n-o să-alerge.

Purtînd o floare-n gură, cu ochii de pansele,
Cu degete subţiri, mîngîietoare, crude,
Inima ţi-o vor rupe cînd bate pentru ele
Şi mîinile le-or fi de sîngele ei ude.

Le-ai dăruit fidel gîndul, inima toată,
Erai mîndru să-nfrunţi primejdii ca-n poveşti,
Din ochii lor un fulger ţi-era prea mare plată
Şi dragostea într-înşii voiai să le-o citeşti.

Mais les plus audacieux, sinon les plus sincères,
Volent à pleine bouche à leur bouche un aveu
Et devant nos pensées, comme aux proues les chimères,
Resplendit leur sourire et flottent leurs cheveux.

Car l'unique régit l'amour et ses douleurs,
Lui seul a possédé les âmes passionnées,
Les uns s'étant soumis à sa loi par malheur
N'ont connu qu'un bourreau pendant maintes années.

D'autres l'ont poursuivi dans ses métamorphoses:
Après leurs yeux très bleus voici les yeux très noirs
Brillant dans un visage où se flétrit la rose,
Plus profonds que le ciel et que le désespoir.

Maître de leur sommeil et de leurs insomnies
Il les entraîne en foule, à travers les pays,
Vers des mers éventrées et des épiphanies...
La marée sera haute et l'étoile a failli.

Quelqu'un m'a raconté que, perdu dans les glaces,
Dans un chaos de monts, loin de tout océan,
Il vit passer, sans heurt et sans fumée, la masse
Immense et pavoisée d'un paquebot géant.

Des marins silencieux s'accrochaient aux cordages
Et des oiseaux geulards volaient dans les haubans,
Des danseuses rêvaient au bord des bastinages
En robes de soirée et coiffées de turbans.

Pe cînd cei îndrăzneţi, meşteri în ale vorbei,
Pecetluiau pe gura lor un legămînt!
Fruntaşi în gîndul nostru, ca şi himera provei,
Îşi flutură surîsul şi pletele în vînt.

Căci doar amorul singur domneşte peste lume
Şi pătimaşe inimi, cum vrea de ele-şi rîde:
Cei ce i-au ascultat legile fără nume
Au cunoscut prin timpuri doar un sinistru gîde.

Alţii i-au căutat feţele schimbătoare:
Aci sînt ochii negri, aci sînt verzi ca marea,
Mai arzători pe faţa pălită ca o floare,
Mai adînci decît cerul şi decît disperarea.

Stăpîn şi peste visul şi neodihna lor,
Profetic el îi mînă ca pe o seminţie
Prin marea zbuciumată, deşertul arzător...
Dar fluxul va fi-nalt şi steaua n-o să-nvie!

Ştiu povestea cuiva pierdut în gheţuri, cum
Peste spinări de munte, departe de vreo mare,
Văzu cum trece lin, cu hornuri fără fum,
Un mare transatlantic gătit de sărbătoare.

Matrozii muţi urcau pe vîrfuri de catarg
Şi gureşele păsări de apă-îi dau tîrcoale,
Pe punte dansatoare visau privind în larg
În mîndre rochi de seară, cu braţe albe, goale.

Les bijoux entouraient d'étincelles glaciales
Leur gorge et leurs poignets et de grands éventails
De plumes, dans leurs mains, claquaient vers des escales
Où les bals rougissaient les tours et les portails.

Les danseurs abîmés dans leur mélancolie
En songe comparaient leurs désirs à l'acier.
C'était parmi les monts, dans un soir de folie,
De grands nuages coulaient sur le flanc des glaciers.

Un autre découvrit, au creux d'une clairière,
Un rosier florissant entouré de sapins.
Combien a-t-il cueilli de roses sanguinaires
Avant de s'endormir sur la mousse au matin?

Mais ses yeux ont gardé l'étrange paysage
Inscrit sur leur prunelle, et son coeur incertain
A choisi pour cesser de battre sans courage
Ce lieu clos par l'odeur de la rose et du thym.

Du temps où nous chantions avec des voix vibrantes
Nous avons traversé ces pays singuliers
Où l'écho répondait aux questions des amantes
Par des mots dont le sens nous était familier.

Mais, depuis que la nuit s'écroule sur nos têtes,
Ces mots ont dans nos coeurs des accents mystérieux
Et quand un souvenir parfois nous les répète
Nous désobéissons à leur ordre impérieux.

Podoabele puneau o rece strălucire
Pe sînii lor, pe umeri cînd legănau domoale
Mari evantaiuri negre foșnind la vreo oprire
Unde lumini de bal împurpurau portale.

Iar dansatori căzuți în grea melancolie
Își ridicau dorința cît piscurile tari.
Era prin munți o seară de largă nebunie
Cînd nori imenși pluteau încet peste ghețari.

Un altul rătăcise pe rîpi gonit de vînt
Cînd a găsit o tufă de trandafiri cu flori.
Cîți va fi strîns dintr-înșii acolo, sîngerînd
Pînă ce-a adormit pe mușchiul moale-n zori?

Știu doar că poartă-n ochi vrăjitul peisaj
Și că inima lui prea mult șovăitoare,
Și-alese ca să bată mai plină de curaj,
Acel colț îngrădit doar de mireasmă tare.

Din vîrste cînd cîntam cu voci răsunătoare,
Ciudatele tărîmuri și noi le-am cunoscut;
Cînd își afla ecoul a dragostei chemare
În vorbele stîrnite dintr-un limbaj știut.

Dar de cînd noaptea-n vuiet ni se sfărîmă-n creștet,
Aceste vorbe-n suflet ecou de taină cheamă
Iar cînd o amintire vreodată le trezește,
Noi magica poruncă nu le-o mai luăm în seamă.

Entendez-vous chanter des voix dans les montagnes
Et retentir le bruit des cors et des buccins?
Pourquoi ne chantons-nous que les refrains du bagne
Au son d'un éternel et lugubre tocsin?

Serait-ce pas Don Juan qui parcourt ces allées
Où l'ombre se marie aux spectres de l'amour?
Ce pas qui retentit dans les nuits désolées
A-t-il marque les coeurs avec un talon lourd?

Ce n'est pas le Don Juan qui descend impassible
L'escalier ruisselant d'infernales splendeurs
Ni celui qui crachait aux versets de la Bible
Et but en ricanant avec le commandeur.

Ses beaux yeux incompris n'ont pas touché les cœurs,
Sa bouche n'a connu que le baiser du rêve,
Et c'est celui que rêve en dé sombres ardeur
Celle qui le dédaigne et l'ignore et sans trêve

Heurte ses diamants froids, ses lèvres sépulcrales,
Sa bouche silencieuse à sa bouche et ses yeux,
Ses yeux de sphinx cruels et ses mains animales
A ses yeux, à ses mains, à son étoile, aux cieux.

Mais lui, le cœur meurtri par de mortes chimères,
Gardant leur bec pourri planté dans ses amours,
Pour un baiser viril, ô beautés éphémères,
Vous sauvera sans doute au seuil du dernier jour.

Nu auziți cum suie pe munți cînturi de slavă,
Pădurea cum răsună în corn ca marea-n scoică?
De ce ni-i vocea stinsă, de moarte și otravă,
Şi ne jelim tristețea în cîntece de ocnă?

Să fie Don Juan al cărui pas răsună
Ca altădată inimi strivind sub roșii tocuri
Pe-aleile deșarte unde-n nocturne jocuri,
Fantomele iubirii cu umbra se-mpreună?

Nu-i Don Juan cel care nepăsător coboară
Pe scara năpădită de-a iadului splendoare,
N-a spurcat el Scriptura cu vorbe de ocară
Cînd bea cu marinarii în port, la disperare.

Privirea-i nepătrunsă în inimi n-a răspuns,
Pe gura lui fierbinte doar visul dogorește,
Dar tot la el visează în dorul ei ascuns
Frumoasa ce-l ignoră și îl dispretuiește

Cînd ciocnind, reci cleștare, buzele-i înghețate
De gura lui tăcută, de ochii înnoptați,
Îi tulbură în funduri largi apele rotate
De unde mîini albastre răsar, de înecați.

Dar el, cel sfîșiat de moartele himere
A căror cruntă gheară iubirile îi scurmă,
Aceste frumuseți atît de efemere
Le-o mîntui, desigur, în ceasul de pe urmă.

Le rire sur sa bouche écrasera des fraises
Ses yeux seront marqués par un plus pur destin.
C'est Bacchus renaissant des cendres et des braises,
Les cendres dans les dents, le braises dans les mains.

Mais pour un qui renaît combien qui, sans mourir,
Portent au cœur, portent aux pieds de lourdes chaînes.
Les fleuves couleront et les morts vont pourrir...
Chaque an reverdira le feuillage des chênes.

Nulle étoile en tombant n'a fait jaillir l'écume,
Rien ne trouble les monts, les cieux, le feu, les eaux,
Excepté cet envol horizontal de plumes
Qui révèle la chute et la mort d'un oiseau.

Et rien n'arrêtera cette plume envolée,
Ni les cheveux luisants d'un cavalier sauvage,
Ni l'ancre méprisable au fond d'un encrier,
Ni la vague chantante et le grondant orage,

Ni le cou séduisant des belles misérables,
Ni la branche de l'arbre et le tombeau fermé,
Ni les bateaux qui font la nuit grincer les câbles,
Ni le mur où des cœurs par des noms sont formés,

Ni le chant des lépreux dans les marais austères,
Ni la glace qui dort au fond des avenues
En réflétant sans cesse un tremblant réverbère
Et jamais, belle neige, un corps de femme nue,

Zîmbetul îi va stoarce mai roşii fragi pe buze,
În ochi i-o străluci o soartă mai senină
Cînd Bacchus va renaşte din flăcări şi din spuze
În dinţi scrîşnind cenuşa, cu flăcările-n mînă.

Dar cînd renaşte unul, cîţi alţii nu plătesc
Tîrînd cătuşe grele de inimă şi glezne!
Şi curge-ntr-una apa, şi morţii putrezesc...
Cu fiecare an, din tei cad noi miresme.

Nici steaua prăbuşită în unde nu clinteşte
Cerul răsfrînt cu munţii în apele stătute,
Cînd albă prin văzduhuri o pană se roteşte,
Înalt mesaj de moarte al pasării căzute.

Nimic nu va opri o pană cînd coboară,
Nici călăreţu'n goană sub strălucirea lunii,
Nici mucede cerneluri pe fund de călimară,
Nici valul cîntător, nici mugetul furtunii,

Nici gîtul cald şi moale al tîrfelor frumoase,
Nici negrii chiparoşi, nici albele morminte,
Nici crîngul de catarge cu scîrţîit de oase,
Nici zidul scris cu inimi şi mii de jurăminte,

Nici cîntecul de jale suind prin ceţuri, rar,
Nici moartele vitrine pe bulevarde-n noapte,
În care se oglindă un singur felinar,
Şi nici zăpada crudă a fetei despuiate.

Ni les monstres marins aux écailles fumeuses,
Ni les brouillards du nord avec leur plaies d'azur,
Ni la vitre où le soir un femme rêveuse
Retrace en sa mémoire un amour au futur,

Ni l'écho des appels d'un voyageur perdu,
Ni les nuages fuyards, ni les chevaux en marche,
Ni l'ombre d'un plongeur sur les quais et les arches,
Ni celle du pavé a son cou suspendu,

Ni toi Fouquier-Tinville aux mains de cire claire:
Les étoiles, les mains, l'amour, les yeux, le sang
Sont autant de fusées surgissant d'un cratère
Adieu! C'est le matin blanchi comme un brisant.

O mains qui voudriez vous meurtrir à l'amour
Nous saurons vous donner le plus rouge baptême
Pres duquel pâliront le feu des hauts fourneaux
Et le soleil mourant au sein des brouillards blêmes.

Les plus beaux yeux du monde ont connu nos pensées,
Nous avons essayé tous les vices fameux,
Mais les baisers et les luxures insensées,
N'ont pas éteint l'espoir dans nos cœurs douloureux.

Je vis alors s'ouvrir des portes de cristal
Sur le cristal plus pur d'un fantôme adorable:
„Jetez dans le ruisseau votre cœur de métal
„Et brisez les flacons sur le marbre des tables!

Nici vietăţi marine ai căror solzi scînteie,
Nici negurile vineţi din Nord, cu plăgi de soare,
Şi nici fereastra-n care visează o femeie
Cercînd prin amintire iubirea viitoare,

Nici chemarea vreunui drumeţ întîrziat,
Nici ochiul lunii-n fruntea nopţii, de ciclop,
Nici norii nestatornici, nici caii în galop,
Nici umbra de pe maluri a celui înecat,

Nici mîna de femeie a unui crud tiran
Cînd păsări, mîini, iubire, stele, priviri şi sînge
Ţîşnesc ca artificii pe-o gură de vulcan
În dimineaţa care pe geamuri se prelinge.

O, mîinile ce vor iubirea s-o sugrume
Le vom muia adînc în roşia porfiră
Faţă de care focul furnalelor apune
Cum soarele agonic prin ceţuri se resfiră.

Ne-au citit gîndul ochii cei mai frumoşi din lume
Şi viciile tari le-am încercat pe rînd,
Dar nici o preacurvie şi nici o spurcăciune
N-au sugrumat speranţa ce arde-n noi afund.

Părea că de cristale o poartă sună-n cer
Ciocnind cleştarul rar al unei dulci fantome
Ce-mi porunceşte: „Smulge inima ta de fier
Şi zvîrle-o-n fundul bălţii cu veştede arome!

„Crevez vos yeux et vos tympans et que vos langues
„Par vos bouches crachées soient mangées par les chiens,
„Dites adieu à vos désirs, bateaux qui tanguent,
„Que vos mains et vos pieds soient meurtris par des liens!

„Soyez humbles, perdez au courant de vos transes
„Votre espoir, votre orgueil et votre dignité,
„Pour que je puisse encore augmenter vos souffrances
„En instituant sur vous d'exquises cruautes".

C'est elle qui parla. C'est aussi l'amoureuse,
C'est le cœur de cristal et les yeux sans pitié,
Les plus beaux yeux du monde, ô sources lumineuses,
La belle bouche des dents de carnassier.

Enfonce tes deux mains dans mon cerveau docile,
Mords ma lèvre en feignant de m'offrir un baiser,
Si la force et l'orgueil sont des vertus faciles,
Dure est la solitude à l'amour imposée.

Je parlais d'un fantôme et d'un oiseau qui tombe,
Mon rêve perd les mots que ma bouche employait.
La prairie ou je parle est creusée par les tombes
Et l'écho retentit du bruit clair des maillets.

On dresse l'échafaud dans la prison prochaine.
Le condamné qui dort dans un lit trop étroit
Rêve des grands corbeaux qui survolaient la plaine
Quand il y recontra le désir et l'effroi.

Din cap să-ți sară ochii și să-ți plesnească tîmpla,
Să-ți scuipi din gură limba, la cîini, să ți-o mănînce,
Nici o mînie sfîntă să nu își umfle trîmba
Și nici o rîvnă-n tine zborul să nu și-l urce.

Să-ți fie searbăd gustul și lîncedă visarea,
Nici mîndrele vedenii să nu-ți mai dea tîrcoale,
Să bată ca un crivăț prin tine disperarea
Și nici o semeție să nu te mai răscoale!"

E glasul mult iubitei. Tot el mă și dezmiardă
Și ochii ei aceeași lumină împresoară
Cum nu-s pe lume alții să-ncînte și să ardă
Cum altă gură nu e, de floare și de fiară.

Ia-mi de pe frunte craniul cum scoți o pălărie,
Jupoaie-mă-n sărutul pe care l-am cerșit,
Cînd pulpa ta rotundă arterele-mi sfîșie
Sculînd prin carne furii de tigru hăituit.

Vorbeam de o fantomă și-o pasăre căzută.
Prin vis îmi pierd cuvîntul pe care gura-l știe.
Vîlceaua mea e plină de brusturi și cucută,
Și doar ecoul singur tăcerea o sfîșie.

Se-nalță eșafodul alături de-nchisoare
Iar osînditul doarme, în patul lui strivit,
Visînd funebrii corbi ce croncăneau la zare
Cînd pofta și desgustul în față i-au ieșit.

Ces deux spectres zélés cheminaient côte à côte
Déchirant leur manteau et leur face aux branchages,
De faux amants frappés sans merci par leur faute
A leur suite faisaient un long pèlerinage.

Des incendies sifflaient sur les toits des hameaux.
Les poissons attirés par de célestes nasses
Montaient avec lenteur à travers les rameaux.
Des bûcherons sortaient de leurs chaumières basses.

Le condamné qui dort parlait avec l'un d'eux,
Plus spectral que le chêne où se plantait la hache
„Ecoutez, disait-il, mugir au loin les bœufs
Le vent qui souffle ici brisera leur attache".

Ecoute jusqu'au jour la voix de la cruelle,
Sa bouche a la saveur d'un fruit empoisonné,
Le ciel et la montagne où les troupeaux s'appellent
Viennent de se confondre à nos yeux étonnés.

Charmé par les oiseaux et par l'amour trompé,
Dans de noirs corridors, sous de sombres portiques,
L'amant recherchera la marque de l'épée
Qu'Isis au cœur de feu dans son cœur a trempée...

O lame au fil parfait sœur des fleuves mystiques!

El vede cum coboară pe-al vîntului arpegiu
Aceste două spectre ţinîndu-se de mînă
Şi-n urma lor încheie un nesfîrşit cortegiu
Falsii amanţi pe care-i zdrobi a lor minciună.

Suflau ca păru-n vînt văpăi pe coperişuri
Cînd, amăgiţi de steaua ce pînă-n lac scînteie,
Peştii suiau agale prin verzile frunzişuri
În timp ce pădurarii ieşeau de prin bordeie.

Osînditul vorbeşte prin somn cu un lemnar
Mai străveziu ca urma securii într-un plop:
„Auzi prin depărtare bivoli mugind arar
Şi caii prin furtună în dezmăţat galop".

El pînă-n zori aude vocea iubitei crude
Cu poama gurii plină de-arome otrăvite,
Cum printre nori chemarea cirezilor se-aude
Cînd munţii-nfig în ceruri albi colţi de stalagmite.

De pasări fermecat, cu dragostea trădată,
Prin coridoare negre, sub bolţi întunecoase,
Amantul cată urmele săbiei ce-odată
În inima lui vîrful aprins şi-l înmuiase...

O, viforul, ce spadă în nopţile geroase!

L'oiseau qui chantait pour elle
Dans sa cage ne chante plus
Et la reine des hirondelles
Ne tourne plus, ne tourne plus.

Un jour j'ai rencontré le vautour et l'orfraie.
Leur ombre sur le sol ne m'a pas étonné.
J'ai déchiffré plus tard sur des remparts de craie
L'initiale au charbon d'un nom que je connais.

Un vampire a frappé ma vitre de son aile:
Qu'il entre, couronné des algues de l'étang,
Avec son beau collier de vives coccinelles
Qui prédisent l'amour, la pluie et le beau temps.

Coucher avec elle
Pour le sommeil côte à côte
Pour les rêves paralleles
Pour la double respiration

Coucher avec elle
Pour l'ombre unique et surprenante
Pour la même chaleur
Pour la même solitude

Coucher avec elle
Pour l'aurore partagée
Pour le minuit identique
Pour les mêmes fantômes

Nu mai cînţi, pasăre mică,
Pentru ea în colivie
Şi regina-rîndunică
N-o să vie, n-o să vie.

Zburau deasupra-mi uliul cu pajura-mpreună
Rotindu-şi umbra mare pe cîmpul ca un scut,
Cînd am citit pe-o stîncă trăsnită de furtună
Parafa unui nume ce-mi este cunoscut.

Îmi bate un vampir cu aripa-n fereastră;
Să intre-mpodobit de-a algelor cunună
Unde s-a aninat gîngania măiastră
Care vesteşte ploaia, iubirea, vremea bună!

Să dorm cu ea
Pentru somnul alături
Pentru visele paralele
Pentru dubla respiraţie.

Să dorm cu ea
Pentru umbra unică, neaşteptată
Pentru aceeaşi căldură
Pentru aceeaşi singurătate

Să dorm cu ea
Pentru zorile împărţite
Pentru acelaşi miez de noapte
Pentru aceleaşi fantome

Coucher coucher avec elle
Pour l'amour absolu
Pour le vice, pour le vice
Pour les baisers de toute espèce

Coucher avec elle
Pour un naufrage ineffable
Pour se prostituer l'un à l'autre
Pour se confondre

Coucher avec elle
Pour se prouver et prouver vraiment
Que jamais n'a pesé sur l'âme et le corps des amants
Le mensonge d'une tache originelle,

Toujours avoir le plus grand amour pour elle
N'est pas difficile
Mais tout est douteux pour les cœurs de feu, pour les cœurs fidèles

Toujours avoir le plus grand amour
Y a-t-il des trahisons involontaires
Non la chair n'est jamais menteuse
Et le corps du plus vicieux reste pur

Pur comme le plus grand amour pour elle
Dans mon seul cœur il fleurit sans contrainte
Nulles boue jamais n'atteignit l'image de celle
La seule aimée dans le cœur de l'amant.

Să dorm, să dorm cu ea
Pentru iubirea deplină
Pentru viciu, pentru viciu
Pentru sărutările toate

Să dorm cu ea
Pentru nespusa scufundare
Pentr-a ne desfrîna amîndoi
Pentru-a ne topi laolaltă

Să dorm cu ea
Pentru a-mi dovedi şi-a sta mărturie
Că niciodată n-a apăsat pe sufletul şi trupul celor îndrăgostiţi
Minciuna unui păcat originar.

Nu este greu
Să-i port cea mai mare dragoste mereu
Dar totul e îndoielnic pentru o inimă arzătoare, pentru o inimă credincioasă.

Nimic nu-mi stă-mpotrivă
Să-i port cea mai mare dragoste mereu
Chiar cînd fără voie păcătuiesc.
Nu, niciodată carnea nu minte
Şi trupul celui mai scîrbav rămîne fără prihană

Neprihănit ca iubirea cea mare pentru ea
Înflorită-n voie în inima mea
Şi nici un strop n-a atins icoana acelei
Ce singură-i iubită în inima iubitului.

Nulle boue jamais n'atteignit le plus grand amour pour elle
C'est pour sa pureté qu'on admire le diamant
Nulle boue ne tache le diamant ni le cœur de celle
La plus aimée dans le cœur de l'amant

Le plus sincère amant capable du plus grand amour
N'est pas un chaste ni un ascète ni un puritain
Et s'il éprouve le corps des plus belles
C'est qu'il sait bien que le plus beau est celui de l'aimée

Le plus sincère amant est un débauché
Sa bouche a connu et éprouvé tous les baisers
Se livrerait-il a tous les vices
Il n'en vaudrait que mieux

Car le plus sincère amant s'il n'est pas aimé par celle qu'il aime
Peu lui importe, il l'aimera
Eternellement désirera d'être aimé
Et d'aimer sans espoir deviendra pur comme un diamant.

Tout son corps ne sera qu'une proie décevante
Pour les fausses amantes et pour les faux amours
Et sans pitié
L'amant le veritable sacrifiera tout pour celle qu'il aime

Qu'importe s'il a toujours le plus grand amour pour elle
Au jour de la rencontre désirée

Nici un strop n-a atins iubirea cea mare pe care i-o port,
Pentru limpezimea lui e rîvnit diamantul
Nici un strop nu-l mînjeşte pe el, nici inima celei
Ce este mai iubită în inima iubitului.

Iubitul cel mai credincios, de cea mai mare dragoste în stare
Nu e nici cuvios, nici ascet, nici sihastru
Şi cînd atinge trupul celor mai mîndre femei
El ştie bine că-al iubitei sale e între toate cel mai mîndru.

Iubitul cel mai credincios e un scîrbav
Gura i-a cunoscut tot soiul de săruturi
Şi cu cît s-ar lăsa mai mult întinat
Cu-atît mai mult ar preţui.

Celui mai credincios iubit, dacă aleasa nu-l iubeşte
Nu-i pasă, el o va iubi
Şi-n veci îi va rîvni iubirea
Şi-n veci iubind-o, cu disperare, ajunge limpede ca diamantul.

Tot trupul nu-i va fi decît o pradă-nşelătoare
Zvîrlită ibovnicelor şi prihănitelor iubiri
Şi cel îndrăgostit cu-adevărat fără cruţare va jertfi
Totul pentru iubita lui.

Ce-i pasă, dacă el îi poartă-ntr-una iubirea cea mai mare,
Şi-n mult rîvnita zi cînd va vedea-o

Il sera plus pur que l'aube et le feu
Et prêt pour l'extase

Toujours avoir le plus grand amour pour elle
Il n'y a pas de trahison corporelle
Et que ton cœur batte toujours pour elle
Que tes yeux se ferment sur son unique image.

Etre aimé par elle
Nul bonheur nulle félicité
Désir pas même
Mais volonté où plutôt destin

Etre aimé par elle
Non pas une nuit de toutes les nuits
Mais à jamais pour l'éternel présent
Sans paysage et sans lumières

Etre aimé par elle
Ecrit dans les signes du temps
Malgré tout contre antan et futur
A jamais

Mais pour être aimé par elle
Faut-il perdre jusqu'à l'amour,
La vie n'en parlons pas
L'amour l'amour non plus

Mai pur va fi ca zorile și focul
Și gata de minuni.

Cînd porți mereu iubitei dragostea cea mai mare
Nu-ncape nici o trupească trădare
Și inima îți bate într-una pentru ea
Și ochii ți-i închizi numai cu ea în gînd.

Să fii iubit de ea
Nu-i nici noroc, nici fericire
Nici chiar dorință
Ci o voință doar, sau mai curînd o soartă

Să fii iubit de ea
Nu doar o noapte între nopți
Însă pe veci, pentru un veșnic azi
Fără de zare, fără peisaj

Să fii iubit de ea
E scris în semnele vremii
Oricare-ar fi, trecute, viitoare,
De-a pururea.

Dar ca să fii iubit de ea
Pînă și iubirea cată să ți-o pierzi
De viață, nici nu mai e vorbă
Nici de iubire, nici de ea.

Etre aimé par elle
C'est inévitable
Pas de chants pas de cris
Nul sentiment

Etre aimé par elle
Marbre impasible Mers figées Ciels implacables
Mais attendre, attendre longtemps, attendre encore.
Attendre? nié par l'éternité.

Mourir après elle
Est le rôle dévolu à l'amant
A lui seul le droit suprême
De graver un nom sur une pierre périssable

De graver un nom sur un arbre perissable
Et de s'éteindre pour jamais
S'éteindre lui après elle
Mais l'amour le plus grand amour
Brûlera comme une flamme éternelle.

Depuis de si longs mois, ma chère, que je t'aime
Pourquoi ne pas vouloir connaître mes travaux?
Si mes jours sont soumis à de mornes systèmes
Mes nuits sont escortées par de nobles prévôts.

Dois-je veiller encore un bûcher renaissant,
Si vif que le Phénix ne pourrait y survivre,

Să fii iubit de ea
E inevitabil
Nici cîntec, nici chemări
Nici un sentiment.

Să fii iubit de ea
Stîncă nepătrunsă. Mare-ncremenită. Ceruri neclintite.
Dar să aştepţi, să aştepţi vreme lungă, şi tot să mai aştepţi
Să aştepţi mereu!
Cu veşnicia împotrivă-ţi.

Să moară după ea
E soarta cuvenită iubitului
E numai al lui acest drept suprem
De a ciopli un nume pe-o piatră pieritoare

De a săpa-n deşert un nume pe trunchiul unui pom
Şi de-a se stinge pe vecie
De a se stinge-n urma ei
Dar dragostea, cea mai mare dragoste,
Va arde ca o flacără veşnică.

Iubita mea, de-atîta vreme de cînd mi-eşti dragă
Cum de n-ai vrut să ştii nimic din truda mea?
Dacă lucrări posace îmi umplu ziua-ntreagă,
Îmi străluceşte dorul prin noapte ca o stea.

Mereu voi sta de veghe şi ca un rug voi arde
Dar din cenuşa mea Phoenix n-o să învie;

Ou dois-je, naufragé, vers les vaisseaux passant
Effeuiller sans raison les pages de ce livre?

Dois-je m'anéantir pour éteindre ma foi?
L'univers de mon rêve exalte ton image
Mais les pays fameux que j'ai créé pour toi
Seront-il traversés mieux que par ton mirage?

S'il faut mourir au pied des idoles rivales,
Je suis prêt. Confessant ta cruelle grandeur
Je mourrai si tu veux pour n'être en tes annales
Que l'écho faiblissant d'une inutile ardeur.

Je donne tout pour toi jusqu'au cœur des fantômes
Soumis à mon fatal et délicieux tourment
Quitte pour disparaître en deux lignes d'un tome
Et sans être invoqué le soir par les amants.

Je suis las de combattre un sort qui se dérobe,
Las de tenter l'oubli, las de me souvenir
Du moindre des parfums émanant de ta robe,
Las de te détester et las de te bénir.

Je valais mieux que ça mais tu l'as méconnu.
Un jour d'entre les jours de soleil sur les roches
Souviens-toi de l'amant dont le cœur était nu
Et qui sut te servir sans peur et sans reproche.

Ori, naufragiat pe-un ţărm zvîrlit departe,
Voi răsfoi o carte cuprins de nostalgie.

În timp ce nave triste plutesc spre ţări străine,
Poporul meu de visuri ca-n ape te răsfrînge
Şi mîndrele tărîmuri scornite pentru tine
Vedenia ta mută în zbor le va atinge.

De sînt doar fumul strîmb al jertfei neprimite
Care nici un mesagiu spre ceruri n-o să poarte,
Sub ochii tăi de idol şi buzele-mpietrite
Mărturisindu-ţi faima, stau pregătit de moarte.

Îţi voi aduce-n dar un suflet de strigoi
Dacă blestemul negru e scris să mă lovească,
Pierdut voi fi-ntr-o carte cu gălbejite foi
Şi pe sub seri amanţii n-au să mă pomenească.

Am obosit să lupt cu-o soartă ce mă minte,
Am obosit să uit ori să-mi mai amintesc
Parfumul ce prin carnea ta dulce se aprinde,
Obosit să te blestem ori să te preamăresc.

Adevăratul preţ nu mi l-ai cunoscut,
Dar soarele va pune cîndva pe munţi beteală
Şi-ai să-ţi aduci aminte că eu ţi-am fost, tăcut,
Iubitul fără teamă şi fără de greşeală.

Attends-tu que j'aborde à de lointains rivages
Pour dire en regardant tes genoux désertés:
„Qui donc s'en est allé j'ignore son visage
Mais pourquoi s'en va-t-il seul vers sa liberté?

„Il faut le retrouver serviteur infidèle
L'enchaîner a mon bagne après l'avoir châţié
Et qu'il me serve encore avec un coeur fidèle
Sans même pour sa peine éprouver ma pitié.

„Je connais pour les coeurs des prisons fantastiques:
Que l'amant fugitif y retourne au plus tôt
Car il me faut ce soir de nombreux domestiques
Pour cirer mes souliers et m'offrir le manteau."

A quoi bon? L'évadé connaît bien sa prison
Sans doute a-t-il choisi de trop précieux otages
Pour vouloir à nouveau te payer sa rançon;
Les trésors d'un coeur pur ne souffrent pas partage.

Evade-toi de l'eau, des prisons, des potences
Adieu, je partirai comme on meurt un matin.
Ce ne sont pas les lieus qui feront la distance
Mais ces mots: Je l'aimais! murmurés au lointain

Adorable signe inscrit dans les eaux mortes,
Profondeurs boueuses
O poissons qui rôdez autour des algues
Où est la source que j'entend couler depuis si longtemps
Et que je n'ai jamais rencontrée
Qui ferme sans cesse des portes lourdes et sonores?

Ci eu voi fi de mult pe-un ţărm îndepărtat,
Cînd tu, rotind în jur privirile mirate,
Vei spune: „Nu ştiu bine chipul celui plecat
Care-a fugit de mine, pe mări, spre libertate!

Aduceţi-o-napoi pe sluga nesupusă
Iar pentru vina lui, să fie pus în fiare,
Să mă slujească iară cu inimă supusă
Cît nu-i voi arăta un semn de îndurare!

Pentru aceste inimi, ştiu grele închisori;
Vreau repede iubitul fugar napoi să vină,
Că-mi trebuie-astăseară cît mai mulţi servitori
Pantofii să mi-i şteargă şi-oglinzile să-mi ţină!"

Dar evadatul singur îşi ştie închisoarea
Şi dorul lui rămîne cel mai de preţ chezaş,
Într-însul se adună întoarcerea, plecarea,
Ci taina lui adîncă nu suferă părtaşi.

Fugar din ştreangul meu, din închisori, din ape,
Voi pleca într-o zi cum aş muri în zori
Iar verzile savane îmi vor fi mai aproape
Decît chemarea ta ţipată prin cocori.

Un semn nepreţuit înscris în ape moarte
În mocirle fără fund,
Peştii mîngîie-ncet firele de alge,
Unde-i izvorul ce-l aud de-atîta timp curgînd
Care nu mi-a ieşit în cale niciodată?
Cine trînteşte uşi grele şi sonore?

Eaux mortes Source invisible
Criminel attends-moi au détour du sentier parmi les grandes ciguës.
Pareilles aux nuages les soirées sans raison naissent et meurent avec ce tatouage au dessus du sein gauche:
Demain
L'eau s'écoule lentement par une fêlure de la bouteille où les plus fameux astrologues viennent boire l'élixir de vie
Tandis que l'homme aux yeux clos ne sait que répéter
„Une cigogne de perdue, deux de retrouvées"
Et que les ciguës se fanent dans l'ombre du rendez-vous
Et que demain ponctuel mais masqué en costume de prudhomme
ouvre un grand parapluie rouge au milieu de la prairie où sèche le linge des fermières de l'aube.
Blêmes effigies fantômes dressées de marbre dans les palais nocturnes
Une lame de parquet craque
Une épée tombe seule et fiche dans le sol
Et je marche sans arrêt à travers une succession de grandes salles vides dont les parquets cirés ont le reflet de l'eau.
Il y a des mains dans cette nuit de marais
Une main blanche et qui est comme un personnage vivant
Et qui est la main sur laquelle je voudrais poser mes lèvres et où je n'ose pas les poser
Il y a les mains terribles
Main noircie d'encre de l'écolier triste
Main rouge sur le mur de la chambre du crime
Main pâle de la morte
Mains qui tiennent un couteau ou un revolver
Mains ouvertes

Ape moarte. Izvoare nevăzute.
Ucigaşule, aşteaptă-mă în cotul potecii, printre cucutele înalte!
Fără rost, ca norii, serile se nasc şi mor purtînd pe sînul sting un tatuaj:
Mîine.
Apa se scurge-ncet printr-o crăpătură a ulciorului de unde magi vestiţi vin să bea elixirul vieţii
Pe cînd omul cu ochii închişi repetă mereu:
„Pentru o barză pierdută, două cîştigate".
Iar cucutele se veştejesc la umbra întîlnirii
Şi mîine, punctual dar deghizat în portărel, voi deschide o mare umbrelă roşie în mijlocul preeriei unde se usucă-n zori rufele fermierilor.
Pălite efigii, stafiile de marmură-nălţate în palatele nocturne.
O şipcă trosneşte în duşumea
O sabie cade şi se-nfige-n pămînt
Şi eu merg într-una prin sălile goale al căror parchet lustruit luceşte ca apa.
Prin noaptea asta de mlaştină sunt mîini nenumărate
O mînă albă ca o făptură vie,
E mîna pe care vreau să-mi lipesc buzele şi nu îndrăznesc,
Sunt mîini teribile
Mîna mînjită de cerneală a unui trist şcolar
Mîna roşie pe zidul din odaia crimei
Mîna palidă de moartă
Mîini care ţin un cuţit sau un pistol
Mîini deschise

Mains fermées
Mains abjectes qui tiennent un porte-plume
O ma main toi aussi toi aussi
Ma main avec tes lignes et pourtant c'est ainsi
Pourquoi maculer tes lignes mystérieuses
Pourquoi? plutôt les menottes plutôt te mutiler plutôt plutôt
Ecris, écris car c'est une lettre que tu écris à elle et que ce moyen impur est un moyen de la toucher
Mains qui se tendent, mains qui s'offrent
Y a-t-il une main sincère parmi elles
Ah je n'ose plus serrer les mains
Mains menteuses mains lâches mains que je hais
Mains qui avouent et qui tremblent quand je regarde dans les yeux
Y a-t-il encore une main que je puisse serrer avec confiance
Mains sur la bouche de l'amour
Mains sur le coeur sans amour
Mains au feu de l'amour
Mains à couper du faux amour
Mains basses sur l'amour
Mains mortes à l'amour
Mains forcées pour l'amour
Mains levées sur l'amour
Mains tenues sur l'amour
Mains hautes sur l'amour
Mains tendues vers l'amour
Mains d'oeuvre d'amour
Mains hereuses d'amour
Mains à la pâte hors l'amour horribles mains
Mains liées par l'amour éternellement
Mains lavées par l'amour par des flots implacables
Mains à la main c'est l'amour qui rôde
Mains pleines c'est encore l'amour
Mains armées c'est le véritable amour

Mîini închise
Mîini netrebnice care țin un toc,
O mîna mea, și tu, și tu
Mîna mea, cu toate liniile pe care le ai în palmă (și totuși așa este)
De ce să-ți mîzgălești tainicele linii
De ce? Mai bine cătușele, mai bine să te tai, mai bine,
Mai bine.
Scrie, scrie fiindcă asta e o scrisoare pe care i-o scrii ei și acest mijloc impur este un prilej ca s-o atingi,
Mîini ce ți se-ntind, mîini ce ți se oferă,
E printre ele o mînă sinceră?
Nu mai îndrăznesc să strîng mîinile,
Mîini mincinoase, mîini trădătoare, mîini pe care vă urăsc,
Mîini ce spun totul și tremură cînd privești drept în ochi
Mai e vreo mînă pe care s-o pot strînge cu încredere?
Mîini pe gura iubită
Mîini pe inima neiubită
Mîini la focul iubirii
Mîini tăiate de neiubire
Mîini netrebnice-n iubire
Mîini moarte de iubire
Mîini sugrumate de iubire
Mîini ridicate asupra iubirii
Mîini ținute deasupra iubirii
Mîini cerșind iubire
Mîini de lucru-n iubire
Mîini poruncind iubirii
Mîini fericite de iubire
Mîini de-ajutor în afara iubirii, groaznice mîini,
Mîini înlănțuite în veșnică iubire
Mîini spălate de iubire, de nestăvilite valuri
Mînă-n mînă, iubirea dă tîrcoale,
Mîinile pline, tot iubire
Mîini înarmate, adevărata iubire

Mains de maître mains de l'amour
Main chaude d'amour
Main offerte à l'amour
Main de justice main d'amour
Main forte à l'amour!
Mains Mains toutes les mains
Un homme se noie un main sort des flots
Un homme s'en va une main s'agite
Une main se crispe un cœur souffre
Une main se ferme ô divine colère
Une main encore une main
Une main sur mon épaule
Qui est-ce?
Est-ce toi enfin?
Il fait trop sombre! quelles ténèbres!
Je ne sais plus à qui sont les mains
Ce qu'elles veulent
Ce qu'elles disent
Les mains sont trompeuses
Je me souviens encore de mains blanches dans l'obscurité étendues sur un table, dans l'attente
Je me souviens de mains dont l'étreinte m'était chère
Et je ne sais plus
Il y a trop de traîtres trop de menteurs
Ah même ma main qui écrit
Un couteau! une arme! un outil!
Tout sauf écrire.
Du sang du sang
Patience ce jour se lévera.
Eglantines flétries parmi les herbiers
O feuilles jaunes
Tout craque dans cette chambre
Comme dans l'allée nocturne les herbes sous le pied

Mîini de stăpîn, mîini de iubire
Mînă fierbinte de iubire
Mînă întinsă iubirii
Mînă-a dreptăţii, mînă-a iubirii
Mînă-puternică-n iubire!
Mîini, mîini, toate mîinile.
Un om se îneacă, o mînă iese din valuri
Un om pleacă, flutură o mînă
O mînă se crispează, o inimă suferă
O mînă strînge pumnul, o, sfîntă furie
O mînă, încă o mînă
O mînă pe umărul meu
Cine e?
Eşti tu, în sfîrşit?
Întuneric! Ce beznă!
Nu mai ştiu ale cui sînt mîinile astea
Ce vor
Ce spun
Mîinile sunt înşelătoare
Îmi amintesc de mîini albe-n întuneric întinse pe o masă aşteptînd,
Îmi amintesc de nişte mîini a căror căldură mi-era scumpă
Şi nu mai ştiu
Sunt prea mulţi trădători, prea mulţi mincinoşi
O, chiar şi mîna aceasta a mea care scrie,
Un cuţit, o armă! o sculă!
Orice, afară de scris
Sînge, sînge!
Răbdare, se va lumina de ziuă!
Flori de măceş veştejite-n ierbare
O, frunze galbene
Totul foşneşte în odaia asta
Ca pe aleea nocturnă, frunzele sub paşi

De grandes ailes invisibles immobilisent mes bras et le retentissement d'une mer lointaine parvient jusqu'à moi
Le lit roule jusqu'à l'aube sa bordure d'écume et l'aube ne paraît pas
Ne paraîtra jamais
Verre pilé, boiseries pourries, rêves interminables, fleurs flétries,
Une main se pose à travers les ténèbres toute blanche sur mon front,
Et j'écouterai jusqu'au jour improbable
Voler en se heurtant aux murailles et aux meubles l'oiseau de paradis,
L'oiseau que j'ai enfermé par mégarde
Rien qu'en fermant les yeux.
Jamais l'aube à grands cris bleuissant les lavoirs
L'aube savon trempé dans l'eau des fleuves noirs
L'aube ne moussera sur cette nuit livide
Ni sur nos doigts tremblans ni sur nos verres vides
C'est la nuit sans frontière et fille des sapins
Qui fait grincer au port la chaîne des grappins
Nuit des nuits sans amour étrangleuse du rêve
Nuit de sang nuit de feu nuit de guerre sans trêve
Nuit de chemin perdu parmi les escaliers
Et de pieds retombant trop lourds sur les paliers,
Nuit de luxure nuit de chute dans l'abîme
Nuit de chaînes sonnant dans la salle du crime
Nuit de fantômes nus se glissant dans les lits
Nuit de réveil quand les dormeurs sont affaiblis
Sentant rouler du sang sur leur maigre poitrine
Et monter a leurs dents la bave de l'angine
Ils caressent dans l'ombre un vampire velu
Et ne distinguent pas si le monstre goulu
N'est pas leur cœur battant sous leurs côtes souillées

Uriașe aripi nevăzute îmi prind brațele și vuietul îndepărtat al mării vine pînă la mine
Patul își rostogolește marginea pînă-n zori și zorile nu se mai ivesc
Nu se vor ivi niciodată
Sticlă pisată, lambriuri putrede, visuri neîntrerupte, flori veștejite
Prin întuneric o mînă foarte albă mi se așează pe frunte
Și voi asculta pînă-n ziua îndoielnică
Cum zboară lovindu-se de pereți și de mobile pasărea paradisului
Pasărea pe care din greșeală-am închis-o
Doar închizîndu-mi ochii.
Zorile nu vor țîșni strălucitoare în geamuri,
Zorile jilave scame spînzurînd de ramuri,
Zorile nu vor foșni peste cortina nopții moale
Nici peste mîinile crispate, nici peste paharele goale;
E-o noapte lungă, fără margini, o noapte smulsă printre alge,
Cînd scîrțîie miorlăitor în port odgoane și catarge,
Noapte a nopților de dor care visul mi-l sugrumă
Noapte de sînge, de foc, de războaie și de ciumă,
Noapte cu drumeți pierduți pe rătăcite cărări
Și cu alții obosiți călcînd rar și greu pe scări,
Noaptea căderii-n prăpastii, noapte a destrăbălării,
Noapte cu sunet de lanțuri pe sub gangul închisorii,
Noapte-a stafiilor goale ce-n așternut ți se bagă,
Noapte de trezie-n care adormiții fără vlagă
Cînd sîngele-n piept le bate ca-ntr-o cutie de oase
Și din gît în cerul gurii urcă balele cleioase,
Cînd mîna desmiardă-n umbră un vampir catifelat
Fără să-și poată da seama de monstrul ne'ndestulat
Nu-i inima ce le bate pe sub coastele murdare.

Nuit d'échos indistincts et de braises mouillées
Nuit d'incendies étincelant sur les miroirs
Nuit d'aveugle cherchant des sous dans les tiroirs
Nuit des nuits sans amour, où les draps se dérobent
Où sur les boulevards sifflent les policiers
O nuit! cruelle nuit où frissonnent des robes
Où chuchotent des voix au chevet des malades
Nuit close pour jamais par des verrous d'acier
Nuit ô nuit solitaire et sans astre et sans rade!
Dans tes yeux, dans ton cœur et dans le ciel aussi
Vois s'étoiler soudain l'univers imprécis
La fissure grandir étroite et lumineuse
Comme si quelque fauve aux griffes paresseuses
Avait étreint la nuit et l'avait déchirée
(Mais la lueur sera pâle et lente la marée)
Des nervures courir dans le cristal fragile
Des fêlures mimer des couleuvres agiles
Qui rouleraient et se noueraient dans la lueur
Pâle d'une aube étrange. Ainsi lorsque le joueur
Fatigué de tourner les cartes symboliques
Voit le matin cruel éclairer les portiques,
Maintes pensées et maints désirs presque oubliés
Maints éventails flétris tombent sur les paliers.
Taits-toi! pose la plume et ferme les oreilles
Aux pas lents et pesants qui montent l'escalier
La nuit déja pâlit mais cette aube est pareille
A des papillons morts au pied des chandeliers.
Une tempête de fantômes sacrifie
Tes yeux qui les défient aux larmes du désir,
Quant au ciel plus fané qu'une photographie
Usée par les regards il n'est qu'un long loisir.

Noapte de jăratec stins și cu voci rătăcitoare,
Noapte plină de incendii oglindite prin odăi,
Noapte-a orbilor ce-și cată gologanii prin sertare,
Noapte-a nopților de dor sfîșiate de văpăi,
Cu vardiștii fluierînd pe trotuarele-adormite,
O, crudă noapte prin care foșnesc rochi-nfiorate,
Cînd la capul celor bolnavi se vorbește-ncet, în șoapte,
Noapte pe veci încuiată cu zăvoare ferecate,
Noaptea cea mai solitară, fără ceruri înstelate!
În inima, în ochii tăi și-n cerul tău întunecos,
Văd aprinzîndu-se deodată un univers cam nebulos,
Mărindu-se o crăpătură subțire-ntîi și luminoasă,
Ca și cum nu știu ce fiară cu o gheară lenevoasă
A zgîriat fundul nopții ce acuma-i sfîșiată
(Dar lumina e firavă și mareea prea înceată.)
Cum într-un limpede cristal gonesc subțirile nervuri
Și ca niște iuți șopîrle lunecînd prin crăpături
Pînă ce, rostogolite, se îneacă-n reflectorul
Șters, al zorilor lăptoase, — așa văd cum jucătorul
Obosit să mai încerce cartea ce noroc îi poartă
Vede altă dimineață intrînd prin luminoasa poartă,
Atîtea gînduri și dorințe care erau uitate-aproape
Și-atîtea veștezi evantaie, ca frunzele căzînd pe ape.
Taci! Lasă condeiul, urechea să nu-ți mai tresară
La pașii de pe scară, la mîna de pe clampă,
Noaptea a pălit iar zorile stau gata să răsară
Plutind în jurul ei ca fluturii de lampă.
Un ultim vîrtej și din el o stafie
Mai zăresc ochii tăi printre lacrimi de dor,
Pe cînd cerul mai veșted ca o fotografie
Uzată de priviri, se-arată-odihnitor.

Appelle la sirène et l'étoile à grands cris
Si tu ne peux dormir bouche close et mains jointes
Ainsi qu'un chevalier de pierre qui sourit
A voir le ciel sans dieux et les enfers sans plainte.

O, Révolte!

Strigă-ți sirena și spre steaua ta răcnește
Dacă nu poți dormi tăcut și prins în zale
Precum un cavaler, de piatră, ce zîmbește
Spre cerul fără zei și iadul fără jale.

O, Revoltă, deschide-mi tărîmurile tale!

10 JUIN 1936

Au détour du chemin,
Il étendit la main,
Devant le beau matin.

Le ciel était si clair
Que les nuages dans l'air
Ressemblaient a l'écume de la mer.

Et la fleur des pommiers
Blanchissait dans les prés
Où séchait le linge lavé.

La source qui chantait,
Chantait la vie qui passait
Au long des prés, au long des haies.

10 IUNIE 1936

La răscruce-n drumul mare
Și-a-ntins mîna în răcoare
Într-a dimineții boare.

Bolta-i limpede, înaltă,
Că norul în ea se scaldă
Și ca spuma-n val tresaltă.

Iar floarea de iasomie
Înflorea albă-n cîmpie
Ca tortul nălbit de iie.

Izvorul ce strălucea
Cînta viața ce trecea
Peste cîmp, peste vîlcea,

Et la forêt a l'horizon,
Où verdissait le gazon,
Comme une cloche était pleine de sons.

La vie était si belle,
Elle entrait si bien dans ses prunelles,
Dans son cœurs et dans ses oreilles,

Qu'il éclata de rire:
Il rit au monde et aux soupirs
Du vent dans les arbres en fleur.

Il rit à l'odeur de la terre,
Il rit au linge des lavandières,
Il rit au nuages passant dans l'air.

Comme il riait en haut de la colline,
Parut la fille de belle mine
Qui venait de la maison voisine.

Et la fille rit aussi
Et quand son rire s'évanouit
Les oiseaux chantaient à nouveau.

Elle rit de le voir rire
Et les colombes qui se mirent
Dans les bassins aux calmes eaux

Iar pădurea-n fund de zare
Bătea parcă-n iarba mare
Clopote de sărbătoare.

Şi aşa de mîndră-i viaţa,
Parcă-ţi spală dimineaţa
Ochii, sufletul şi faţa,

Că el rîse-n gura mare
Lumii-ntregi şi spre-acea boare
De zefir, prin pomii-n floare.

El zîmbise-aşa-n răcoare,
Spre năframele din zare,
Spre norii din bolta mare.

Cum rîdea pe dîmb, deodată
Se ivi o dulce fată
Dintr-o curte-nvecinată.

Copila a rîs şi ea,
Şi din pom, o turturea
Cînta iar, cînd ea tăcea.

Ea, de rîsul lui a rîs.
Turturelele s-au pus
În vîrful fîntînii, sus,

Ècoutèrent son rire
Dans l'air s'évanouir.

Jamais plus ils ne se revirent.

Elle passa souvent sur le chemin
Où l'homme tendit la main
A la lumière du matin.

Maintes fois il se souvint d'elle
Et sa mémoire trop fidèle
Se reflétait dans ses prunelles.

Maintes fois elle se souvint de lui
Et dans l'eau profonde du puits
C'est son visage qu'elle revit.

Les ans passèrent un à un
En pâlissant comme au matin
Les cartes qu'un joueur tient dans sa main.

Tous deux pourrissent dans la terre,
Mordus par les vers sincères.
La terre emplit leur bouche pour les faire taire .

Auzind cum i se pierde
Rîsetu'n văzduhul verde.

De-atunci ei nu se mai văzură.

Ea a trecut de-atîtea ori
Pe unde-acel călător
Întinsese mîna-n zori.

Iară el, de-atunci-nainte,
O avea mereu în minte
Ca aievea, dinainte.

Adesea fata-n gînd îl cată,
Ci doar fîntîna-ntunecată
Obrazul lui i-l mai arată.

Trecu al anilor soroc
Precum în zori pălesc pe loc
În palmă, cărțile de joc.

Acum ei putrezesc în tină
Mușcați de sincera vermină.
Le tace gura, de lut plină.

Peut-être s'appelleraient-ils dans la nuit,
Si la mort n'avait horreur du bruit:
Le chemin reste et le temps fuit.

Mais chaque jour le beau matin
Comme un œuf tombe dans la main
Du passant sur le chemin.

Chaque jour le ciel et si clair
Que les nuages dans l'air
Sont comme l'écume sur la mer.

Morts! Epaves sombrées dans la terre,
Nous ignorons vos misères
Chantées par les solitaires.

Nous nageons, nous vivons,
Dans l'air pur de chaque saison.
La vie est belle et l'air est bon.

Ș-ar mai striga, prin noaptea neagră
Dar morții nu-i e larma dragă
Doar drumul stă și timpu-aleargă—

Ci, zilnic, dimineața clară
Ca ou-n palmă-i se pogoară
Oricui străbate drumul iară.

Și-i zilnic bolta străvezie
Că norii-n aer par să fie
Pe-o mare, spumă colilie.

O, morți! epave de țărînă,
Știm noi ce-amaruri vă adună
Vreun singuratic cînd le-ngînă?

Plutind noi trecem prin lumină
Ca printr-a anului grădină.
Frumoasă-i viața și senină.

Arthur Rimbaud

(1854—1891)

La 1873, adică la 19 ani, Arthur Rimbaud era un poet consumat, dezabuzat de poezie, care vestise lumii „nu numai jurămîntul tăcerii, dar și pocăința de a fi vorbit. Și acest act, orgoliu sau sacrificiu, dispreț sau pudoare, nu întrece oare și mai mult în frumusețe minunea tiranică a operei sale în care se sfîșie o inimă uriașă ce ne tulbură pînă-n viscere pentru ca să ne arunce într-o lume strălucitoare?"

Stilul acesta, cam pompier, cam adjectival și cam umflat al lui Paterne Berrichon, unul din catolicii care-au ostenit o dată cu Paul Claudel să-l prezinte cu orice preț pe Rimbaud ca pe un credincios pocăit, nu poate să acopere cu totul adevărul.

Căci Rimbaud n-a renunțat la poezie nici din sacrificiu, nici din pocăință, ci fiindcă a vrut să trăiască la aceeași tensiune și a simțit că poezia nu se răscumpără decît cu viața. Echivalentul și izvorul ei e viața, în înțelesul cel mai material, mai direct, mai concret, mai brutal și necruțător. Și după o poezie cît se poate de directă (n-am priceput niciodată de ce e rînduit Rimbaud printre simboliști, dacă nu cumva lucrul se explică doar prin suficiența criticii de a se servi de tipare dinainte hotărîte), poetul avea să intre în viața cea mai directă. Viața de afaceri, de negustor, și încă negustor colonial cum a fost el, negutător de fildeș și de aur în Etiopia, — viața reală *adică, ba încă de un realism foarte istoric: imperialismul colonial francez.*

Fiindcă nimic nu întrece tăria visului decît realitatea însăși. Și pe de altă parte, nimic nu-l întreține mai trainic. Iar poezia omului de acțiune e una nescrisă în conturi și registre: e aceea care dă de mîncare, care pune-n mișcare oamenii, animalele, pasiunile și motoarele, care-l împinge să alerge, să care, să se preschimbe, ca seva din pămînt în clorofilă.

Pe poezia asta, netipărită-n nici o stanță, și-a schimbat Arthur Rimbaud poezia scrisă între cincisprezece și nouăsprezece ani. Dar în aceasta din urmă se cuprindea, ca o presimțire, și cea dintîi. Era-ntr-însa o privire crudă, violentă și dezgolită asupra vieții, ca a unui om care-și încearcă pînă la ultima limită puterile înainte de a porni la treabă. Căci versul lui, așa cum singur a mărturisit-o, nu-i mai însoțește acțiunea, ci i-o premerge. Acesta cată să fie și înțelesul poeziei moderne: să conducă și să prevestească viața. Sau, dacă nu, să se contopească în viață, să fie una cu ea, una din treptele de creștere și împlinire a omului, ca tot ce însemnează-n efortul lui creație, exprimare de sine prin faptă. Și fiindcă a înțeles acest lucru încă de acum nouăzeci de ani, Arthur Rimbaud e și unul din marii poeți contemporani.

Poemul ce urmează, „splendidă și furioasă apostrofă adresată de Rimbaud conservatorilor la rentoarcerea lor în Paris după victoria armatelor de la Versailles asupra comunarzilor", cuprinde mai multe variante, el fiind retranscris din memorie de către Verlaine căruia i l-a trimes în august 1871. De aceia, pe lîngă traducerea foarte liberă se adaugă și deosebirile dintre cele două ediții consultate: Mercure de France *și* N.R.F. — Bibl. de la Pléiade.

Bibliografie:

Oeuvres de Artur Rimbaud, cu o prefață de Paul Claudel, éd. Mercure de France, 1939.
Oeuvres complètes, Bibliothéque de la Pléiade, N.R.F. 1955.

PARIS SE REPEUPLE

O lâches, la voilà! Dégorgez dans les gares!
Le soleil essuya de ses poumons ardents
Les boulevards qu'un soir comblèrent les Barbares.
Voilà la Cité sainte, assise à l'occident!

Allez! on préviendra les reflux d'incendie,
Voilà les quais, voilà les boulevards, voilà
Les maisons sur l'azur léger qui s'irradie
Et qu'un soir la rougeur des bombes ébranla!

Cachez les palais morts dans des niches de planches!
L'ancien jour effaré rafraîchit vos regards.
Voici le troupeau roux des tordeuses de hanches:
Soyez fous, vous serez drôles, étant hagards!

Tas de chiennes en rut mangeant des cataplasmes,
Le cri des maisons d'or vous réclame! Volez,
Mangez! Voici la nuit de joie aux profonds spasmes
Qui descend dans la rue: ô buveurs désolés,

PARISUL SE REPOPULEAZĂ

O, laşilor, priviţi-l! Deşertaţi-vă-n gară!
Soarele i-a zvîntat, dogorindu-l de sus,
Străzile năpădite de Barbari într-o seară.
Iată Cetatea sfîntă, străjuind în apus!

Puteţi veni, incendiul n-o să mai izbucnească!
Iată-i largile cheiuri, bulevardele-ntinse,
Casele ţuguiate pe sub bolta cerească
Zgîlţîită-ntr-o seară de bombele aprinse!

Iar moartele palate căptuşiţi-le-n scînduri!
După zile de groază, mai clari ochi veţi roti.
Iată roşcata haită răsucindu-se-n şolduri:
Căpiaţi! Căci năuci, mai caraghioşi veţi fi!

Haită de javre-n dîrdori ce lingeţi oblojeli,
Glasul casei de bani vă cheamă! Hai, furaţi,
Mîncaţi! Orgisiace nopţi cu-adînci tăvăleli
Se lasă iar pe stradă, o, beţivi dezolaţi,

Buvez! Quand la lumière arrive intense et folle,
Fouillant à vos côtés les luxes ruisselants,
Vous n'allez pas baver, sans geste, sans parole,
Dans vos verres, les yeux perdus aux lointains blancs?

Avalez, pour la Reine aux fesses cascadantes!
Écoutez l'action des stupides hoquets
Déchirants! Écoutez sauter aux nuits ardentes
Les idiots râleux, vieillards, pantins, laquais!

O cœurs de saleté, bouches épouvantables,
Fonctionnez plus fort, bouches de puanteurs!
Un vin pour ces torpeurs ignobles, sur ces tables...
Vos ventres sont fondus de honte, ô Vainqueurs!

Ouvrez votre narine aux superbes nausées!
Trempez de poisons forts les cordes de vos cous!
Sur vos nuques d'enfants baissant ses mains croisées
Le Poète vous dit: „O lâches, soyez fous!"

Parce que vous fouillez le ventre de la Femme,
Vous craignez d'elle encore une convulsion
Qui crie, asphyxiant votre nichée infâme
Sur sa poitrine, en une horrible pression?

Syphilitiques, fous, rois, pantins, ventriloques,
Qu'est-ce que ça peut faire à la putain Paris,
Vos âmes et vos corps, vos poisons et vos loques?
Elle se secouera de vous, hargneux pourris!

Beți, căci lumina tare țîșnește în văpăi
Și fluvii de belșug stîrnește lîngă voi;
Vă lasă gura bale ca la niște potăi
Pe buza de pahar, cu ochii-n zare, goi!

Îndopați-vă-n cinstea Doamnei cu buci lăsate!
Auzi-i cum gîfîie-n somn, ca mișeii,
Cum horcăie, cum saltă prin nopți incendiate,
Neghiobi, sforăitori, ramoliții, lacheii!

O, suflete mîrșave, obraji ca niște fese,
Morfoliți și mai tare, cu boturi de jivine!
Pe toropeala asta, turnați vinul la mese,
Vitejilor, cu burta topită de rușine!

Să v-adulmece rîtul minunatele grețuri,
Otrăvuri cît mai tari pe gît să deșertați,
Pe ceafa dolofană pogoară mîini din cețuri
Poetul, cînd vă spune: „Lașilor, căpiați!"

Însă cum scormoniți și-n vintre de Muiere,
Vi-i teamă că zvîcnind sub voi într-un oftat,
Vă-nnăbușe culcușul cu-n țipăt de plăcere
Cînd sînul i-l striviți, grei ca un mal surpat?

Sifilitici, nebuni, paiațe, ventrilogi,
Parisului, o tîrfă, ce-i mai pasă de voi?
De-al vostru trup și suflet, borțoși și slăbănogi,
S-o scutura de toate cîndva, ca de gunoi!

Et quand vous serez bas, geignant sur vos entrailles,
Les flancs morts, réclamant votre argent, éperdus,
La rouge courtisane aux seins gros de batailles,
Loin de votre stupeur tordra ses poings ardus!

Quand tes pieds ont dansé si fort dans les colères,
Paris! quand tu reçus tant de coups de couteau,
Quand tu gis, retenant dans tes prunelles claires
Un peu de la bonté du fauve renouveau,

O cité douloureuse, ô cité quasi morte,
La tête et les deux seins jetés vers l'Avenir
Ouvrant sur ta pâleurs ses milliards de portes,
Cité que le Passé sombre pourrait bénir,

Corps remagnétisé pour les énormes peines,
Tu rebois donc la vie effroyable! tu sens
Sourdre le flux des vers livides en tes veines
Et sur ton clair amour rôder les doigts glaçants!

Et ce n'est pas mauvais. Les vers, les vers livides,
Ne gêneront pas plus ton souffle de Progrès
Que les Stryx n'éteignaient l'œil des Cariatides
Où des pleurs d'or astral tombaient des blues degrés.

Quoique ce soit affreux de te revoir couverte
Ainsi; quoiqu'on n'ait fait jamais d'une cité
Ulcère plus puant à la Nature verte,
Le Poète te dit: „Splendide est ta beauté!"

Iar cînd vă-ţi nărui, scîncind în măruntaie,
Frînţi, jelindu-vă banii ca nişte cerşetori,
Tîrfa cea roşcovană cu sîni grei de bătaie,
Va răsuci spre voi pumni ameninţători!

Cînd tălpile-ţi jucară de furii să s-aprindă,
Parisul meu! şi-atîtea cuţite te-njunghiară,
Cînd zaci, dar ochii limpezi în fund îţi mai oglindă
Ceva din frăgezimea de renăscută fiară,

Cetate a durerii care te scoli din morţi,
Cînd pieptul tău şi fruntea spre Viitor s-avîntă
Spre chipul tău de ceară deschizînd mii de porţi,
Cînd pînă şi Trecutul trist bine-te-cuvîntă,

Cu trupul tău călit ca să ridici şi munţi,
Bei iar cumplita viaţă! cînd simţi prin mădulare
Cum mişună spre tine, moi, viermii albi, mărunţi,
Şi degete de gheaţă iubirii-ţi dau tîrcoale?

Dar ţie tot nu-ţi pasă! Nici viermii rozători
N-au să-ţi mai stăvilească elanul în progres
Cum nu stinge nici noaptea ochii tăi arzători,
Nici lacrima de aur clipind din ceruri des.

Oricît ar fi de groaznic văzînd ce năpădită
Şi roasă eşti, aşa cum n-a fost altă cetate,
O bubă cu puroaie-n Natura înverzită,
Poetul spune: „Tu eşti mai mîndră între toate!"

L'orage te sacra suprême poésie;
L'immense remuement des forces te secourt;
Ton œuvre bout, la mort gronde, Cité choisie!
Amasse les strideurs au cœur du clairon sourd.

Le Poète prendra le sanglot des Infâmes,
La haine des Forçats, la clameur des Maudits,
Et ses rayons d'amour flagelleront les Femmes,
Ses strophes bondiront: Voilà! voilà! bandits!

— Société, tout est rétabli: les orgies
Pleurent leur ancien râle aux anciens lupanars:
Et les gaz en délire, aux murailles rougies,
Flambent sinistrement vers les azurs blafards!

Mai 1871

Furtuna-ți dărui suprema poezie;
Un freamăt uriaș de forță te străbate,
Moare în tine Moartea, Cetate dintr-o mie!
Țipătul să ți-l strîngi în trîmbițe-nfundate.

Poetul va culege plînsul celor mișei,
Ura celor închiși, jalea celor huliți,
Iubirea lui de flăcări va arde în femei
Iar stihul va sălta: „Uitați-vă! bandiți!"

— Societate, totul e-n regulă: orgia
Mai horcăie agonic prin fostele bordeluri,
Un felinar, pe ziduri jucîndu-și agonia,
Pîlpîie stins la zarea cu vinete perdeluri.

Mai 1871

Louis Aragon

(1899)

Dacă nu ne-ar fi surprins recent întrebarea unei studente, destul de bine informată de obicei, n-am fi socotit necesar să stăruim aici în prezentarea celui mai popular poet al Franței contemporane.

Fiindcă la ora actuală, Aragon este unul din cei mai cunoscuți și reprezentativi poeți ai Franței. Cumnat cu Maiacovschi — soția lui, Elsa Triolet, e sora fostei neveste a marelui poet sovietic — Aragon reprezintă steagul cel mai combativ al poeziei rezistenței.

Poet militant încă de pe cînd publica, alături de André Breton, poeme, manifeste și eseuri, scindînd apoi mișcarea suprarealistă tocmai cînd ea devenea ceea ce detesta mai mult: literatură, — pentru ca să slujească cu scrisul lui vieții și revoluției, Louis Aragon este, din 1933, figura proeminentă în lirica „stîngii“ franceze.

Talentul lui, pe care nu-l umbrește uneori decît o prea lucidă inteligență, acea „volonté de prouver“, cum o numește Malraux, și care se face simțită sub travaliul artistic — are însă o calitate care n-a mai răsunat de multă vreme în versul francez modern: suflul profund și amplu, hugolian, pe care-l remarcam și la Robert Desnos, respirația marii poezii de dragoste, de revoltă, de bucurie și de luptă. Fiindcă Aragon e mai

cu seamă aceasta: o natură *poetică, un spirit bătăios și larg cuprinzător, călăuzit de un ideal omenesc, terestru, căruia verbul lui îi dă aripi și avînt. Poet „în serviciul comandat", el a știut să-i dea acestui serviciu aripile poeziei, încununînd și înnobilînd prin laurii ei actul politic, acordîndu-i acestuia o recunoaștere și o consacrare care-l trec în istoria spiritului.*

Rezistența i-a deschis lui Aragon izvoare noi, dîndu-i prilejul să cunune cu meșteșug și talent tradiția sufletului francez, a menestrelilor și a Cavalerilor Mesei Rotunde, cu spiritul modern al poeziei franceze, trecută prin experiențe atît de avansate, de la Mallarmé și Valéry pînă la suprarealiști, — și izbutind fără pereche.

Gabriel Péri, de care e vorba în Legenda lui Gabriel Péri, *a fost unul din fruntașii intelectuali ai Partidului Comunist Francez, o figură într-adevăr legendară, luptător în rezistență, pe care hitleriștii l-au executat după ce n-au reușit — cu toate mijloacele de persuasiune și tortură — să-l facă să-și trădeze patria și tovarășii. În scrisoarea de adio, pe care a lăsat-o în preziua executării lui, la 15 decembrie 1941, Gabriel Péri spunea:*

„Să știe prietenii mei că am rămas credincios idealului vieții mele; să știe compatrioții mei că eu mă duc la moarte ca să trăiască Franța.

„Îmi fac pentru cea din urmă oară examenul de conștiință. E pozitiv. Dac'ar fi să-mi reîncep de la capăt viața, aș merge pe același drum. Cred într-una, și-n noaptea asta, că scumpul meu Paul Vaillant-Couturier avea dreptate cînd spunea: «comunismul este tinerețea lumii» și că «el pregătește zilele de mîine pline de cîntec». Eu voi pregăti în curînd «zilele viitoare pline de cîntec». Mă simt tare ca să înfrunt moartea. Adio și trăiască Franța."

Și dacă hitleriștii l-au omorît fără urmă pe autorul acestei scrisori, poetul și camaradul lui, Louis Aragon, l-a trecut în legendă.

După cum, pe vrăjitorul Merlin, din primul poem, l-a scos din legenda Cavalerilor Mesei Rotunde, pentru ca să-l facă viu și prezent în lupta reistenței franceze căreia Louis Aragon nu i-a fost doar un strălucit cîntăreț, dar și un vrednic soldat.

B i b l i o g r a f i e:

Brocéliande, éd. Cahiers du Rhône; *Servitude et Grandeur des Français*, éd. Gallimard.

DE L'ARBRE OÙ CE N'EST PAS MERLIN QUI EST PRISONNIER

Le temps torride étreint l'arbre étrangement triste
Tord ses bras végétaux au dessus de l'étang
Et des chaînes d'oiseaux chargent ce chêne-Christ

L'enchanteur n'en est plus l'invisible habitant
Et si ce n'est Merlin qui s'est pris à son piège
Qui demeure captif dans le bois palpitant

Sous un ciel sans merci, quand le lierre l'assiège
Quel espoir coule encore aux blessures du tronc
Qui gémit sous l'écorce une plainte de liège

Il erre par ici d'atroces bûcherons
Il est sous le couvert des haches toujours prêtes
Ah sera-t-il trop tard quand nous reconnaîtrons

DESPRE UN POM ÎN CARE NU-I PRINS ZĂLOG MERLIN

Dogoarea-l bate-n creştet dintr-un aprins tavan,
Crăngi, răsucite braţe, spre lac cerşesc răcoare,
Iar păsări lanţ atîrnă de-acest Cristos-tufan

În care se-nfiripă din basme-o arătare.
Căci de n-o fi Merlin care pică-n capacană,
Ce inimă zvîcneşte sub osul de lemn tare,

Sub iedera tîrîtă spre-a cerului poiană,
Ce nădejdi curg din rana tulpinei, ce fiori,
Şi cine se jeleşte sub coaja lui bălană?

Cutreieră pe-aici pîndari spăimîntători,
Aşteaptă în bordeie săcurea pregătită;
O, de-ar veni mai grabnic acele albe zori

Le martyre secret dans la mort indiscrète
Et notre propre chair et notre propre sang
Pour jeter au bourreau le grand cri qui l'arrête

Lire lorsque la nuit sur la forêt descend
L'INRI d'une défaite à son front de ramures
Et l'arbre porte alors l'écriteau du croissant

Ecoutez! L'ombre dit des noms comme des mûres
Noirs mais entre nos dents de vrais soleils fondants
Chacun d'eux qu'on taisait l'avenir le murmure

Chacun d'eux à l'appel de France répondant
Chacun d'eux a l'accent qu'il faut au sacrifice
La gloire n'eut jamais autant de prétendants

L'étoile luit plus haut que les feux d'artifice
O Mère c'est en vain lorsque le cœur te fend
Qu'on voudrait te cacher le compte de tes fils

Chacun d'eux dans la terre ou dans l'arbre étouffant
C'est en vain qu'on voudrait te cacher sa torture
Tu sais qu'on l'a tué car il est ton enfant

Et qu'il ne revient plus se pendre à ta ceinture
C'est en vain qu'on voudrait te dire qu'ils ne sont
Que les petits d'une autre ou nés contre nature

Cînd vom şti preţul jertfei din moartea crud primită
Şi cînd plătind cu carnea şi cu al nostru sînge
Vom priponi călăul cu mîna-ncremenită,

Făcîndu-l să citească-n amurgul care plînge
Pe crestele pădurii, al răzbunării ceas,
Cînd cornul lunii galben, în vîrf de ram se frînge.

Ascultaţi cum rosteşte al umbrei magic glas
Nume negre ca mura, ce pentru noi sînt soare,
Pînă ieri tăinuite, sporite pas cu pas.

Au răspuns toţi odată — şi neşovăitori
S-au jertfit auzind a Franciei chemare:
Nicicînd n-a avut ţara mai aprigi slujitori.

Dar peste ruguri, steaua şi mai înalt răsare.
Degeaba-i tăinui mumei răpuşii ei feciori,
Cînd inima se strînge de dor şi de lingoare!

Peste ţărîna lor cresc pomii foşnitori,
Sub scoarţă tot ei sînt — şi-am încerca-n zadar
Să-ţi mai ascundem moartea şi-ai chinului fiori:

Nicicînd n-au să mai vină spre tine, zîmbitori!
Zadarnic glas de viperi ţi-ar spune că nu sînt
Decît copiii maşteri ai alteia, din flori,

Des bâtards eux que tu berças de tes chansons
Eux qui trouvaient pour toi le ciel pas assez ample
Dont le dernier regard brilla de ta leçon

Pareils à ceux jadis à qui l'on fit des temples
Pareils à ceux naguère aux monuments inscrits
Eux qui nourris de toi sont morts à ton exemple

Et n'on rien regretté le jour qu'ils ont péri
Puisqu'ils dirent ton nom sous la grêle des balles
Préférant de mourir que vive la patrie

Ah combien de Merlins sous ces pierres tombales
Et tous les arbres sont des arbres enchantés
Tout à l'heure vous les verrez bien quand le bal

S'ouvrira quand brisant le cœur du bel été
L'étoile neigera le long des paraboles
Orage des héros orage souhaité

Grande nuit en plein jour cymbales des symboles
Se déchire la fleur pour que naisse le fruit
Le ciel éclatera d'un bruit de carambole

Et l'homme sortira de l'ecorce à ce bruit.

Cînd tu i-ai legănat ca spicele în vînt
Pe ei, care-ţi rîvneau şi ceruri mai înalte,
Şi într-al căror ochi ardea al tău cuvînt,

Asemenea acelor căzuţi prin timpuri alte,
Zidiţi în monumente, slăviţi în catedrale,
Prin moartea lor, fac viaţa în tine să tresalte.

Ei au căzut tăcuţi, senini şi fără jale,
Sub grindina de gloanţe, pe buze cu-al tău nume,
Şi preţul vieţii lor e-al nemuririi tale.

O, cîţi Merlini nu zac sub pietre sepulcrale!
Iar aceşti pomi, cu toţii, sînt arborii vrăjiţi
Ce-i veţi vedea îndată cum o pornesc devale

Spre marea sărbătoare, în iulie gătiţi
Şi stelele vor ninge strălucitoare stoluri
Cînd vor porni eroii-n furtună despletiţi,

Miezul nopţii-n nămiezi, ţimbale de simboluri
Cu floarea scuturată ca rodul greu să crească,
Cerul catapeteasma şi-o va plesni prin goluri

Cînd omul prins zălog, din trunchi o să ţîşnească.

LÉGENDE DU GABRIEL PÉRI

C'est au cimetière d'Ivry
Qu'au fond de la fosse commune
Dans l'anonyme nuit sans lune
Repose Gabriel Péri

Pourtant le martyr dans sa tombe
Trouble encore ses assassins
Miracle se peut aux lieux saints
Où les larmes du peuple tombent.

Dans le cimetière d'Ivry
Ils croient sous d'autres victimes
Le crime conjurant le crime
Etouffer Gabriel Péri

Le bourreau se sent malhabile
Devant une tache de sang
Pour en écarter les passants
Ils ont mis des garde-mobiles.

LEGENDA LUI GABRIEL PÉRI

În cimitirul din Ivry
Zvîrlit în groapa cea comună,
În noaptea neagră, fără lună,
Doarme-n veci Gabriel Péri.

Dar un martir, și adormit,
Pe ucigași îi îngrozește:
Ca-n loc sfințit minunea crește
Unde poporul a bocit.

În cimitirul din Ivry,
Credeau că sub alți morți pitită,
Crima prin crime-ar fi gonită
Și uitat Gabriel Péri.

Călăul este stingherit
În fața petelor de sînge
Și cercînd lumea s-o alunge,
Drumul cu străji l-a împînzit.

Dans le cimetière d'Ivry
La douleur viendra les mains vides
Ainsi nos maîtres en décident
Par peur de Gabriel Péri.

L'ombre est toujours accusatrice
Où dorment des morts fabuleux
Ici des hortensias bleus
Inexplicablement fleurissent.

Dans le cimetière d'Ivry
Dont on a beau fermer les portes
Quelqu'un chaque nuit les apporte
Et fleurit Gabriel Péri.

Un peu de ciel sur le silence
Le soleil est beau quand il pleut
Le souvenir a les yeux bleus
À qui mourut par violence.

Dans le cimetière d'Ivry
Les bouquets lourds de nos malheurs
Ont les plus légères couleurs
Pour plaire à Gabriel Péri.

Ah dans leurs pétales renaissent
Le pays clair où il est né
Et la mer Méditerranée
Et le Toulon de sa jeunesse.

În cimitirul din Ivry
Îl vor jeli cu mîna goală,
Şi-or fi spus ei cu socoteală,
De frica lui Gabriel Péri.

Dar umbra-i o amenințare
Oriunde zac morți de poveste;
Aici, nălțînd albastre creste,
Florile cresc de sărbătoare.

În cimitirul din Ivry
Cu porți zadarnic ferecate,
Cine le face-n orice noapte
De înfloresc peste Péri?

Un strop de cer peste tăcere;
Soarele-i trist în miezul firii
Albaștri-s ochii amintirii
Celor răpuși prin grea durere.

În cimitirul din Ivry,
Buchetul lacrimilor noastre
Are culorile albastre
Pe gustul lui Gabriel Péri

În floarea lor e taina vieții:
Țara senină ce-i fu mamă,
Cu marea ei Mediterană
Şi cu Toulonul tinereții.

Dans le cimetière d'Ivry
Les bouquets disent cet amour
Engendré dans le petit jour
Où périt Gabriel Péri.

Redoutez les morts exemplaires
Tyrans qui massacrez en vain
Elles sont un terrible vin
Pour un peuple et pour sa colère.

Dans le cimetière d'Ivry
Quoi qu'on fasse et quoi qu'on efface
Le vent qui passe aux gens qui passent
Dit un nom: Gabriel Péri.

Vous souvient-il ô fussilleurs
Comme il chantait dans le matin
Allez c'est un feu mal éteint
Il couve ici mais brûle ailleurs.

Dans le cimetière d'Ivry
Il chante encore, il chante encore
Il y aura d'autres aurores
Et d'autres Gabriel Péri.

La lumière aujourd'hui comme hier
C'est qui la porte que l'on tue
Et les porteurs se substituent
Mais rien n'altère la lumière.

În cimitirul din Ivry
Șoptesc buchetele de flori
De dragostea născută-n zori
Cînd pieri Gabriel Péri.

De-astfel de morți, teamă vă fie,
Tirani, ce masacrați zadarnic!
Căci ele sînt legămînt trainic
Pentru-n popor și-a lui mînie.

În cimitirul din Ivry
Orice urzeli de ați petrece
Celor ce trec, vîntul ce trece
Le spune: Gabriel Péri!

Vă amintiți, voi, cu securea,
Cîntecul lui de neînvins?
Degeaba! Focul nu l-ați stins:
Mocnește-aici, dar arde-aiurea!

În cimitirul din Ivry
El cîntă-ntr-una, cîntă încă!
Nasc alte zori din noapte-adîncă
Și alți mulți Gabriel Péri.

Lumina, cît o fi mai vie,
Pîndită-i pas cu pas de moarte,
Dar o duc alții mai departe,
Nimic nu-i scade din tărie.

Dans le cimetière d'Ivry
Sous la terre d'indifference
Il bat encore pour la France
Le cœur de Gabriel Péri.

În cimitirul din Ivry
Sub lutul mut ca și speranța,
Bate într-una pentru Franța
Inima lui Gabriel Péri.

DE LA FAUSSE PLUIE QUI TOMBA SUR UNE VILLE DE PIERRE NON LOIN DE BROCÉLIANDE

Voici le nuage a crié l'enfant qui tenait un cygne de celluloïd sur son cœur,
Voici le nuage ont répété les femmes au plus bleu du lavoir
Voici le nuage et les cornettes des réligieuses dans l'hospice
Ont tourné vers les fenêtres de feu leur éspoir d'oiseaux migrateurs
Les hommes sont sortis des petits bars d'ombre où blêmissent les breuvages
Avec leurs souliers trop beaux pour l'époque et leurs insignes noirs
Et dans les ruelles où l'odeur violente sévit toute une marmaille jouant avec des bêtes amaigries
A regardé du côté des toits sans rien voir encore et glapi
Voici le nuage!

Il arrivait de l'horizont fatigué comme un œil d'insomnie,
Il arrivait pas plus gros qu'une mouche
Il arrivait comme un pâté d'encre une image de la persistance rétinienne sous les paupières
Un avion de tourisme un samedi soir des romans d'anticipation.

DESPRE PLOAIA NEPLOAIE CARE A CĂZUT PESTE UN TÎRG DE PIATRĂ NU DEPARTE DE BROSELIANDA

Uite un nor! ţipă copilul cu lebăda de gumă-n braţe,
Uite norul! ţipă şi femeile albe de clăbuc pe faţă,
Uite norul! şi aripile din capul surorilor de caritate-n dormitoare,
şi-au legănat peste ferestre nădejdile albe, de pasări călătoare;
Bărbaţii au ieşit din crîşmele-obscure unde rachiul bate-n rugină,
cu ghetele prea lustruite sub întunecata lumină,
iar plozii pe uliţe-mpuţite, unde se hîrjoneau cu nişte potăi jigărite,
toţi au cătat spre-acoperişuri fără să vadă nimic şi au schelălăit îngrozitor:
Uite ce nor!

Sosea din zarea obosită ca ochiul pustiit de vise,
niţel mai mare ca o muscă şi cu un bîzîit aton;
creştea ca pata de cerneală sub pleoape cînd le ţii închise,
ca avionul de turism dintr-un roman foileton,

Il arrivait sur nous à la façon des anaglyphes
Il arrivait le nuage il arrive comme une mouche énorme
avec un bruit d'acier
Il arrive avec des ciseaux aiguisés plein nos oreilles
Des cris de rémouleurs dans un matin d'enfance
Le ciel tout entier grince des dents.

Quelle sorte de pluie est-ce donc que ce nuage apporte
Imprudemment appelé quelle sorte de pluie
Déjà le visage de l'été se dérobe à la souffrance des regards
Déjà l'immense pays couleurs de seigle perd sa lumière tra-
quée
Quelle sorte de pluie est-ce donc qui semble annoncer les
lépreux avec la crécelle
La terre craque et l'arbre séché frémit
La grêle la grêle la grêle. Ah, malheur
Sur les graines la fleur la moisson les vitres les voiles
les promeneurs égarés
Il pleut des diamants taillés des javelots des malédictions.

Des bêtes aux articulations soignées
Des dragons maigres affamés de pâtures
Des monstres hybrides à cheval sur le fer et la méchanceté
de l'homme
Des animaux faits de rumeur et de dévastation
Dont le nom simple à cette minute échappe à ceux qu'ils
tuent
Avec de grands yeux bleus dans leurs ailes vertes afin de
tromper le ciel

sosea sub cerul galben de praf, ca pe ecran o siluetă vă-
zută-n cinematograf.
Acum norul s-a mai apropiat niţel şi zbîrnîie — o uriaşă
muscă de oţel,
joacă-n ochi ca o flacără de chibrit, vuieşte-n urechi ca
foarfeca la ascuţit,
ca tocilarul de-altădată, cu gresia lui de zimţi,
şi tot cerul scrîşneşte din dinţi.

Ce fel de ploaie aduce norul acesta în galop,
strigat de-atîtea guri, ce ploaie, ce potop?
Iată că-n faţa suferinţei din priviri, anotimpul îşi ascunde
obrazul de vară,
iată lumina gonită piere din ţara de secară!
Ce potop vine cu norii cei groşi, de parcă vesteşte o morişcă
sosirea unor leproşi?
Pîrîie pămîntul, arţarul uscat a gemut,
grindina, grindina! Ceas rău s-a abătut
peste flori, peste lauri, peste perdele şi geamuri,
peste călătorii rătăciţi pe uliţe,
plouă cu blestemate diamante ascuţite ca nişte suliţe.

Lighioane lustruite la fiece încheietură,
balauri costelivi înfometaţi de păşuni,
ciudate vietăţi călări pe fier şi pe ură,
Uriaşi urlători, uriaşi-căpcăuni:
cei omorîţi de ei, le-au uitat şi numele şi chinul!
Ce ochi mari şi vineţi, ca să fie una cu seninul,
ce ochi mari pe aripile verzi şi-au înfipt!

Sauterelles voilà comment on les appelait en Egypte
Ce sont des sauterelles qui s'abbattent épouvantablement sur nous
Et la chair se déchire aux enchevêtrements des ailes
Le chant de l'élytre annonce au tonnerre qu'il est bien arrivé
D'autres d'autres au craquement des os dans les croisées
A l'écrabouillement des crânes dans le pétrin des poutres
Qui c'est la grêle et les magiciens sur la montagne
Seront échappés pour avoir appelé le fléau.

Où l'homme avait fait sa demeure et la douceur de sa vie
Où se balançait le hamac des jours et chantait sur le feu la bouilloire
Où les fleurs peintes faisaient aux murs le vertige des rêveries
Où se berçait l'enfant d'avenir et de mémoire
Il y a la grêle il y a le grain du vent vert il y a la griffe labourante
Il y a le grincement du meurtre et la grimace du martyre
Et le gréement de la ville se désagrège et la pierre a crié grâce
Grêle grâce
Et la grêle a ri de toutes ses dents de grêle
De toutes ses dents de grêle a mordu le bonheur à pleins dents
Relevé sa gueule de grêle avec l'espoir broyé dans les dents
Secoué ses cheveux de grêle au-dessus du grabat grondant
Creusé la terre de ses mains de grêle pour en tirer les morts qui dorment dedans
Et comme un édredon qu'un chat lacère
Fait de l'homme une dispersions de plumes sur son cœur arraché,

Lăcuste, lăcuste, aşa se chemau în Egipt.
Groaznice lăcuste s-au abătut pe noi!
Carnea sfîşiată ca nişte steaguri flutură,
în tunete mugesc cirezile de boi,
casele pocnesc ca de ghizduri o ciutură,
ca ţestele zdrobite în cercul de noroi.
Da, grindina ne bate şi vracii cocoţaţi pe creste de cetăţi;
cei care-au chemat plaga, vor fi tăiaţi bucăţi.

Unde şi-a durat omul cămin în paşnic loc,
de unde a scos apă şi unde-a făcut foc,
unde-nflorea cu visul o tufă pe răzor,
unde-şi legăna pruncul între nădejdi şi dor,
acolo-i grindina, rîtul furtunii, gheara cea neagră a spurcăciunii,
acolo-i al morţii scrîşnet, al chinului rînjet,
schelăria tîrgului se prăbuşeşte şi piatra îndurare cerşeşte:
Grindină, îndurare! Îndură-te, grindină!
Şi grindina a rîs cu dinţii ei de lindină,
cu toţi dinţii ei de grindină a muşcat norocul cu gura plină,
şi-a scuturat părul de lături, rînjind peste dărîmături,
cu gheara de grindină a scuturat pămîntul şi l-a rupt, ca să-i smulgă pe cei ce dormeau dedesubt,
şi ca o pernă sfîşiată de-o pisică,
a lăsat o mînă de fulgi din omul în care gheara şi-a înfipt.

Qui parlait de grêle tout à l'heure
La grêle n'a pas cette couleur.

Je vous dis qu'en Egypte on appelait cela des sauterelles.

Cine-a pomenit de-ale grindinei flori?
Nici grindina nu are asemenea culori.

Vă spun că astea se chemau lăcuste-în Egipt...

Stefan George

(1868—1934)

Poate că, afară de Hugo von Hofmannsthal, e cel mai francez dintre poeţii germani moderni. E adevărat că rigoarea formei l-ar apropia mai ales de Mallarmé şi de Valéry, adică de reprezentanţii unei ordine mai puţin specifică lirismului cît filozofiei carteziene.

N-are-a-face! Stefan George e desigur dintr-aceeaş familie de spirit, iar acuza pe care un estet şi un germanist de aleasă formaţie ca Edgar Papu i-o aduce sub cuvînt că Stefan George ar fi plecat în poezia lui de la formă spre conţinut, poate părea cel puţin surprinzătoare, cînd ştiut e că-n dialectica suprastructurilor — şi încă într-aceea a artei — forma e conţinutul însuşi, că una îl determină şi-l stîrneşte pe celălalt care, nemanifest, nu e mai puţin prezent, fie şi-n stare latentă; dar şi conducîndu-ne de canoanele simple ale categoriilor de seminar, şi încă e evidentă aversiunea acestui poet catolic, a acestui profet şi animator, a acestui vates regenerator prin cea mai înaltă dintre arte, faţă de fondul, de substanţa, de „conţinutul" barbar pe care-l biciuieşte-n versurile sale; căci aversiunea faţă de un anume conţinut, presupune detectarea şi cunoaşterea (sau măcar intuirea) lui prealabilă; şi încă e evidentă aspiraţia lui fundamentală spre un limbaj şi o limbă de translucidă sonoritate, aceea pe care Stefan George a cucerit-o poeziei

moderne germane. Or, nimic din tot acest efort novator nu pornește de la formă ci, dimpotrivă, aspiră la ea.

Și mai surprinzător este că eseistul ardelean vede o lipsă de conținut și niște „paradoxe ale purismului" acolo unde nu e decît clarviziune, adică maximum de densitate și sens în acțiunea poetului; e ciudat să denunți o lipsă de conținut în beneficiul formei, tocmai acolo unde conținutul e atîta de puternic încît devine profeție.

Căci înaintea lui Paul Vaillant-Couturier, vestitorul acelor „lendemains qui chantent", marele poet german — pe nedrept și cu anasîna anexat de naziști — anunța că-n cea mai grea durere, cînd ultima speranță e-aproape stinsă, ochiul lui discerne „die lichtere zukunft", — viitoruri mai limpezi. De altfel, în treacăt fie spus, ca și Thomas Mann, nici Stefan George n-a șovăit în repudierea nazismului și neta desolidarizare de reichul hitlerist, autoexilîndu-se în Elveția italiană, unde-și are și mormîntul, pe malul lacului Maggiore. Acolo, între Alpi și cerurile răsfrînte-n apele lui, sufletul său fi-va poate acum împăcat de-a fi împlinit unitatea pe care, fără s-o fi realizat dintr-odată ci treptat, între poezie și acțiune, a întrevăzut-o însă și a profețit-o de la primele versuri.

Iar dacă avem ceva de reținut din exegeza profesorului Edgar Papu, acesta e tocmai conținutul *afectiv și activ care-a generat și hrănit noile forme propuse de Stefan George liricii germane moderne: acea „atmosferă de prestigiu legendar pe care poetul o crează în jurul său însuși, a misiunii poetului și a tot ceea ce el cîntă", nu este nimic altceva decît treapta cea mai înaltă, rezultatul cel mai deplin, sensul cel mai adînc la care această artă a cuvîntului — chemată nu numai să numească lucrurile (Stefan George desființează parcă într-adins majuscula tradițională a substantivelor), ci să le dea un tîlc și să le prevestească, — poate năzui.*

Stefan George este, printre poeții lumii, unul din aceia care și-a verificat din viață aurele și a văzut faptele atunci cînd ele nu erau decît germinație. Iar dacă unele fapte împlinindu-se strîmb l-au contrazis, cu atît mai rău pentru fapte.

Bibliografie:

Stefan George — *Choix de poèmes* — préface et traduction (bilingue) de Maurice Boucher — Editions Montaigne — Aubier — septembre 1943.

Stefan George și paradoxele purismului de Edgar Papu — *Gazeta literară*, 15 iulie 1965.

Edgar Papu — *Evoluția și formele genului liric* — Editura Tineretului, 1968.

PORTA NIGRA

Ingenio Alf: Scolari

Dass ich zu eurer zeit erwachen musste
Der ich die pracht der Treverstadt gekannt
Da sie den ruhm der schwester Roma teilte,
Da auge glühend gross die züge traf
Der klirrenden legionen, in der rennbahn
Die blonden Franken die mit löwen stritten,
Die tuben vor palästen und den Gott
Augustus purpurn auf dem goldnen wagen!

Hier zog die Mosel zwischen heitren villen:
O welch ein taumel klang beim fest des weines!
Die mädchen trugen urnen lebenschwellend —
Kaum kenn ich diese trümmer, an den resten
Der kaiserlichen mauern leckt der nebel,
Entweiht in särgen liegen heilige bilder,
Daneben hingewühlt barbarenhöhlen;
Nur aufrecht steht noch mein geliebtes tor!

Im schwarzen flor der zeiten doch voll stolz
Wirft es aus hundert fenstern die verachtung

PORTA NIGRA

Ingenio Alf. Scolari

De ce-ntr-al vostru secol să mă trezesc fu scris,
Eu ce-am văzut măreţul Trèvere-n faţa mea,
Ce gloria cu sora lui Roma-şi lua deschis
Cînd ochiul în dogoare, convoiul întîlnea
De mult zăngănitoare cohorte — şi-n arenă
Bălanii frânci cu leii se luau în vrăjmăşie —
Cu tubele naintea palatelor, şi-n trenă
De purpur, August Divu-n quadrigă aurie!

Aici tindea Mosella spre vilele senine:
O, cîtă îmbătare suna la saturnale!
Fecioare purtau urne, ca flori de viaţă pline.
Deabia ştiu aste urme; pe resturile tale
Din murii-mpărăţiei, acuma linge ceaţa,
Imagini sacre poartă sicrie pîngărite,
Ici, cariate peşteri barbare şi-ascund faţa,
Doar poarta mea cea dragă spre cer fruntea-şi trimite!

Sub vălul negru-al vremii, tot mîndră, neschimbată,
Dispreţul ei vi-l zvîrle prin sute de pervazuri

Auf eure schlechten hütten (reisst es ein
Was euch so dauernd höhnt!) auf eure menschen;
Die fürsten priester knechte gleicher art
Gedunsne larven mit erloschnen blicken
Un frauen die ein sklav zu feil befände —
Was gelten alle dinge die ihr rühmt:

Das edelste ging euch verloren: blut;
Wir schatten atmen kräftiger! lebendige
Gespenster! lacht der knabe Manlius;
Er möchte über euch kein zepter schwingen
Der sich des niedrigsten erwerbs beflissen
Den ihr zu nennen scheut — ich ging gesalbt
Mit persendüften um dies nächtige tor
Und gab mich preis den söldnern der Cäsaren!

Spre bietele cocioabe (cum nu zdrobiţi odată
Batjocura aceasta!) şi-n puhavele-obrazuri
Ale acestor oameni: popi, principi, toţi de-o teapă
Cu slugile, moi larve cu ochii stinşi, sleiţi,
Şi-aste femei ce pînă şi-un sclav, ca pe-o otreapă
Le-ar cumpăra cu preţul a tot ce voi slăviţi.

Voi sîngele pierdut-aţi, de preţ cum alta nu-i,
Noi, ùmbrele, mai zdravăn ştim respira! Trăinde
Stafii! Imberbul Manlius vă rîde-n sinea lui,
Nici n-ar rîvni un sceptru sub el a vă cuprinde,
El, care cel mai josnic cîştig şi-a tras la sorţi,
Ce şovăiţi să-l spuneţi — ci eu, umblînd scăldat
Cu mir persan, în preajma astei nocturne porţi,
Zălog la mercenarii Cezarului m-am dat.

FRANKEN

Es war am schlimmsten kreuzweg meiner fahrt;
Dort aus dem abgrund züngelnd giftige flammen,
Hier die gemiednen gaue wo der ekel
Mir schwoll vor allem was man pries und übte,
Ich ihrer und sie meiner götter lachten.
Wo ist dein dichter, arm und prahlend volk?
Nicht einer ist hier: Dieser lebt verwiesen
Und Jenem weht schon frost ums wirre haupt.

Da lud von Westen märchenruf; so klang
Das lob des ahnen seiner ewig jungen
Grossmütigen erde deren ruhm ihn glühen
Und noch auch fern ihn weinen liess, der mutter
Der fremden unerkannten und verjagten;
Ein rauschen bot dem erben gruss als lockend
In freundlichkeit und fülle sich die ebnen
Der Maas und Marne unterm frülicht dehnten.

Und in der heitren anmut stadt, der garten
Wehmütigen reiz, bei nachtebstrahlen türmen

ȚARA FRANCĂ

La cea mai grea răscruce eram din drumul meu:
Colò, din haos flacări cu limbul otrăvit,
Ici, ocolite locuri unde-mi sporea mereu
Sila de tot ce lor li-i mai drag și proslăvit;
Eu pe-ai lor zei, iar dînșii pe-ai mei îi luam în rîs;
Poetul unde-ți este, biet neam prea plin de tine?
Nu-i nimenea de față: unu-n surghiun s-a dus,
Iar altuia înghețul spre fruntea-n ceață-i vine.

Atunci, chemări vrăjite aud din vest: astfel
Fu lauda ce moșu-mi aduse veșnic junei
Și generoasei țărne a cărei faimă-n el
Ardea, încît îi duse departe dorul mumei
Celor proscriși, venetici, neluați în seamă... Ea
Îi salută urmașul cu un murmúr, pe cînd
În dulce opulență cîmpia-și întindea
Sub clarii zori, Meusa și Marna, rînd pe rînd.

Și-ntr-al seninei grații oraș, cu-o nostalgie
Ce din grădini exală cînd, peste bolți vrăjite,

Verzauberten gewölbs umgab mich jugend
In taumel aller dinge die mir teuer.
Da schirmten held und sänger das Geheimnis:
Villiers sich hoch genug für einen thron,
Verlaine in fall und busse fromm und kindlich
Und für sein denkbild blutend: Mallarmé.

Mag traum und ferne uns als speise stärken —
Luft dir wir atmen bringt nur der Lebendige.
So dank ich freunde euch die dort noch singen
Und väter die ich seit zur gruft geleitet;
Wie oft noch spät da ich schon grund gewonnen
In trüber heimat streitend und des sieges
Noch ungewiss, lieh neue kraft dies flüstern:
RETURNENT FRANCS EN FRANCE DULCE TERRE!

Strălucitoare-n noapte stau turlele-n tărie,
Mă-nconjura de tineri vîrtej de lumi iubite.
Eroul şi rapsodul aici fac tainei zid:
Villiers, de-ajuns de falnic pentru un tron, pe cînd
În viciu şi-n căinţă Verlaine, pios, candid,
Iar Mallarmé spre-a gloriei culme sîngerînd.

Voi, depărtări şi visuri, voi să ne-mbărbătaţi!
Cu aerul ce-l tragem, numai Cel Viu ne-adapă.
Mă-nclin, prieteni, vouă ce-acolo mai cîntaţi,
Şi duşilor pe care i-am însoţit la groapă!
Ades, mult după-aceea, cînd rădăcini am prins
În patria-mi posacă luptînd, şi efemeră
Victoria fiindu-mi, puteri de neînvins
Această şoaptă-mi dete, ce-n suflet îmi prosperă:
RETURNENT FRANCS EN FRANCE DULCE TERRE!

Iannis Ritsos

(1909)

Născut într-un Unu Mai, la o sută de ani după Edgar Poe, biografia lui Iannis Ritsos parcă a fost de două ori marcată de aceste date coincidente. Fiindcă ea amintește de nuvela poetului bostonian, Un manuscris într-un clondir, *și fiindcă aceasta a fost soarta manuscriselor sale închinate luptei proletariatului. De-a lungul celor patru ani petrecuți într-una din primele sale deportări prin insulele Lemnos, Ai-Stratis și Makronissos, poetul își pitea poeziile în sticle pe care le-ngropa în pămînt, sporind parcă potențialul arheologic al patriei sale și al pămîntului ei, în care tîrnăcoapele deținuților puși la muncă forțată se izbeau, ca și rădăcinile arborilor din versurile sale, de marmura coloanelor. După cum coloane-mi par și sticlele acelea cu manuscrisele poetului, coloane pe care se clădea istoria țării sale, ale unui templu ridicat de poporul său spre lauda libertății, independenței, sacrificiilor și biruințelor lui.*

Caracteristică pentru poezia lui Ritsos mi se pare densitatea ei, forța explozivă a ideii de care e îmbibată, sub haina aproape anonimă a cuvintelor cotidiene, luminate numai din cînd în cînd cu fulgerele scurte și orbitoare ale unei imagini născute și ea dintr-o maximă concentrare, aș scrie aproape: reprimare, a sentimentelor în jurul unei idei centrale.

Forța convingătoare a versurilor sale, — fiindcă o poezie care nu convinge nu va izbuti niciodată să fie revoluționară, adică să schimbe ceva în omul care-o citește, oricîte vorbe mari și scumpe nouă ar înșira — ceea ce ne anexează sufletul și mintea deopotrivă în poezia lui Ritsos, este profunda lui conștiință artistică împletită cu aceea de revoluționar. În veritabil poet modern, Ritsos știe că revoluția se desfășoară neîntrerupt pe două planuri, unul vădit și altul subteran, că împlinirea ei însemnează concomitent sfărîmarea cătușelor și a strîmbei orînduiri a lumii dinafară ca și a rezistențelor și-a putregaiului din lăuntrul nostru. Căci revoluționar mi se pare numai poetul capabil să privească-n el însuși și să spună-n fața tuturor ce-a văzut, cu aceeași îndrăzneală cu care-și privește-n față adversarul.

Recunoscut și salutat de la debut de către poetul național al Greciei contemporane, Kostis Palamas, Ritsos a fost unanim salutat apoi de către confrații săi din alte țări. Aragon a scris, după lectura poemului Sonata clarului de lună: *„Trebuie să-l salutăm și să spunem în gura mare că este unul din cei mai mari și mai unici poeți de azi. Cît despre mine, nimic, de multă vreme nu mi-a pricinuit ca acest poem un șoc atît de brusc al geniului. Știu: asemenea cuvînt nu se pronunță, sau, cel puțin, nu trebuie scris. Dar în cazul de față nu pot face nimic. Nu-l retrag"...*

Deportat de guvernul dictatorial al coloneilor în insula Yaros, Ritsos n-a mai dat de doi ani, adică mai exact din aprilie 1967, nici un semn de viață. Ceea ce poate însemna că, asemeni manuscriselor sale îngropate, poetul intră tot mai adînc în istoria țării lui, ca și-n mitologia ei, adică în tăcerea afundă care, așa cum o spunea el însuși în admirabilul poem scenic, Bătrînele și Marea, *se confundă cu deplina rezistență.*

Așa că deocamdată tot ce putem ști despre el rămîne ceea ce știm despre Grecia de astăzi: adică foarte puțin. Rar destin

poetic mai mîndru și mai deplin decît acela prin care propria-ți biografie se confundă cu a țării tale!

B i b l i o g r a f i e:

Poeme (în românește de Yannis Veakis și Ștefan Popescu), Editura Tineretului, 1958.
Arhitectura copacilor, poeme (în românește de Nina Cassian), Editura Tineretului, 1959.
Toiegele orbilor — poem dramatic, prezentat pe scena Teatrului de Stat Brăila, în regia lui Yannis Veakis.
Bătrînele și Marea, poem dramatic, prezentat pe scena Teatrului Mic, în regia lui Yannis Veakis.
Antologia poeziei române apărută în 1961, dar nedifuzată de către conducerea de atunci a Uniunii Scriitorilor din R. P. R.
Ultimele rînduri scrise în libertate (în românește de Yannis Veakis), *Gazeta literară*, anul XIV, nr. 24 din 15 iunie 1967.
La maison est à louer, poèmes (traduits par: Alecos Kataza, Chrysa Papandreou et Antoine Vitez, Charles Dobzynski, Gerard Pierrot, avant-propos de Chrysa Papandreou). Les Editeurs Français Réunis, 1967, Paris.

I SONATA TU SELINOFOTOS

(Anixiátiko vrádi. Megálo domátio paliû spitiû. Mià ilikioméni ghinéka, ndiméni sta mávra, milái s'énan néo. Dén éhun anápsi fós. Ap'tà diò paráthira mbéni éna amílihto fengarófoto. Xéhasa nà pó óti i Ghinéka mé tà Mávra éhi ekdósi dió-trîs endiaféruses piitikés silloghes thriskéftikîs pnoîs. Lipón, i Ghinéka mè tà Mávra milái stòn Néo):

'Afisé me nártho mazì su. Ti fengári apòpse!
'Ine kalò tò fengári, — dè thà fénete
Pù asprísan tà mallià mu. Tò fengàri
Thâ káni páli hrisà tá mallià mu. Dè thà katalávis.
'Afisé me nártho mazì su.

'Otan éhi fengári megalónun i skiès mès stò spiti,
Aórata héria travûn tìs kurtínes,
'Éna dáhtilo ahnò gráfi stì skóni tû piánu
Lismoniména lóghia — dè thélo nà t'akúso. Sópa.

'Afisé me nártho mazì su.
Ligo piò kátu, òs tì mándra tû tuvládiku,
Os ekî pù strívi o drómos kè fénete
I politía tsimenténia ki'aérini, asvestoméni mè fengarófoto
Tóso adiáfori ki' áÿli
Tóso thetikî sán metafisikí
Pù mborîs epitélus nà pistépsis pòs ipárhis kè dèn ipárhis
Pòs potè dèn ipîrxes, dèn ipîrxe o hrónos k'i fthorá tu.
'Afisé me nártho mazì su.

SONATA CLARULUI DE LUNĂ

(Seară de primăvară. Odaie mare într-o casă veche. O femeie în vîrstă, îmbrăcată în negru, vorbește unui tînăr. N-au aprins lumina. Prin cele două ferestre năpădește necruțătoare lumina puternică a lunii. Am uitat să spun că Femeia în Negru a editat două-trei interesante culegeri poetice de inspirație religioasă. Deci, Femeia în Negru vorbește Tînărului):

Lasă-mă să viu cu dumneata. Ce lună astă-seară!
Ce bună e luna! N-o să se vadă
că mi-a albit părul. Luna
îmi va face iarăși părul auriu. Nici n-ai să bagi de seamă.
Lasă-mă să viu cu dumneata!

Cînd e lună, umbrele se măresc în casă,
mîini invizibile trag perdelele,
un deget palid scrie pe praful pianului
cuvinte date uitării — nu vreau să le aud. Taci!

Lasă-mă să viu cu dumneata!
Numai pînă-n colț, la cărămidărie,
unde cotește strada și apare
orașul ca de ciment și de văzduh, spoit de clarul lunii,
atît de nepăsător și imaterial,
atît de pozitiv parcă ar fi metafizic,
încît ești în stare pînă la urmă să crezi că exiști și nu exiști,
că niciodată n-ai existat, că n-a existat timpul nici
destrămarea lui.
Lasă-mă să viu cu dumneata!

Thâ kathisume ligo stò pezúli, páno stò ipsomà,
Ki' ópos thà mâs fisái o anixiátikos aéras
Mborì nà fantastûme kiólas pòs thà petáxume,
Ghiatì pollés forés, kè tóra akómi, akúo tò thórivo tû fustaniû mu
Sàn tò thórivo diò dinatôn fterôn pù anigoklinun,
Ki' ótan klinese mésa s'aftòn tòn îho tû petágmatos —
Nióthis krustò tò lemó su, tà plevrá su, tì sárka su,
Ki' étsi sfigmènos mès stùs miônes tû galáziu aghéra
Mésa stà romaléa névra tû ipsus
Dèn éhi simasía àn févghis ì àn ghirízis
Ki' úte éhi simasia pù asprísan tà malliá mu,
(Dèn îne tûto i lipi mu — i lipi mu
Îne pù dèn asprizi ki' i kardiá mu).
'Afisé me nártho mazì su.

Tô xéro pòs kathénas monáhos porévete stòn érota,
Monáhos sti dóxa kè stò thánato.
Tò xero. Tò dokimasa. Dèn ofelì.
'Afisé me nártho mazì su.

Tûto tò spiti stíhiose,
Mè dióhni —
Thélo nà pô éhi paliósi poli, tà karfià xekollâne,
Tà kádra rihnonde sà nà vutâne stò kenò,
I suvádes péftun athóriva
Ópos péfti tò mállino trimméno gánti tîs siopîs ap' tà gónatá tis
I ópos péfti mià lurída fengári stìn palià, xekiliasméni polithróna.

Ne vom aşeza pe-acel parapet o clipă sus, pe dîmb,
şi cum vîntul primăvăratic va bate spre noi
ne vom putea închipui chiar că zburăm
căci foarte des, chiar şi acum, aud foşnetul rochiei mele
ca foşnetul a două aripi care se închid şi se deschid, bătînd cu putere;
şi înfăşurat în acest foşnet al zborului
îţi simţi viguros gîtul şi coastele, şi carnea,
şi strîns astfel în braţele albastrului zefir,
în oţeliţii nervi ai înălţimii,
nu are-nsemnătate de pleci sau te întorci,
nici n-are însemnătate că părul mi-e cărunt,
(nu de asta-mi pare rău — amărăciunea mea
e că nu-mi încărunţeşte şi inima).
Lasă-mă să viu cu dumneata!

O ştiu, oricine singur în dragoste păşeşte,
singur în glorie şi-n moarte.
O ştiu. Am încercat-o. Zadarnic!
Lasă-mă să viu cu dumneata!

În casa asta bîntuie stafii, mă alungă,
vreau să spun că s-a învechit de tot, piroanele se desprind,
tablourile se prăvălesc scufundîndu-se în gol,
tencuiala cade înăbuşit
ca pălăria mortului ce se rostogoleşte din cuier pe coridorul întunecat
cum destrămată cade mânuşa de lînă de pe genunchii tăcerii
sau cum cade o dîră de lună în spintecatul, vechiul fotoliu.

Kápote ipîrxe néa ki'aftì, — óhi i fotografia pù kitâs mè
tósi dispistía —
Léo ghià tìn polithróna, polỳ anapaftikì, borûses ôres olóklires
nà káthese
Kè mè klisména mátia nà onirévese óti tíhi
— Miàn ammudià strotì, notisméni, stilvoméni apò fengári,
Piò stilvoméni ap'tà palià lustrínia mu pù káthe mina tà
dino stò stilvotirio tîs goniâs,
I éna panì psaróvarkas pù hánete stò váthos, liknisméno
ap'tìn ídia tu anása,
Trigonikò panì sà mandíli diploméno loxà móno stà diò
Sà nà mìn îhe tipota nà klisi í nà kratisi
I n'anemisi diáplato sè apoheretismò. Pánta mu îha mania
mè tà mantilia,
Óhi ghià nà kratiso tipota deméno,
Tipota spórus luludiôn i hamomili mazeméno stùs agrùs
mè tò liógherma
I nà tò déso tésseris kómbus sàn tò skufì pù forâne i ergátes
st'antikrinò ghiapì,
I nà skupizo tà mátia mu, — diatirisa kalì tìn órasí mu,
Poté mu dè fóresa ghialià. Mià aplì idiotropia tà mantilia.
Tóra tà diplóno stà tesséra, stà ohtò, stà dekáxi
N'apasholô tà dáhtylá mu. Kè tóra thimíthika
Pòs étsi metrûsa tì musikì sàn pighena stò Odîo
Mè blè podià ki'áspro ghiakâ, mè diò xanthès plexûdes
— 8, 16, 32, 64, —
Kratiméni ap'tò héri miâs mikrîs fílis mu rodakiniâs ólo
fôs kè ròz lulúdia,

Odată a fost și el tînăr — nu portretul la care te uiți cu
atîta încredere —,
vorbesc de fotoliu, foarte comod, puteai sta în el ore întregi
și cu ochii închiși să visezi la orice
— un țărm nisipos, neted, jilav, strălucind în lună,
mai lucios decît vechii mei pantofi de lac, pe care-i duc
lunar la lustrageria din colț;
sau o pînză de luntre pescărească, o pînză ce se pierde în
depărtare legănată de propria ei
răsuflare,
o pînză triunghiulară ca o batistă împăturită diagonal
numai în două
parcă n-ar avea nimic să înfășoare sau să păstreze
sau să fluture desfășurîndu-se într-un adio. Aveam totdeauna
slăbiciune pentru batiste
nu ca să păstrez ceva legat în ele,
grăunțe de flori sau mușețel adunat de pe cîmp în asfințit,
sau s-o leg în patru noduri ca scufia ce-o poartă muncitorii
șantierului de peste drum,
sau ca să-mi șterg ochii — mi-am păstrat bine vederea,
n-am purtat niciodată ochelari, o simplă ciudățenie:
batistele.
Acum le împăturesc în patru, opt, șaisprezece
ca să fac ceva cu degetele. Uite, mi-aduc aminte,
așa măsuram tactul muzicii pe cînd urmam la Conservator,
cu șorț albastru și guler alb, cu două cozi blonde
— 8, 16, 32, 64 —
în mînă cu-o mladă de piersic, o mică prietenă a mea,
plină de lumină și de flori roz

(Sihóresé mu aftà tà lóghia — kakì siníthia) — 32, 64, —
ki'i dikí mu stírizan
Megáles elpídes stò musikó mu tálanto. Lipòn, súlega ghià
tìn polithróna —
Xekiliasméni — fénonte i skuriasménes sûstes, tà áhera —
'Elega nà tìn páo dipla stò epiplopiío,
Mà pû keròs kè leftà kè diáthesi — tì nà protodiorthósis? —
'Elega nà ríxo éna sentóni páno tis, — fovíthika
T'áspro sentóni sè tétio fengarófoto. Edô káthisan
'Anthropi pù oniréftikan megála ónira, ópos ki'esì ki ópos
ki egò áloste,
Kè tóra xekurázonte káto ap'tò hôma dihos nà enohlûnte
ap'tì vrohì ì tò fengári.
'Afisé me nártho mazì su.

Thà stathûme ligáki stìn korfì tîs marmárinis skálas tû
'Ai-Nikóla,
'Ystera esì thà katiforísis ki'egò thà ghiriso píso
'Ehontas st'aristerò plevrò mu tì zésta ap'tò tihéo ánghigma
tû sakakiû su
Ki'akómi merikà tetrágona fôta apò mikrà sinikiakà
paráthira
Ki'aftì tìn pállefki áhna ap'tò fengári pûne sà mià megáli
sinodia asiménion kyknon—
Kè dè fovâme aftì tìn ékfrasi, ghiatì egò
Pollès anixiátikes níhtes sinomilisa állote mè tò Theô
pù mû emfanistike
Ntiménos tìn ahlì kè tì dóxa enòs tètiu selinófotos,

(iartă-mi aceste cuvinte — un prost obicei) — 32, 64 —
iar ai mei şi-au pus
mari nădejdi în talentul meu muzical. Deci, îţi vorbeam
despre fotoliu —
e spintecat — i se văd arcurile ruginite, cîlţii —
ziceam să-l duc alături, la tapiţer,
dar cînd şi cu ce bani, cu ce chef — ce să repari mai întîi?
Ziceam să arunc pe el un cearşaf — mi-a fost frică
de cearşaful alb într-un astfel de clar de lună. În el s-au
aşezat
oameni care au visat visuri mari, ca şi dumneata, ca şi
mine de altfel,
iar acum odihnesc sub pămînt netulburaţi de ploaie sau
de lună.
Lasă-mă să viu cu dumneata!

Ne vom opri o clipă sus, pe scara de marmură a Sfîntului
Nicolae,
apoi dumneata vei coborî şi eu mă voi întoarce
ducînd în stînga mea căldura atingerii întîmplătoare a
hainei dumitale
precum şi cîteva pătrate luminoase din ferestruicile de mahală
şi această abureală prea albă a lunii, ca un lung alai de
lebede-argintii —
şi nu greşesc cînd spun aşa, fiindcă eu
am discutat odinioară, în mai multe nopţi de primăvară, cu
Dumnezeu care mi s-a
înfăţişat
îmbrăcat în nimbul şi strălucirea unui asemenea clar de lună

Kè pollùs néus, piò oréus ki'apò séna akómi, tû ethisiasa,
Etsi lefkì ki'aprósiti n'atmizome mès stì lefkì mu flóga,
stì lefkótita tû selinófotos,
Pirpoliméni ap't'adifága mátia tôn andrôn ki'ap'tì
distahtikìn éxtasi tôn efívon
Poliorkiméni apò exésia, iliokaména sómata,
'Alkima méli ghimnasména stò kolimbi, stò kupì, stò stívo,
stò podósfero (pù ékana pòs dèn távlepa)
Métopa, híli kè lemì, gónata, dáhtila kè mátia,
Stérna kè brátsa kè mirì (ki'alíthia dèn távlepa)
— Xéris, kamià forà, thavmázontas, xehnâs óti thavmázis,
sû ftáni o thavmasmós su
Thé mu, tì mátia pánastra, ki'anipsonómun sè miàn apothéosi
arniménon ástron
Ghiatì, étsi poliorkiméni ap'éxo ki'apò mésa,
'Allos drómos dè múmene parà monáha pròs tà páno i pròs
tà káto. — Óhi dè ftáni.
'Afisè me nártho mazì su.

Tò xéro i óra pià îne perasméni. 'Afisè me,
Ghiatì tósa hrónia, méres kè nihtes kè porfirà mesiméria,
émina móni,
Anéndoti, móni, kè pánagni,
Akómi stì sizighiki mu klini pánagni kè móni
Gráfontas éndoxus stihus stà gónata tû Theû,
Stihus pù, sè diaveveô, thà mínune sà laxevméni sè àmempto
mármaro
Péra ap'tì zoi mu kè tì zoi su, péra polỳ. Dè ftáni.
'Afisé me nártho mazi su.

şi pe mulţi tineri, mai frumoşi chiar decît dumneata, eu
i-am refuzat pentru el,
aşa de albă şi inabordabilă, prefăcută-n abur de flacăra mea
albă, în albul clarului de lună,
dogorîtă de privirile lacome ale bărbaţilor şi de extazul
şovăielnic al efebilor,
asediată de trupuri superbe, bronzate-n soare,
membre vînjoase, deprinse cu înotul, cu vîsla, cu stadionul,
cu fotbalul (pe care mă prefăceam că nu-i văd)
frunţi, buze, gîturi, genunchi, degete şi ochi,
piepturi şi braţe şi coapse (şi într-adevăr nu le vedeam)
— ştii, cîteodată, admirînd, uiţi ceea ce admiri, îţi ajunge
admiraţia —
Doamne, ce ochi înstelaţi! şi mă înălţam într-o apoteoză
de stele refuzate
fiindcă, astfel asediată din afară şi dinăuntru,
alt drum nu-mi mai rămînea decît în sus sau în jos. Nu,
nu-i de ajuns.
Lasă-mă să viu cu dumneata!

Ştiu, e ora tîrzie acum. Lasă-mă,
fiindcă atîţia ani, zile şi nopţi şi amiezi purpurii am
rămas singură
neînduplecată, singură şi neprihănită,
chiar şi-n patul conjugal neprihănită şi singură,
scriind glorioase versuri pe genunchii lui Dumnezeu,
versuri care, te asigur, vor rămîne cioplite ca în marmura
desăvîrşită
dincolo de viaţa mea şi de viaţa dumitale, dincolo de tot.
Nu-i de ajuns.
Lasă-mă să viu cu dumneata!

Tûto tò spíti dè mè sikóni pià.
Dèn antèho nà tò sikòno stì ráhi mu.
Prèpi pánta nà proséhis, nà proséhis,
Nà steriónis tòn tîho mè tò megálo bufè
Nà steriónis tò bufè mè tò panárheo skalistò trapézi
Nà steriónis tò trapèzi mè tìs karékles
Nà steriónis tìs karékles mè tà héria su
Nà vázis tòn ômo su káto ap'tò dokári pù krémase.
Kè tò piáno sà mávro féretro klisméno. Dèn tolmâs nà t'aníxis.
Ólo nà proséhis, mìn pésun, mìn pésis. Dèn antého.
'Afisé me nártho mazì su.

Tûto tò spiti, par'ólus tùs nekrùs tu, dèn ennoî nà pethàni
Epiméni nà zî mè tùs nekrús tu
Nà zî ap'tùs nekrús tu
Nà zî ap'tì veveótita tû thánátu tu
Kè nà nikokirévi akómi tùs nekrùs tu s'etimóropa krevátia kè ráfia.
'Afisé me nártho mazi su.

Edô, óso sigà ki'án perpatiso mès stìn áhna tîs vradiâs,
Ite mè tìs pantûfles, ite xipóliti,
Káti thà trixi, — éna geámi raghizi i kápios kathréftis,
Kápia vímata akúgonte, — dèn îne tà diká mu.
'Exo, stò drómo, borî nà mìn akúgonte tûta tà vímata, —
I metamélia, léne, forái xilopáputsa, —
Ki'án kánis nà kitáxis s'aftón ì stòn állo kathréfti,
Piso ap'tì skóni kè tìs raghismatiès,
Diakrinis piò thambô kè piò temahisméno tò prósopó su,
Tò prósopó su pù állo dè zítises stì zoì parà nà tò kratísis katharió ki'adiéreto.

Această casă nu mă mai rabdă.
Nu mai rabd s-o port pe umeri.
Mereu trebuie să fii atentă, să fii atentă
să sprijini peretele cu bufetul cel mare
să sprijini bufetul cu străvechea masă sculptată
să sprijini masa cu scaunele
să sprijini scaunele cu mîinile tale
să pui umărul sub grinda care s-a lăsat.
Şi pianul ca un sicriu negru închis. Nu îndrăzneşti să-l deschizi.
Să fii mereu atentă, atentă ca toate astea să nu cadă, să nu cazi. Nu mai rabd.
Lasă-mă să viu cu dumneata!

Această casă, cu toţi morţii ei, refuză să moară,
stăruie să trăiască odată cu morţii ei,
să trăiască din morţii ei
să trăiască din siguranţa morţii sale
şi să-şi tot rînduiască morţii în paturi şi pe poliţe-n surpare.
Lasă-mă să viu cu dumneata!

Aici, oricît de lin aş merge în aburul serii,
în papuci sau desculţă,
va scîrţîi ceva — un geam sau vreo oglindă crapă,
nişte paşi se aud — nu sunt ai mei.
Afară, în stradă, poate că paşii aceştia nu se aud —
căinţa, se zice, poartă saboţi de lemn —
Şi dacă-ai încerca să te uiţi în oglinda aceasta sau în cealaltă,
îndărătul prafului şi crăpăturilor,
zăreşti mai spălăcit şi mai îmbucătăţit chipul tău,
chipul tău pentru care n-ai cerut altceva în viaţă decît să-l păstrezi curat şi indivizibil.

Tà híli tû potiriû ghializun stò fengarófoto
Sàn kiklikò xiráfi — pôs nà tò féro stà híli mu?
Oso ki'àn dipsô, pós nà tò féro? — Vlépis?
Eho akómi diáthesi ghià paromiósis, — aftò mû apómine,
Aftò mè veveóni akómi pòs dè lipo.
'Afisé me nártho mazì su.

Forès-forès, tìn óra pù vradiázi, ého tìn ésthisi
Pòs éxo ap'tà paráthira pernái o arkudiáris mè tì grià
varià tu arkúda
Mè tò mallí tis ólo angáthia kè trivólia
Sikónondas skóni stò sinikiakò drómo
'Ena erimikò sinnefo skóni pù thimiázi tò súrupo
Kè tà pedià éhun ghirísi spítia tus ghià tò dîpno kè dèn
t'afínun pià nà vgûn éxo
M'ólo pù piso ap'tùs tíhus mantévun tò perpátima tîs griâs
arkúdas,
Ki'i arkúda kurasméni porévete mès stì sofía tîs monaxiâs
tis mìn xérontas ghià pû kè ghiatì —
'Ehi varíni, dè borî pià nà horévi stà pisiná tis pódia
Dè borî nà foràì tì danteléniа skufítsa tis nà diaskedázi tà
pedià, tùs argósholus, tùs apetitikùs,
Kè tò móno pù théli îne nà plaghiási stò hôma
Afinontas nà tìn patâne stìn kilià, pézontas étsi tò teleftêo
pehnídi tis
Dihnontas tìn tromerí tis dinami ghià parétisi,
Tìn anipakoì tis stôn póno ké stì zoì
Mè tì siguri simmahia tû thanátu — ésto ki'enòs argû
thanátu —
Tìn teliki tis anipakoì stò thánato mè tì sinéhia kè tì gnòsi
tîs zoîs
Pù aniforài mè gnósi kè mè práxi páno ap'tì sklaviá tis.
Mà piòs borî nà péxi òs tò télos aftò tò pehnidi?

Buza paharului sclipeşte în lumina lunii
ca un briciu circular — cum să-l apropii de buzele mele?
Oricît de sete mi-ar fi, cum să-l apropii? — Vezi?
Mai am gust de comparaţii — asta mi-a mai rămas,
asta mă mai asigură că nu sunt absentă.
Lasă-mă să viu cu dumneata!

Uneori, cînd înserează, am sentimentul
că prin faţa ferestrelor trece ursarul cu bătrînul său urs
greoi,
cu blana plină de ciulini şi mărăcini,
ridicînd praful pe strada de mahala,
un nor singuratic de praf care tămîie amurgul
şi copiii s-au întors acasă pentru cină şi nu mai au voie
să iasă
cu toate că dincolo de pereţi ei ghicesc mersul bătrînului urs
şi ursul obosit păşeşte, învelit în înţelepciunea singurătăţii
lui, fără să ştie încotro şi de ce —
greoi, el nu mai poate dansa pe labele dinapoi,
nu poate purta scufiţa lui dantelată ca să-i amuze pe copii,
pe pierde-vară, pe cei pretenţioşi
şi singurul lucru ce-l mai vrea e să se culce pe pămînt
lăsînd să-l calce pe burtă, jucîndu-şi astfel ultimul său joc,
arătînd teribila lui forţă de renunţare,
nesupunerea la interesele celorlalţi, la inelele din buzele lui,
la neputinţa colţilor lui,
nesupunerea la durere şi la viaţă,
cu alianţa singură a morţii — fie şi a unei morţi lente —
nesupunerea sa definitivă la moarte, cu continuitatea şi
cunoaşterea vieţii
ce-şi urcă panta, activ şi chibzuit, peste sclavia ei.
Dar cine poate juca pînă la capăt acest joc?

Ki'i arkúda sikónete páli kè porévete
Ipakúondas stò lurì tis, stùs krikus tis, stà dòntia tis,
Hamoghelóntas mè tà skisména híli tis stìs pentarodekáres
pù tìs rihnune tà orêa kì anipopsíasta pedià
(Orêa akrivôs ghiatì ine anipopsíasta)
Kè légontas efharistô. Ghiatì i arkûdes pù gherásane
Tò móno pù émathan nà léne ine: efharistô, efharistô.
'Afisé me nártho mazì su.

Tûto tò spiti mè pnighi. Málista i kuzina
Ine sàn tò vithò tìs thálassas. Tà bríkia krémasména ghialízun
Sà stronghilà, megála mátia apíthanon psariôn,
Tà piáta salévun argà sàn tìs méduses,
Fíkia ki'óstraka piánonte stà malliá mu — dè borô nà tà xekollíso ístera,
Dè borô n'anévo páli stìn epifánia,
O diskos mû péfti ap'tà héria áihos, — soriázume
Kè vlépo tìs fisallídes ap'tìn anása mu n'anevénun, n'anevénun
Kè prospathô nà diaskedáso kitázontás tes,
Ki'anarotiéme tì thà léi àn kápios vriskete apò páno kè vlépi aftès tìs fisallides,
Táha pòs pnighete kápios ì pòs énas ditis anihnévi tùs vithùs?
Ki'alithia dèn ine lighes i forès pù anakalipto ekì stò váthos tû pnigmû
Korállia kè margaritária kè thisavrùs navaghisménon plion,
Apróoptes sinantísis, kè htesinà kè simerinà kè mellúmena,
Miàn epalíthefsi shedòn eoniótitas,
Kápio xanásasma, kápio hamóghelo athanasías, ópos léne,
Miàn eftihía, mià méthi, ki'enthusiasmòn akómi,
Korállia kè margaritária kè zafiria,

Şi ursul se ridică din nou şi păşeşte
supunîndu-se curelei sale, inelelor sale, colţilor săi,
zîmbind cu buzele lui sfîşiate monedelor de cinci parale pe care i le-azvîrlă copii frumoşi şi inocenţi
(frumoşi tocmai fiindcă sunt inocenţi)
şi spunînd: „Mulţumesc". Fiindcă urşii ce au îmbătrînit,
singurul lucru pe care l-au învăţat a spune e: Mulţumesc, mulţumesc.
Lasă-mă să viu cu dumneata!

Casa aceasta mă înăbuşe. Mai ales bucătăria
e ca un fund de mare. Ibricele atîrnate lucesc
ca ochi mari, rotunzi, de peşti neverosimili,
farfuriile se mişcă încet ca meduzele,
alge şi scoici se prind de părul meu — şi apoi nu pot să le smulg,
nu pot să ies iarăşi la suprafaţă,
tava îmi cade surd din mîini — mă prăbuşesc
şi văd bulboanele din respiraţia mea cum urcă, urcă,
şi încerc să mă amuz uitîndu-mă la ele
şi mă întreb ce-ar spune cineva dacă s-ar afla sus şi ar vedea aceste bulboane,
oare că se înneacă cineva sau că un scafandru scotoceşte-n fundul mării?
Şi într-adevăr nu de puţine ori descopăr acolo în adîncul înnecului
coralii şi perlele şi tezaurele vaselor naufragiate,
întîlniri neaşteptate, întîmplări de ieri, de azi, de viitor,
aproape o adeverire a veşniciei,
nu ştiu ce răsuflare, nu ştiu ce zîmbet al nemuririi, cum se zice,
o fericire, o beţie şi chiar un entuziasm,
corali, mărgăritare şi safiri,

Monáha pù dèn xéro nà tà dóso — óhi, tà díno —
Monáha pù dèn xéro àn borûn nà tà párun — pántos egô
tà díno.
'Afisé me nártho mazì su.

Mià stigmì móno, nà páro tì zakéta mu.
Tûto tòn ástato kerò, óso nâne, prépi nà filagómaste.
'Ehi igrasia tà vràdia, kè to fengári
Dè sû fénete, alíthia, pòs epitíni tìn psihra?
'Ase nà sû kumbóso tò pukámiso — tì dinatò tò stîthos su,
— Tì dinatò fengári, — i polithróna, léo — ki'óta sikóno tò
fligeáni ap'tò trapézi
Méni apò káto mià tripa siopì, vázo amésos tìn palámi mu
epáno
Nà mìn kitáxo mésa, — afino páli tò fligeáni stì thési tu,
Kè tò fengári mià tripa stò kranio tû kósmu — mìn kitáxis
mésa,
Ine mià dínami magnitikì pù sè travái — mìn kitáxis, mìn
kitâhte,
Akûste me pù sâs miláo — thà pésete mésa. Tûtos o ilingos,
Orêos análafros — thà pésis, —
Ena marmárino pigádi tò fengári,
'Iskii salévun kè fterà, mistiriakès fonès — dèn tis akûte?
Vathì-vathì tò pésimo
Vathì-vathì tò anévasma,
Tò aérino ágalma krustò mès st'anihtà fterá tu,
Vathià-vathià i amìlihti everghesía tîs siopîs,
Trémuses fotapsíes tîs állis óhtis, ópos talantévese mès stò
ídio su tò kima,
Anása okeanû. Orêos, análafros
O ilingos tûtos, — prósexe thà pésis. Mìn kitâs eména,
Eména i thési mu ìne tò talántevma — o exésios ilingos.
Etsi káthe apóvrado

numai că nu ştiu să le dărui — nu, le dărui —
numai că nu ştiu dacă ceilalţi pot să le primească — eu,
oricum le dărui —
Lasă-mă să viu cu dumneata!

Numai o clipă, să-mi iau jacheta.
Pe vremea asta schimbătoare, trebuie oricum să avem grijă.
Serile sunt umede, iar luna
nu ţi se pare, într-adevăr, că sporeşte răcoarea?
Lasă-mă să-ţi închei cămaşa — ce puternic ţi-e pieptul
— ce lună puternică — fotoliul, zic — şi cînd iau ceaşca
de pe masă
rămîne dedesubt o gaură de tăcere, îmi pun numaidecît
palma deasupra,
ca să nu mă uit la ea, — pun din nou la loc ceaşca,
şi luna e o gaură în craniul lumii — nu te uita la ea,
e o magnetică forţă ce te atrage — nu te uita, nu vă uitaţi,
ascultaţi ce vă spun — o să cădeţi în ea. Acest vîrtej
e frumos, uşor — vei cădea —
un puţ de marmură e luna,
umbre se mişcă şi aripi, voci tainice — nu le-auziţi?
Adîncă-adîncă e căderea,
profund-profund e urcuşul,
statuia aeriană, viguroasă printre aripile ei desfăşurate,
adîncă-adîncă, implacabila binefacere a tăcerii,
tremurătoare valuri de lumini pe celălalt mal, aşa cum te
legeni în valul tău însuţi,
respiraţie a oceanului. Frumos, uşor
e acest vîrtej — bagă de seamă, o să cazi. Nu te uita la mine,
locul meu este în clătinare — în fermecătorul vîrtej. Şi aşa,
în fiecare amurg

Èho ligáki ponokéfalo, káti zaládes.

Sihnà petágume stò farmakìo apénanti ghià kamiàn aspiríni,
Allote páli variéme kè méno mè tòn ponokéfaló mu
N'akúo mès stùs tihus tòn kúfio thórivo pù kánun i solînes
tû nerû,
I psino énan kafè, kè pánta afiriméni,
Xehniéme ki'etimázo diò, — piòs nà tòn piî tòn állon? —
Astìo alithia, tòn afino stò pervázi nà krióni
I kápote píno kè tòn déftero, kitázontas ap'tò paráthiro
tòn prásino glómbo tû farmakíu
Sàn tò prásino fôs enòs athórivu trénu pù érhete nà mè pári
Mè tà mantilia mu, tà stravopatiména mu papútsia, tì
mávri tsánta mu, tà piimatá mu,
Horìs kathólu valitses — tì nà tìs kánis?

'Afisé me nártho mazi su.

A, févghis? Kaliníhta. Óhi, dè thártho. Kaliníhta.
Egò thà vgô sè lígo. Efharistô. Ghiatì epitélus, prépi
Nà vgô ap'aftò tò tsakisméno spiti.
Prépi nà dô ligáki politía, — óhi, óhi tò fengári —
Tìn politía pù orkízete stò psomì kè stì grothiá tis
Tìn politia pù ólus mâs antéhi stì ráhi tis
Mè tìs mikrótités mas, tís kakíes, tìs éhtres mas,
Mè tìs filodoxíes, tìn ágniá mas kè tà gheratiá mas,
N'akúso ta megála vímata tìs politías,
Nà mìn akúo pià tà vímatá su
Míte tà vímata tû Theû, míte kè tà diká mu vímata.
Kaliníhta.
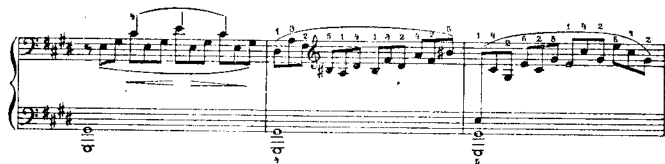
sufăr puţin de migrene şi de ameţeli.

Mă reped dar la farmacia de peste drum după o aspirină,
altădată mi-e lene şi rămîn cu migrena mea
ascultînd zgomotul cavernos pe care-l fac prin pereţi ţevile
de apă,
sau îmi fac o cafea şi, mereu distrată,
uit şi pregătesc două — cine o va bea pe cealaltă?
E într-adevăr caraghios, o las în pervaz să se răcească
sau uneori o beau şi pe-asta, uitîndu-mă pe fereastră la
globul verde al farmaciei
ca la lumina verde a unui tren tăcut ce vine să mă ia
cu batistele mele, cu pantofii mei scîlciaţi, cu poşeta mea
neagră, cu poeziile mele,
fără valize de loc — la ce bun?

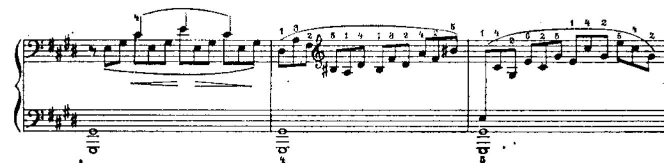
Lasă-mă să viu cu dumneata!

Ah, pleci? Bună seara! Nu, nu voi veni. Bună seara!
Am să ies peste puţin. Mulţumesc. Pentru că, în sfîrşit, trebuie
să ies din această schiloadă casă.
Trebuie să văd puţin oraşul — nu, nu luna —
oraşul cu mîinile lui bătătorite, oraşul zilierilor,
oraşul care jură pe pîinea şi pe pumnul său,
oraşul care ne rabdă pe toţi în cîrca lui,
cu meschinăriile, răutăţile, duşmăniile noastre,
cu ambiţiile, cu neştiinţa şi cu bătrîneţea noastră,
să aud paşii răspicaţi ai oraşului,
să nu mai aud paşii dumitale,
nici paşii lui Dumnezeu, nici chiar paşii mei. Noapte bună!

(Tò domátio skotiniázi. Fénete pòs kápio sinefo thákripse tò fengári. Monomiâs, sàn kápio héri nà dinámose tò radiófono tû ghitonikû bár, akústike mià polì gnostì musikì frási. Ké tóte katálava pòs oli túti tì skinì tì sinódeve hamilófona i „Sonáta tû Selinófotos“ móno tò prôto méros. O Néos thà katiforizi tóra m'éna ironikó, ki'isos kè simponetikó hamóghelo stà kalogramména hili tu kè ména sinésthima apelefthérosis. Otan thà ftàsi akrivós stón Ai-Nikóla, prìn katèvi tì marmárini skàla, thà ghelási, — éna ghélio dinató, asingrátito. Tó ghélio tu dè th'akustî kathólu anármosta káto ap'tò fengári. 'Isos tò móno anármosto nâne tò óti dèn îne kathólu anármosto. Sè ligo o Néos tha sopási, thá sovareftî kè thà pî: "I parakmì miás epohîs". Etsi olótela isihos pià, thà xekumbósi páli tò pukámisó tu ké thà travíxi tò drómo tu. Óso ghià tì Ghinéka mè tà Mávra dèn xéro àn vghîke telikà ap'tò spiti. Tò fengarófoto lámbi xanà. Kè stìs goniès tû domátiu i skiès sfingonte apò miàn avástahti metánia, shedòn orghì, óhi tóso ghià tì zoì, óso ghià tìn áhristi exomológhisi. Akûte? Tò radiófono sinehizi:)



(Camera se întunecă. Pare-se că un nor a ascuns luna. Deodată, ca şi cum o mînă ar fi întors butonul radioului, din barul de peste drum se aude o frază muzicală foarte cunoscută. Şi atunci am înţeles că toată această scenă a fost însoţită în surdină de *Sonata clarului de lună*, partea întîia numai. Tînărul o să coboare acum cu un zîmbet ironic, poate şi compătimitor, pe buzele lui bine conturate, şi cu un sentiment de eliberare. Cînd va ajunge la Sfîntu'Nicolae, înainte de-a coborî scara de marmură, va rîde — cu un rîs puternic, nestăvilit. Rîsul său nu va răsuna de loc nepotrivit, sub lună. Poate că singurul lucru nepotrivit ar fi că nu-i de loc nepotrivit. Peste puţin, Tînărul va tăcea, va deveni grav şi va spune: „Decăderea unei epoci“. Aşa, liniştit de tot, acuma îşi va descheia din nou cămaşa şi îşi va continua drumul. Cît despre Femeia în Negru, nu ştiu dacă, pînă la urmă, a ieşit din casă. Clarul de lună străluceşte din nou. Şi, în colţurile camerei, umbrele se strîng de o nestăpînită părere de rău, aproape de o mînie, nu atît pentru viaţă cît pentru confesia fără rost. Auziţi? Radioul continuă),



Julian Tuwim

(1894)

Tuwim poate fi socotit drept fiu al celei de-a doua capitale din istoria literaturii acestei ţări, de la Slowacki încoace. În orice caz, poezia modernă poloneză are într-însul pe unul din fondatorii ei; nici Gałczynski, nici Różewicz nu pot fi explicaţi în cuprinsul unei evoluţii a liricii moderne polone, trecînd peste contribuţia inovatoare pe care-a marcat-o poezia lui Tuwim; nu e vorba numai de varietatea şi bogăţia lexicului (ceea ce, la urma urmelor, nici nu vădeşte neapărat un mare inovator, ci un asiduu cercetător de bucoavne, mai degrabă), dar mai cu seamă, de noile raporturi dintre noţiuni şi traducerea lor sintactică în frazarea poetică, de spiritul matematic şi, mai exact, geometric de care se călăuzeşte inspiraţia acestui mare şi discret liric; într-un anume fel, el mi se pare un Valéry polonez, bineînţeles lipsindu-mi cunoştinţele necesare spre a-mi da seama în ce măsură coloratura limbajului său corespunde transparentelor irizări din versurile poetului francez. S-ar putea ca unele versuri să păcătuiască din acest punct de vedere, în tălmăcirile de faţă.

Interesant mi se pare însă că Julian Tuwim, care a studiat dreptul şi filosofia, atrage atenţia prin caracterul satiric şi deseori autopersiflant al versificărilor lui, adică prin latura de filosofie cinică, în cel mai bun înţeles al cuvîntului: aceea

reprezentată prin Diogene. Pe cînd spiritul *poeziei lui Julian Tuwim este exact opusul unei asemenea structuri ambigui, el este limpede, răspicat, profund şi lucid, dramatismul lui este acela al unei conştiinţe active; şi libere, tocmai fiindcă e activă.*

Bibliografie:

Secolul XX — caiet de literatură universală, nr. 2, din 1957.
Textele originale sînt extrase din diferite culegeri de versuri ale lui Tuwim.

NAUKA

Nauczyli mnie mnóstwa mądrości,
Logarytmów, wzorów i formułek,
Z kwadracików, trójkącików i kółek
Nauczali mnie nieskończoności.

Rozprawiali o "cudach przyrody",
Oglądałem różne tajemnice:
W jednym szkiełku "życie w kropli wody",
W innym zaś — "kanały na księżycu".

Mam tej wiedzy zapas nieskończony;
π R i H_2SO_4,
Jabłka, lampy, Cookesy i Newtony,
Azot, wodórъ, zmiany atmosfery.

Wiem o kuli, napełnionej lodem,
O bursztynie, gdy się go pociera...
Wiem, że ciało, prograżone w wodę
Traci tyle, ile... etcetera.

ÎNVĂŢĂTURA

Mă-nvăţară cu tîlc multe lucruri:
Logaritmi şi formule, ecuaţii în scară,
Din patrate, din cercuri, triunghiuri,
Infinitul ce e mă-nvăţară.

De-ale „firii minuni“ ne-am dat seamă,
Am văzut taine multe şi rare:
„Viaţa-n stropul de apă“ pe-o lamă
Iar pe-o alta, „canale lunare“.

Cunoştinţe un car mi-au rămas:
$2\pi R$, SO_4H_2,
Mare, lămpi, Newton, Cook şi Laplace,
Hidrogen, atmosferă şi ploi.

Ştiu că globul e-n gheţuri blindat,
Că frecînd chihlimbarul pe-o parte...
Ştiu că-n apă un corp scufundat
Pierde-atît cît... ş.a.m.d.

Ach, wiem jeszcze, że, na drugiej półkuli
Słońce świeci, gdy u nas jest ciemno!
—Różne rzeczy do głowy mi wkuli,
Tumanili nauką daremną.

I nic nie wiem, i nic nie rozumiem,
I wciąż wierzę biednymi zmysłami,
Że ci ludzie na drugiej półkuli
Muszą chodzić do góry nogami.

I do dziś mam taką szkolną trwogę:
Bóg mnie wyrwie — a stanę bez słowa!
— Panie Boże! Odpowiadać nie mogę,
Ja... wymawiam się, mnie boli głowa...

Trudna lekcja. Nie mogłem odrazu.
Lecz nauczę się... po pewnym czasie...
Proszę! Zostaw mnie na drugie życie,
Jak na drugi rok w tej samej klasie.

Ah, mai știu că-n cel'lalt emisfer
Este soare, pe-aici cînd e noapte!
Plin mi-e capul ca unui bucher,
L-au umplut cunoștințe deșarte.

Dar nimic să pricep nu m-am pus
Și cu bietele-mi simțuri, mereu
Pe cel'lalt emisfer, îmi zic eu,
Umblă toți cu picioarele-n sus.

Ca la școală nu știu cum să scap:
Dumnezeu de m-ascultă, nu pot
Un cuvînt, mult Prea-Sfinte, să scot...
„Am o mare durere de cap...

Tema-i grea. N-am putut face față,
Da'nvăț lecția cealaltă... lasă!...
V-aș ruga să rămîn înc'o viață
Cum rămîi repetent într-o clasă.“

EROTYK

Już się o grzechy noce proszą,
Już z wiosny znów jak z bólu krzyczę,
Nieubłaganą mnie rozkoszą
Zakuj w ramiona ratownicze!

A jeśli zacznę się na nowo
Wyrywać zbuntowanym ciałem,
Powiedz mi wreszcie pierwsze słowo,
Któregó nigdy nie słyszałem.

Bo znów pogański samun wieje
W pędach, zawrotach, burzach, blaskach!
Pamiętaj: kiedy znów zdziczeję,
Odrzyj mnie z wichrów i ugłaskaj!

EROTICĂ

Noaptea mă şi-ndeamnă la păcate,
Chinul primăverii-n mine ţipă,
Fă-ţi cu-aceeaşi crudă voluptate
Braţele, cătuşe şi aripă!

Iar de-ncep din nou să mă frămînt
Ca să-mi birui carnea răsculată,
Spune-n fine cel dintîi cuvînt
Nerostit de tine niciodată.

Că, nelegiuit, simunul iară
Cu vîrtej şi fulgeri se iuţeşte!
Nu uita: de-ajung din nou fiară,
Smulge-mă din foc şi mă-mblînzeşte.

DO LOSU

Miłość mi dałeś, młodość górną,
Dar ładu i wysokie żądze.
I jeszcze, na uciechę durniom,
Raczyłeś dać mi i pieniądze.

Płonącą kroplą obłąkania
W mózg szary mój wsączyłeś tęczę.
Miraże wstają wśród mieszkania,
Palcami w stół na lutni dźwięczę.

I gdy poniosło, to już niesie,
Roztrącam dni i rwę na części,
I w zgiełku wieku i w rwetesie
Ubrdało mi się jakieś szczęście:

Rytmowi przebieg chwil powierzać,
Apollinowym drżąc rozmysłem,
Surowo składać i odmierzać
Wysokim kunsztem słowa ścisłe.

DESTINULUI

Mi-ai dat iubire, tînără trufie,
Duh ordonat, înalte năzuinţi.
Ba, mulţumiţi şi cei nărozi să fie,
Bine-ai voit, în plus, să-mi dai arginţi.

Un strop de nebunie, arzător,
Iscă în suru-mi crier curcubeu;
Ca-ntr-un pian în masă bat uşor,
Miraje-nvie în căminul meu.

Iar cînd m-apucă, ţine mult şi bine!
Pierd zilele şi-n ţăndări le prefac,
O fericire mi-am găsit, în fine,
În vuietul şi zarva ăstui veac:

Să prind în ritmuri clipa trecătoare;
Vibrînd de-un apollinic vis în minte,
Măsor, compun cu aprigă rigoare
Şi meşteşug, perfectele cuvinte.

I kiedy kształt żywego ciała
W nieład rozpadnie się plugawy,
Ta strofa, zwarta, zwięzła, cała,
Nieporuszona będzie stała
W zimnym, okrutnym blasku sławy.

Smutku! Uśmiechu! Melancholio!
W bęben żałobny bije gloria...
I smutnie brzmi: „Dum Capitolium...“
I śmieszne jest: “Non omnis moriar!”

Şi-atunci cînd trupu-mi viu de altădată
S-o prăbuşi în jalnică ruină,
Strofa mea scurtă, strînsă şi compactă,
Nestrămutată va rămîne dreaptă
În recea slavei, crîncenă lumină.

Mîhniri şi doruri! rîs şi voie bună!
Slava loveşte-n tobă funerar...
„Dum Capitolium...“ cît de trist răsună!
Şi ce hazliu: „Non omnis moriar!“

ŚŁOWEM DO KRWI!

Wasze słową sa jak sałonowe pieski,
A moje — jak wściekłe psy!
Pal licho wasze arabeski i burłeski
I — zamiast stawiać wiełokropki, kreski —
Policzkujcie w swych wierszach,
Pięścią walcie w łby!
Rwać, drzeć na strzępy
Wasze sonety i tirlitriolety,
Kpy!
Niechaj poezję znienawidzą
Mdłe i płowe
Panny lubieżne!
Słowem do krwi — jak tasakiem w głowę!
O słowa ostre i złote!
Słowa prężne i drapieżne,
Jak lwy! Jak lwy!

PÎNĂ LA SÎNGE

Vorbele vi-s javre de salon
Dar ale mele sunt zăvozi turbaţi!
Daţi naibii stilul vostru de bonton
Şi-n loc cu linioare mărunte să-l punctaţi,
Să pălmuiţi cu poezia voastră
Şi să izbiţi cu pumnu-n ţeastă!
Smulgeţi-le, rupeţi, faceţi bucăţele
Ale voastre biete
Elegii, sonete şi rondele
Şi subtile tirli-triolete,
Doar caraghiozlîcuri şi ciurucuri!
Las' să li se pară-ngrozitoare
Poezia noastră pătimaşe
Ăstor leşinate, spelbe domnişoare
Tare (n-am ce spune) drăgălaşe!
Pîn' la sînge meargă vorba noastră
Ca un satîr în ţeastă!
O, vorbe, vorbe de-aur, ascuţite,
Vorbe mlădii şi crîncene, cumplite
Ca leii, paraleii!

DO PROSTEGO CZŁOWIEKA

Gdy znów do murów klajstrem świeżym
przylepiać zaczną obwieszczenia,
gdy „do ludności“, „do żołnierzy“
na alarm czarny druk uderzy
i byle drab i byle szczeniak
w odwieczne kłamstwo ich uwierzy
że trzeba iść i z armat walić,
mordować, grabić, truć i palić;
gdy zaczną na tysiączną modłę
ojczyznę szarpać deklinacją
i łudzić kolorowym godłem
i judzić „historyczną racją“
o piędzi, chwale i rubieży,
o ojcach, dziadach i sztandarach,
o bohaterach i ofiarach;
gdy wyjdzie biskup, pastor, rabin
pobłogosławić twój karabin,
bo mu sam Pan Bóg szepnął z nieba,
że za ojczyznę — bić się trzeba;

CĂTRE OMUL SIMPLU

Cînd cu proaspăt clei, pe ziduri iară
Vor începe-afișe să aștearnă,
Cînd „către popor“, „către oraș“
Au să dea-n cernit tipar alarmă
Și-orice măgădău ori copilaș
Le va crede farsa seculară;
Cum va trebui să tragi cu tunul,
Să ucizi, să prazi, să dai foc iară;
Cînd a miia oară te-deùm-ul
Îngînîndu-l, vor sări pe țară
S-o sfîșie iar cu vorbe goale
Și tot stema colorată, iară
Să i-o-ntindă ca pe o momeală,
Începînd din nou să o-nfierbinte
Cu „istorica ei rațiune“
Ori cu loturi de pămînt mai bune
Ori cu slavă și hotare sfinte,
Cu drapelul, tații și bunicii,
Cu viteji, cu jertfe, sacrificii,
Cînd episcop, pastor și rabin
Pușca să-ți blagoslovească vin
Fiindcă Domnul chiar le-a spus în șoapte
Că ai, pentru țară, a te bate;

kiedy rozścierwi się, rozchami
wrzask liter z pierwszyck stron dzienników
a stado dzikich bab — kwiatami
obrzucać zacznie „żołnierzyków“ —
— O przyjacielu nieuczony,
mój bliżni z tej czy innej ziemi!
wiedz, że na trwogę biją w dzwony
króle z panami brzuchatemi;
wiedz, że to bujda, granda zwykła,
gdy ci wołają: „Broń na ramię!“
że im gdzieś nafta z ziemi sikła
i obrodziła dolarami;
że coś im w bankach nie sztymuje,
że gdzieś zwęszyli kasy pełne
lub upatrzyły tłuste szuje
cło jakieś grubsze na bawełnę.
Rżnij karabinem w bruk ulicy!
Twoja jest krew, a ich jest nafta!
I od stolicy do stolicy
Zawołaj, broniąc swej krwawicy:
„Bujać — to my, panowie szlachta!“

1929

Cînd vezi terfelite, deşănţate
Slovele ce urlă înşirate
Pe gazete-n fruntea tuturor,
Cînd, în cîrd, bezmetice femei
Năvălesc cu flori pe „soldăţei“, —
O, amic al meu neştiutor,
Tu, ce eşti aproapele meu drag,
De pe-acesta ori dintr-alt meleag,
Află că bat clopotul de frică
Regii şi toţi domnii pîntecoşi;
Că-i un tămbălău ştiut, adică
Şi că toate astea sunt gogoşi!
Cînd „la umăr arma!“ ei îţi strigă
Află că-ntr-un loc ţîşni petrol
Pentru dînşii; şi-a puiat dolari,
Că prin bănci sună ceva a gol
Ori că-au deşertat haznale mari
Cine ştie unde, şi-au ginit
Undeva, nişte afaceri grase,
La bumbac, ceva mai mult venit...
Tu, atuncea, arma ce ţi-o dase
Zvîrle-o pînă-n şanţ de-a rostogolul;
Sîngele-i al tău — al lor petrolul.
Şi, printre-ale lumii capitale,
Apărînd sudoarea frunţii tale
Strigă să răsune-n orice ţară:
„Nobili domni, vă tragem noi pe sfoară!“

1929

Nicolae Tihonov
(1896)

Nedispunînd de date bio-bibliografice suficiente, o judecată critică amănunțită ne e interzisă. Dacă debuturile sale se situează în jurul anilor 1921—1922, aceasta nu însemnează neapărat că marele poet sovietic a început să publice numai la 25 de ani. Sigur e că a făcut parte din puternica mișcare a artiștilor leningrădeni cunoscută sub gruparea „Fraților Serapion" și care a dat atîtea nume de valoare și prestigiu artistic literaturii sovietice de mai tîrziu. Însuși faptul că în lucrarea lui L.I. Timofeev, poetul Tihonov e citat cu primele sale culegeri de versuri, Braga *și* Hoarda, *în imediata companie a lui Maiakovski, Bednîi, Serafimovici, Vsevolod Ivanov, Seifulina, Libedinski, Furmanov și Treniov, ne îngăduie să deducem însemnătatea lui în mișcarea literaturii revoluționare. Și el se dovedește astfel un fruntaș nu numai prin calitatea versului și a prozei sale — din primele făcînd parte culegerea* Căutările eroului, *iar din proză volumul intitulat* Omul riscat, *ambele apărute în jurul anilor 1927-1929 — dar și prin situarea în timp.*

Desigur, efervescența unei literaturi revoluționare, în deplină și liberă desfășurare imediat după Octombrie roșu, a cunoscut nenumărate nume și admirabile opere dintre care foarte multe ne-au rămas, din păcate, prea puțin cunoscute

dacă nu de-a dreptul și cu totul ignorate. Căci dacă un Bagrițchi s-a putut bucura la noi de o traducere eminentă ca aceea a lui Ioanichie Olteanu, alte nume, și încă de prima mărime, ca un Tînianov, Neverov, Slonimski, Rozanov, Mandelstam, Nichitin, Pilniac, Zamiatin, ca să cităm numai cîteva din vîrfurile acelei perioade eroice, rămîn încă o terra incognita *pentru cititorul român, așa cum azi îi sînt încă necunoscuți prin opera lor un Evtușenco, Dudințev, Pasternac, Brodschi, Abraham Terz (Siniavski), Iurii Daniel și — mai cu seamă — între toți, desigur, cel mai puternic și profund reprezentativ nu numai pentru atmosfera din țara lui, dar și pentru aceea din întreaga lume, Alexandr Soljenițîn.*

Aceasta pare să fie, însă, soarta operelor și-a autorilor născuți și afirmați în toiul marilor răsturnări și prefaceri ale istoriei; ei construiesc asemeni ctitorilor anonimi, cu un material mult prea dogoritor și prea variat, spre a putea fi asimilat la ceasul cînd au clădit. Mult mai tîrziu, peste decenii și secole, cînd acest material își va fi dovedit trăinicia, lumea începe să se întrebe cine va fi fost acela care s-a gîndit să-l folosească. Și e firesc să fie așa. Revoluția este ea însăși un spectacol mult prea grandios și pasionant, pentru ca toți cîntăreții și cronicarii ei să se poată bucura, în timp ce ea se desfășoară, de-o altă soartă decît de aceea a tuturor vedetelor: gloria strălucitoare, dar perisabilă, a momentului; de-abia cînd revoluția s-a consolidat și o epocă de relativ calm și răgaz îngăduie studiul atent și obiectiv, acești ctitori își recapătă fiecare din ei locul pe care-l merită.

Sigur e că Nicolai Tihonov — al cărui nume el însuși parcă e croit pentru vremuri de liniște — e unul din ctitorii de frunte ai poeziei moderne sovietice. Ca și numele lui, versul lui Tihonov are acea liniște compactă și gravă, acea trăinicie fermă și nemanifestă, dar care-i asigură dăinuirea dincolo de evenimentul istoric ce-a născut-o. Și poetul s-a mai bucurat și de o sănătate care-i îngăduie ca, la 73 de ani, să-și vadă opera

consolidată și confirmată de cea mai severă dintre judecăți, aceea a timpului.

Cînd l-am văzut, în iarna lui 1966 sărbătorit la Moscova de către Uniunea Scriitorilor de-acolo, înțelegeam parcă și mai limpede unitatea gravă și fundamentală dintre acest poet calm, masiv, modest și profund uman, și opera lui aparent lipsită de strălucire, dar implicînd în țesătură o flacără statornică, blîndă și sigură. Căci Tihonov e un inovator subtil și adînc, versul său face trecerea insezisabilă dintre clasicism și modern, cu o vigoare căreia pasiunea pentru artă nu-i umbrește, ci i-o sporește pe aceea pentru omenie și justiție. Cît despre modernismul său, el e foarte bine surprins de Vladimir Pozner; „Nu e prea romantic sau, mai degrabă, este în felul secolului XX, într-o țară revoluționară; el acceptă un erou fără panaș și fără pinteni, un om obișnuit pe care forța împrejurărilor și o curiozitate fără limite îl înalță deasupra mediei". Curiozitatea fără limite! iată într-adevăr specificul eroului modern prin structură.

Și nu știu laudă mai mare și gir mai sigur pentru un poet decît echivalența dintre caracterul personal și acela al operei zămislite din tăcutele și tainicele lupte purtate cu sine în primul rînd.

•

B i b l i o g r a f i e:

Literatura sovietică rusă — de L.I. Timofeev. Editura „Cartea rusă", 1951.

Anthologie de la prose russe contemporaine— de Vladimir Pozner-Émile Hazan & C-ie, éditeurs, Paris, 1929.

CELOVEK SEVERA

Oni verili v to, cĭto radostĭ — ptiţa,
I radostĭ bîla bolşim krîlom,
Pod nogami krutilasĭ ciornoĭ lisiţei,
Vstavala kustami, lojilasĭ lĭdom.

Lĭod pilĭu slepeaşceĭ, suhoĭ i kolkoĭ
Etot snivşiĭsea putĭ ne vo sne, ne vo sne okrujil —
Tak plecĭo o plecĭo — a navstrecĭu sugrobî i ĭolki,
A navstrecĭu storojka u sosnovoĭ bejit meji.

Kto voĭdĭot v neĭo — sam prigotovit ujin,
Razbuĭanit ogonĭ i uj bolşe nocĭu ne spit,
I krovĭ ego smeşana s vetrom, s vĭujnoĭ teajĭoloĭ stujeĭ,
Dolgoiu zimneiu pesneĭ neuderjimo stucit.

OMUL DE MIAZĂNOAPTE

O pasăre vedem în bucurie,
Asta-i credinţa noastră;
Şi bucuria bate din aripile-i mari
Sau la picioare ni se înmlădie
Furişîndu-se lin ca o vulpe albastră,
Se-naltă spre tufişuri, pluteşte spre gheţari.

Pulberea gheţii, aspră, ne-nţeapă în obraz,
Pe drumul împletit — nu-n vis — umăr la umăr,
Troiene doar, şi cetini, vedem cu ochiul treaz
Şi iarba cum se pierde pe sub brădetul tînăr.

Cine-o să intre, singur de cină o să-şi puie,
O să aţîţe focul, iar noaptea n-o să doarmă
Şi, împletit cu vîntul, prin sînge o să-i suie
Lovind nestăvilit, un cîntec lung de iarnă.

Nocînaîa zemlea osîpana snegom i hmelem,
Mî otdanî eî, mî zemnomu vernî meateju —
V rasplavlennoî solnţami Veneţuele
Palîmovîm lîudeam kogda-nibudî vsio rasskaju:

O serdţah, o glazah bolîşh i trevojnîh,
O krae moîom, gde tolîko zima, zima,
O vode, cîto, kak radosî zemnuîu, mojno
Sinimi kuskami nabitî v karman.

I lîudi povereat i budut radî,
Kak skazkam, povereat ledeanîm glazam,
No za vse rudniki, stada, polea, vodopadî
Tvoio imea prostoe îa ne otdam.

1922

Pămîntul cu zăpadă-i pudrat, şi cu beţie,
Ai lui suntem noi şi-a f.orilor iernii pradă fidelă.
Ştiu însă că o zi are să vie
Cînd în topita de soare Venezuelă,
Oamenilor palmierilor care-au să ne-asculte
Le vom povesti despre bucurie
Şi despre întîmplările noastre cele multe:

Despre inimi şi ochii mari, iscoditori,
Despre ţinutul meu cu ierni fără hotar
Despre apa noastră, ce poţi de-atîtea ori
Să ţi-o înfunzi în hălci albastre-n buzunar
Ca pe o bucurie simplă, pămîntească.

Cum cred copiii-n basme, — apoi au să privească
În ochii mei de gheaţă şi-n tot ce le voi spune;
Însă pe nici o mină, cîmp, turmă sau cascadă,
N-aş da curatul, simplu-ţi nume.

1922

ARMENIIA

V ladoneah gor, raskolotîh
Stozvucĭnîm lomom vremeni,
Kak ĭabloko iz zolota,
Krasneĭetsĭa Armeniĭa.

Klîka voĭnî i plameni
Podrublenî vokrug,
Pod svejim, mirnîm znamenem
Prohodit polem plug.

Klĭaneasĭa Araratom
I Arakaţem tucĭnîm,
Ona priznala bratom
Rabotî denĭ nasuştnîĭ.

I Delijanskim lesom,
I mediu Zanghezura,
I valom Dzoraghesa
Vladeet denĭ lazurnîĭ.

ARMENIA

Într-a munţilor palmă crăpată
De ranga sonoră a vremii,
Ca un măr aurit se arată
Strălucirea frumoasei Armenii.

Îşi strivesc sub hotaru-i urgia
Mari colţi de văpăi şi rezbel
Iar sub tînărul păcii drapel,
Plugu-i paşnic străbate cîmpia.

Peste mîndrul, semeţ Ararat
Şi peste Aràx, îşi aruncă
Legămîntul nezdruncinat
Cu-mbelşugata zi de muncă.

Pe Delejanul păduros
Şi arămiul Zanghezur,
Pe Zoraghezul văluros,
Domneşte-al zilei clar azur.

Pered aziĭskoĭ glubiu
Plemion, obĭatîh lenĭu,
Forpostom trudolĭubiĭa
Krasuetsea Armeniĭa.

1924

Spre zarea Asiei adînci
Cu aţipitele-i popoare,
Stă avanpost al dreptei munci
Armenia strălucitoare.

1924

NOCĬ

Spit gorodok
Spokoĭno, kak surok.
I dojdĭ seĭceas usniot,
Na krîşah bronzoveĭa,
Spit lodok belîi flot
I mĭortvîĭ lev Tezeĭa,
Spit globus-velikan,
Uslada rotozeĭu,
Speat mîşi v globuse,
Pocĭtovîĭ siniĭ iaşcik,
Mesta v avtobuse
I starîh lip obrazcik, —
Vsio spit v oţepenenii odnom,
I daje vî — menĭaĭa son za snom.
A ĭa zato o kakom-to ciudnom gule
U tĭomnîh snov stoĭu na Karaule
I sluşaĭu: kakaĭa v mire tişĭ!

... Vtoruĭu nocĭ uje gorit Parij!

1940

NOAPTEA

Doarme tîrgul domol
Ghemuit ca un sobol.
Se va bronza pe-acoperişuri
Şi ploaia, picotind mereu.
Albele bărci dorm în prundişuri
Şi leul mort al lui Teseu.
Distracţie-a lui Gură-cască,
Globul prinde s-aţipească.
Dorm şoarecii-n globul ursuz,
Cutia albastră, poştală,
Locurile goale din autobuz
Şi-a teilor veche cîrpeală.
Ca-ntr-un unison,
Totul pică-n somn,
Al viselor convoi,
Pe rînd, v-a prins şi pe voi.
Doar eu, ca-ntr-o adîncă vijelie,
De pază stau în neagra reverie
Şi-ascult tăcerea lumii: ce mut îi este visul!

...Acum e-a doua noapte de cînd arde Parisul.

1940



CUPRINS

TRISTELE



Redactor : GHEORGHE ZARAFU
Tehnoredactor : AUREL BUCUR

Apărut 1969. Hîrtie tipar înalt tip A de 63 g/m².
Format 540×840/16. Coli ed. 10,37. Coli tipar 25,75. A. nr. 06897/1969 C.Z. pentru bibliotecile mari și mici 859—1.

Tiparul executat sub comanda nr. 90 534 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București — Republica Socialistă România